

Specialiosios
pedagogikos
ir psichologijos
centras

PREVENCINIŲ PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMAS LIETUVOS BENDROJO UGDYMO MOKYKLOSE 2015-2016 MOKSLO METAIS

APKLAUSOS ATASKAITA

Apklausą atliko ir ataskaitą parengė:

AUŠKELIS Remigijus

BIELIŪNĖ Simona

IGNATAVIČIENĖ Kristina

STUPURIENĖ Vaida

ŠIAUTKULIS Rytis

VALANTIEJIENĖ Sandra

TURINYS

ĮVADAS	4
SAVOKOS	5
KONTEKSTAS	6
Preveninės veiklos plėtra Lietuvoje	6
Preveninių programų įgyvendinimas	10
APKLAUSOS VYKDYMAS	13
Apklausos eiga	13
Apklausos dalyviai	14
PREVENCIJOS VYKDYMAS MOKYKLOSE	17
Preveninių programų įgyvendinimas	17
Akredituotų prevencinių programų įgyvendinimas	24
Neakredituotų prevencinių programų įgyvendinimas	34
Į bendrojo ugdymo turinį integruojamų programų įgyvendinimas	36
Metodinių priemonių naudojimas	41
Mokyklų siūlymai prevencinės veiklos tobulinimui	46
REZULTATŲ APIBENDRINIMAS	48
PREVENCINIŲ PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMAS SAVIVALDYBĖSE	49
PRIEDAI	107
LITERATŪRA	111

IVADAS

Šiandieninei švietimo sistemai naujus iššūkius kelia ekonominės permainos, sparti komunikacinių technologijų raida bei kiti veiksniai. Tam, kad vaikai galėtų susigaudyti greitai besikeičiančiame pasaulyje, reikia ugdyti jų asmenines ir socialines kompetencijas, formuoti jų įgūdžius priimti sprendimus, kontroliuoti savo elgesį ir kt. Jungtinių Tautų¹, Europos Sąjungos² ir Lietuvos teisės aktų nuostatomis pabrėžiama, kad mokykla yra svarbiausia aplinka bendrajai prevencijai, orientuotai į visus vaikus, vykdyti. Sistemingos prevencinės veiklos bendrojo ugdymo mokykloje įgyvendinimas mažina agresyvaus elgesio ir psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo tikimybę, gerina vaikų psichinę sveikatą, jų akademinius pasiekimus, mikroklimatą klasėje bei ugdo visuomenei priimtina elgesį³. Prevencinė programa kaip struktūrinė, formalizuota ir pagal iš anksto apibrėžtą modelį kryptingai ir sistemingai įgyvendinama veikla gali būti įvardijama kaip viena efektyviausių prevencinės veiklos formų, padedančių pasiekti norimų rezultatų.

Per pastaruosius dešimt metų daug dėmesio buvo skiriama prevencinių programų diegimui Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose, tačiau iki šiol nebuvo atlikta platesnių mokslinių ar taikomųjų studijų, kuriose būtų išanalizuotas prevencinių programų įgyvendinimo turinys ir mastas. Atsižvelgiant į tai, Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras Švietimo ir mokslo ministerijos užsakymu atliko bendrojo ugdymo mokyklų apklausą apie prevencinių programų įgyvendinimą bendrojo ugdymo mokyklose 2015-2016 m. m. Apklausos tikslas – įvertinti prevencinių programų įgyvendinimo, metodinių priemonių naudojimo mastą ir ypatumus Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose bei numatyti galimas prevencinės veiklos tobulinimo ir plėtros kryptis.

Ataskaitos rengėjai dėkoja apklausoje dalyvavusių mokyklų administracijai už bendradarbiavimą, teikiant ir tikslinant duomenis, išsakant siūlymus dėl prevencinės veiklos tobulinimo bei savivaldybių administracijų atstovams, aktyvinant mokyklas dalyvauti šioje apklausoje.

¹ Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija (1995). Valstybės žinios, 60-1501;

Jungtinių Tautų nepilnamečių nusikalstamumo prevencijos gairės (1990) ir kt.

² Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos (Lanzarotės konvencija) (2007)

Europos Tarybos chartija dėl demokratinio pilietiškumo ugdymo ir žmogaus teisių švietimo (2010) ir kt.

³ Botvin, G. J., Griffin, K.W. (2007). School-based Programmes to Prevent Alcohol, Tobacco and Other Drug Use. *International Review of Psychiatry*, 19(6), 607-15 ir kt.

Reeves, M. A., Kanan, L. M., Plog, E. M. (2010). *Comprehensive Planning for Safe Learning Environments*. New York: Taylorand Francis Group. Sklad, M., et al. (2012). Effectiveness of School-Based Universal Social, Emotional, and Behavioral Programs: Do They Enhance Students' Development in the Area of Skill, Behavior, and Adjustment? *Psychology in the Schools*, 49 (9), 892-909.

SĄVOKOS

PREVENCINĖ VEIKLA – visos mokykloje įgyvendinamos prevencinės priemonės, vykdomos per programas, projektus, akcijas, informacinius ir kitus renginius, pedagogų kvalifikacijos tobulinimą.

PREVENCINĖ PROGRAMA – planinga ir sisteminga priemonių, padedančių stiprinti mokinio asmenybės ir aplinkos apsauginius veiksnius ir mažinti rizikos veiksnių įtaką, visuma.

AKREDITUOTA PREVENCINĖ PROGRAMA – nustatytus kriterijus atitinkanti prevencinė programa, pripažinta tinkama diegti mokyklose (Plačiau: <http://www.sppc.lt/index.php?-335879679>).

INTEGRUOJAMOJI PROGRAMA – bendriesiems gebėjimams ugdyti skirta programa, integruojama į visų ugdymo sričių ar dalykų programas.

METODINĖ PRIEMONĖ – prevencinės veiklos įgyvendinimo procese naudojama medžiaga, kurioje pateikiami metodai, būdai ir kitos priemonės bendriesiems vaikų gebėjimams ugdyti.

KONTEKSTAS

Prevenčinės veiklos plėtra Lietuvoje

Prevenčinės veiklos pradžia Lietuvos mokyklose galima laikyti 1999 metus, kuomet Lietuvos Respublikos Vyriausybė pavirtino Nacionalinę narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 1999-2003 metų programą, kurios pagrindu valstybės mastu buvo pradėtos įgyvendinti sistemingos priemonės prevenčinės veiklos organizavimo bendrojo ugdymo mokykloje klausimu: išanalizuotos esamos priemonės ir ištekliai, įsteigtos įvairios komisijos prevenčinės veiklos organizavimui, pradėti leisti metodiniai leidiniai, parengta pirmoji lietuviška metodinė priemonė „Mokykla be narkotikų“, pradėtas pedagogų kvalifikacijos tobulinimas, įsitraukta į tarptautinio narkotikų vartojimo Europos mokyklose tyrimo vykdymą (ESPAD), pradėta finansuoti prevenčinė veikla bendrojo ugdymo mokykloje vykdant projektų rėmimo konkursus.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. vasario 23 d. nutarimu Nr. 209 patvirtintoje Vaikų ir jaunimo socializacijos programoje pirmą kartą įtvirtinta prevencijos sąvoka. Atskirais laikotarpiais Lietuvos Respublikoje galiojo daug įvairių teisės norminių aktų, kurie sudarė pagrindą prevencinei veiklai švietimo sistemoje alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo, savižudybių, ŽIV/AIDS, prievartos, smurto ir teisės pažeidimų prevencijos srityse. Tai leido valstybės lygiu prevenčinės veiklos srityje kelti strateginius prioritetus: siekti, kad prevenčinė veikla taptų kiekvienos mokyklos kasdienybe formaliajame ir neformaliajame švietime; analizuoti rizikingos mokinių elgsenos priežastis, skatinti kurti tikslines prevencines programas ir taikyti jas pagal poreikį; užtikrinti tikslinių prevencinių programų kokybę; vykdyti prevenčinės veiklos efektyvumo stebėseną. Šiuo laikotarpiu prevenčinės veiklos planavimo ir įgyvendinimo praktika kito ne kartą, buvo sprendžiami saugios aplinkos mokykloje kūrimo, brandžios asmenybės ugdymo(si), pažangos ir pasiekimų klausimai nacionaliniu mastu. Pirmąjį prevenčinės veiklos įgyvendinimo dešimtmetį daug dėmesio buvo skiriama mokyklų prevenčinės veiklos projektų rėmimui, kurie buvo nukreipti į pozityvų mokinių užimtumą, socialinių įgūdžių ugdymą, siekiant didinti žinias ir jų pagrindu formuoti tinkamas nuostatas dėl rizikingo elgesio galimos žalos. Tuo metu mokyklos kartu su socialiniais partneriais

aktyviai kūrė ir įgyvendino įvairaus turinio ir paskirties projektus, kurių apimtis ir trukmė dažniausiai priklausė nuo skiriamų programinių lėšų, o veiklos turinys apsiribojo turimomis projekto rengėjo kompetencijomis.

2008 m. buvo atkreiptas dėmesys smurto ir patyčių problemos Lietuvos mokyklose sprendimui, įvardijamas prevencinių programų šioje srityje diegimo poreikis. Atsižvelgiant į tai, Nacionalinės smurto prieš vaikus prevencijos ir pagalbos vaikams 2008-2010 metų programos lėšomis pradėtas finansuoti „Zipio draugai“, „Antras žingsnis“ ir Olweus patyčių prevencijos programų diegimas ir įgyvendinimas. Stebint didelę prevencinės veiklos vykdymo įvairovę ir siekiant nustatyti pagrindines tendencijas, 2010 m. buvo atliktas reprezentacinės imties tyrimas „Prevencinių programų vykdymo Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose ypatumai“⁴. Šio tyrimo rezultatai parodė, kad Lietuvoje nėra vieningo mokyklų bendruomenių atstovų supratimo, kas yra prevencinė programa: respondentai prevencinėms programoms priskyrė trumpalaikes, fragmentiškas, lokalias prevencinės veiklos priemones, akcijas, veiklos ar renginių planus (pvz., lankomumo kontrolė, LIONS QUEST, projektų savaitė, nerūkanti klasė, mėnuo be smurto, tolerancijos diena ir pan.). Tyrimas taip pat patvirtino, kad mokyklų prevencinės veiklos praktika nukreipta į trumpalaikes priemones ir projektus, ši veikla vykdoma aktyviai, tačiau psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, smurto ir patyčių bei kitų problemų mokyklose mastas nemažėja arba mažėja nežymiai. Tokie duomenys sąlygojo būtinybę ne tik didinti sistemingų prevencinių programų įgyvendinimo mokyklose plėtrą, bet ir apibrėžti prevencinės programos sampratą ir jos efektyvumą nusakančius bruožus.

Siekiant užtikrinti, kad mokyklose būtų įgyvendinamos kokybiškos, veiksmingos, bendrojo ugdymo tikslus atitinkančios prevencinės programos, Švietimo ir mokslo ministerija pavedė Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centrui vykdyti prevencinių programų vertinimą ir akreditavimą. Įgyvendinant projektą „Saugios aplinkos mokykloje kūrimas“ (Nr. VP1-2.3-ŠMM-04-V-03-005), buvo parengtas ir patvirtintas Prevencinių programų akreditavimo tvarkos aprašas⁵, kurio pagrindu pradėta vykdyti smurto, savižudybių, prievartos, prekybos žmonėmis, alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo, ŽIV/AIDS, teisės pažeidimų prevencijos, socialinio emocinio bei gyvenimo įgūdžių ugdymo programų akreditacija. Šiame dokumente nustatyti prevencinės programos vertinimo kriterijai:

⁴ Prevencinių programų vykdymo Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose ypatumai. Tyrimo ataskaita. (2010). Prieiga internetu: <http://www.sppc.lt/index.php?1386499848>.

⁵ Prevencinių programų akreditavimo tvarkos aprašas, patvirtintas 2012 m. lapkričio 12 d. Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centro direktoriaus įsakymu Nr. (1.3)V-404 „Dėl prevencinių programų akreditavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Prieiga internetu <http://www.sppc.lt/index.php?-1165664618>

- programa turi būti aktuali, atitikti valstybinę švietimo politiką ir jos įgyvendinimo strategiją bei siekti ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programose apibrėžtų bendrųjų kompetencijų ugdymo tikslų ir uždavinių;
- programos tikslai turi būti pagrįsti, aiškiai apibrėžti, uždaviniai konkretūs ir įgyvendinami, veiklos kryptingai ir nuosekliai siekti numatytų tikslų;
- programa turi būti parengta vadovaujantis moksline teoriniu ar/ir empiriniu pagrindu;
- programoje turi būti numatyti vertinimo/įsivertinimo kriterijai ir priemonės, leidžiančios įvertinti jos poveikį ir veiksmingumą.

Vadovaujantis įvardyta prevencinių programų akreditavimo tvarka per trejus projekto įgyvendinimo metus įvertintos 22 prevencinės programos, iš kurių akredituota 11 prevencinių programų (akredituotų prevencinių programų aprašymai pateikti šios ataskaitos priede). 2011-2015 metais prevencinės programos buvo finansuojamos ES struktūrinių fondų lėšomis, vykdant valstybės planavimo projektus „Iškritusių iš mokyklos mokinių grąžinimas“ (Nr. VP1-2.3-ŠMM-04-V-01-003) ir „Saugios aplinkos mokykloje kūrimas“ (Nr. VP1-2.3-ŠMM-04-V-03-005).

Kitas svarbus žingsnis prevencinių programų įvairovės plėtros ir kokybės užtikrinimo srityje – naujų prevencinių programų rengimas, vadovaujantis efektyvios prevencinės programos kriterijais. Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras, vykdydamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-2016 metų programos 111 priemonę „Parengti tikslines saugios mokyklos neformaliojo ugdymo prevencines programas, stiprinančias vaikų sveikatą ir socialinę bei emocinę atsparumą, ir jas įgyvendinti ir bendradarbiaudamas su nevyriausybinio sektoriumi“, 2014 m. parengė dvi naujas prevencijos programas: seksualinės prievartos prieš vaikus ir seksualinio vaikų išnaudojimo prevencijos programą „Saugok ir gerbk mane“ ir konfliktų prevencijos programą „Taiki mokykla“, o 2015 m. – psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programą „Savu keliu“. Pasirenkant prevencinių programų tematiką buvo atsižvelgta į tarptautinių tyrimų išvadas (ESPAD, ECAD, HBSC), aktualias Lietuvos mokyklų problemas, prevencinių programų pasiūlą bei į 2012 m. lapkričio 6 d. ratifikuotos Europos Tarybos konvencijos dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos (Lanzarotės konvencija) nuostatas. Šioje konvencijoje nustatyta, kad visus su vaikais dirbančius asmenis turi pasiekti informacija ir jiems turi būti suteikta žinių apie seksualinį vaikų išnaudojimą ir seksualinę prievartą prieš juos, o vaikai bendrojo ugdymo lygmeniu turi gauti informaciją apie seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos pavojų bei apie priemones, kurios jiems padėtų apsisaugoti.

2015 m. buvo atlikti Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo nuostatų įgyvendinimo tyrimas ir analizė⁶, kurių išvadose akcentuojama, kad savivaldybės lygmeniu, siekiant užtikrinti vaikų gerovę, didžiausias dėmesys skiriamas įpareigojimų vaikams skyrimo klausimams, o praktiškai nėra skiriamas dėmesio prevencinės veiklos mokyklose koordinavimui, taikomų priemonių ar programų analizei, veiksmingumo vertinimui. Tai paskatino minėto įstatymo naujoje redakcijoje ne tik didinti vaikams teikiamų paslaugų, kai skiriama minimali priežiūra, pasiūlą savivaldybėje, bet ir koreguoti savivaldybės administracijos ir mokyklos vaiko gerovės komisijų funkcijas, akcentuojant prevencinės veiklos planavimo, įgyvendinimo ir vertinimo aspektus kaip prioritetines veiklos kryptis.

2016 m. įstatyminiu lygmeniu priimti sprendimai dėl privalomo prevencinių programų įgyvendinimo mokyklose nuo 2017-2018 mokslo metų pradžios. Švietimo įstatymo 43 str. 11 d. nustato, kad Švietimo įstaiga privalo sudaryti sąlygas kiekvienam mokiniui nuolat dalyvauti bent vienoje nuoseklioje, ilgalaikėje socialines ir emocines kompetencijas ugdančioje prevencinėje programoje, apimančioje smurto, alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevenciją, sveikos gyvensenos skatinimą, pateiktas švietimo ir mokslo ministro patvirtintas rekomendacijas dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose. Šios nuostatos įpareigoja visų mokyklų vadovus vykdyti prevencines programas, todėl šiame etape itin svarbus tampa prevencinių programų kokybės klausimas ir atsakingi mokyklos vadovo sprendimai jas renkantis, o mokyklos vaiko gerovės komisijai tenka svarbus vaidmuo kaip patariamąjo balso.

Pažymėtina, kad prevencinių programų įgyvendinimo mokyklose plėtros procese planuojama ir toliau testuoti jų finansavimą ES struktūrinių fondų lėšomis. Rekomenduojama kiekvienai mokyklai rinktis įvertintas ir pripažintas efektyviomis programas, atsižvelgiant į [tuo metu] aktualiausias mokyklai kylančias problemas bei mokyklos turimus resursus. Būtina pabrėžti, kad pasirinkus ir vykdant kelias programas, reikalinga jų turinio ir pagrindinių principų dermė, todėl programų pasirinkimo metus reikėtų įvertinti šį aspektą. Taip pat mokyklos administracijai būtų svarbu ne tik pasikliauti valstybės parama, bet ir numatyti lėšas, kurios būtų skirtos prevencinės programos tęstinumui užtikrinti. Renkantis prevencines programas, jų įgyvendinimo sėkmei yra reikšmingas mokyklos bendruomenės susitarimas ir motyvacija – visi minėti klausimai turėtų būti svarstomi dar iki programos (-ų) diegimo pradžios. Siekiant efektyvaus problemų sprendimo bei ilgalaikio poveikio, prevencinė programa turėtų būti vykdoma nuosekliai pagal visus jos įgyvendinimui keliamus reikalavimus ir tapti mokyklos gyvenimo dalimi.

⁶ Bieliūnė, S., Buzarevič, A., Pranka, D., Žėkas, T. (2015). Vaiko minimali ir vidutinė priežiūra Lietuvoje ir užsienyje: teisiniai ir praktiniai aspektai. Prieiga internetu <http://www.sppc.lt/index.php?-1165664618>. Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo nuostatų įgyvendinimas savivaldybėse. Tyrimo ataskaita. (2015). Prieiga internetu <http://www.sppc.lt/index.php?-1165664618>.

Preveninių programų įgyvendinimas

Prevencijai skirtos programos mokykloje gali būti dviejų tipų: integruojamos į bendrojo ugdymo turinį tikslinės prevencinės programos.

Siekiant didinti prevencinės veiklos efektyvumą, prisidėti prie darnios asmenybės raidos bei sociokultūrinio sąmoningumo ugdymo, nuo 2006 metų Švietimo ir mokslo ministerija pradėjo rengti į bendrąjį ugdymą integruojamas programas. Šios programos papildė Bendrąsias programas aktualiais mokiniams ir visuomenei klausimais ir yra orientuotos į tam tikrų specifinių žinių perteikimą bei į mokinių gyvenimui būtinų kompetencijų ugdymą, kurios galėtų padėti asmenybei visapusiškai atsiskleisti, išsiugdyti vertybines nuostatas, įgyti specifinių žinių ir įgūdžių.

2006 metais parengta pirmoji Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2006 m. kovo 17 d. įsakymu Nr. ISAK-494. Programa siekiama ugdyti asmenį, motyvuotą sveikai gyventi, nevartoti alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų. 2007 metais įsigaliojo Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. vasario 7 d. įsakymu Nr. ISAK-179. Šios programos turinį buvo numatyta integruoti į atskirus mokomuosius dalykus, nedidinant Bendruosiuose ugdymo planuose nustatytų atskiram dalykui skirtų pamokų skaičiaus. Siekiant užtikrinti sėkmingą vaiko sveikatos kompetencijos ugdymą mokykloje, prisidėti prie vaiko fizinio, psichinio, socialinio pajėgumo ir gerovės užtikrinimo 2012 metais patvirtinta Sveikatos ugdymo bendroji programa (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. V-1290). Vadovaujantis Pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendraisiais ugdymo planais minėtų trijų programų integravimas į bendrojo ugdymo turinį yra privalomas visoms mokykloms, kuris gali būti įgyvendinamas įvairiomis formomis. Mokyklų praktika tuo aspektu aptarta ataskaitoje, tačiau šioje apklausoje didžiausias dėmesys skirtas prevencinėms programoms.

Svarbu paminėti, kad 2016 m. priėmus Švietimo įstatymo pataisas, pirmą kartą teisiškai apibrėžta prevencinės programos sąvoka: prevencinė programa įvardijama kaip planinga ir sisteminga priemonių, padedančių stiprinti mokinio asmenybės ir aplinkos apsauginius veiksnius ir mažinti rizikos veiksnių įtaką, visuma. Preveninių programų paskirtis – ugdyti mokinių socialinius emocinius įgūdžius, stiprinti atsparumą išvengti ir pasipriešinti neigiamai aplinkos įtakai, puoselėti psichikos sveikatą ir palaikyti brandžius tarpasmeninius santykius; stiprinti mokyklos bendruomenės kompetencijas atpažinti ir spręsti vaikų asmenybės ugdymo, emocines, elgesio ir bendravimo

problemas. Ši samprata yra svarbi ne tik siekiant mokyklų bendruomenių vieningo žinojimo bei susitarimo, kas yra prevencinė programa, bet ir išskiriant prevencinę programą kaip atskirą sisteminių vienetą iš kitų prevencinių priemonių, kurių įgyvendinimas mokyklose vis dar labai populiarus – tai gali turėti teigiamos įtakos prevencinės veiklos efektyvumo didinimui.

Prevencinės programos gali būti skirstomos pagal sritis. Galima teigti, kad didžiausias pasirinkimas yra programų, skirtų mokinių socialinių ir emocinių įgūdžių ugdymui („Zipio draugai“, „Obuolio draugai“, „Antras žingsnis“, visos LIONS QUEST programos, VEIK). Kai kurios iš šių programų kartais priskiriamos smurto ir patyčių ar psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos sričiai. Šiek tiek mažesnė yra tikslinių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programų pasiūla, joms priskiriamos programos „Gyvai“, „Mentorystė“, „Sniego gniūžtė“, „Savu keliu“, yra dvi šios srities ankstyvosios intervencijos programos: „Linas – pagalba vaikams“, Ankstyvosios intervencijos programa (FreD goes net). Smurto ir seksualinės prievartos prevencijos srityje vykdomomis programomis yra įvardijamos LIONS QUEST „Aš žinau“ ir „Saugok ir gerbk mane“, patyčių prevencijos – Olweus patyčių prevencijos programa. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad daugelio minėtų programų įgyvendinime numatomas ne tik vaikų, bet ir mokyklos bendruomenės suaugusiųjų narių dalyvavimas, tačiau egzistuoja tikslingai į suaugusiuosius ir jų įgūdžių ugdymą nukreiptos programos, kuriose nedalyvauja vaikai, tai: STEP programa, „Mokykla tėvams ir auklėtojams“, Gordon „Tėvų efektyvumo ugdymo programa“.

Prevencinės programos skiriasi ne tik pagal prevencijos sritį, bet ir pagal tikslinę dalyvių grupę ir jų amžių. Kai kurios programos skirtos konkrečiam amžiaus tarpsnio vaikams, pvz., programos „Obuolio draugai“ ir „Antras žingsnis“ yra skirtos pradinėms klasių mokiniams ir jų mokytojams, programos „Gyvai“ ir LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“ – vyresnių klasių mokiniams (atitinkamai, 6-7 klasių ir 5-8 klasių mokiniams, jų mokytojams, tėvams). Tokios programos kaip Olweus patyčių prevencijos programa, „Savu keliu“, „Saugok ir gerbk mane“ yra nukreiptos į visą mokyklos bendruomenę, reikalui esant gali būti įtraukti ir socialiniai partneriai, pastarųjų dviejų programų įgyvendinimui skirtos metodinės priemonės yra pritaikytos visiems amžiaus tarpsniams (2-12 kl.). Šis aspektas yra reikšmingas, kai mokykla planuoja, kad jos vykdomos programos apimtų kuo didesnę bendruomenės dalį ar kai svarstomos kiekvieno mokinio dalyvavimo prevencinėje programoje galimybės.

Prevencinės programos gali būti įgyvendinamos mokykloje ir už jos ribų. Nors Lietuvoje dažniausiai prevencinės programos įgyvendinamos mokykloje, yra keletas programų, kurių veiklos vyksta ar gali vykti kitose erdvėse, tai: „Mentorystė“, „Linas – pagalba vaikams“ ir „Didysis brolis,

didžioji sesuo“ (Big Brothers Big Sisters), paprastai jose dalyvauja po kelis mokinius iš skirtingų mokyklų. Kitos, mokykloje vykdomos programos skiriasi pagal jų įgyvendinimo modelį. Dažnai prevencinė programa gali būti įgyvendinama atskiroje klasėje, t. y. mokytojas ar klasės vadovas, kuris yra apmokytas vykdyti programą, savo vadovaujamoje klasėje veda tikslines klasės valandėles ar vykdo kitas veiklas. Tokiam prevencinės programos modeliui įgyvendinti ir veiksmingumui užtikrinti pakanka mokytojo pasirengimo, jo motyvacijos vykdyti prevencinę programą, mokyklos administracijos pritarimo bei palaikymo. Tais atvejais, kai į prevencinės programos vykdymą įtraukiama visa mokyklos bendruomenė, procesas yra kur kas sudėtingesnis – tai reikalauja ne tik visų dalyvaujančiųjų noro, žinių ir įgūdžių tai atlikti, bet ir glaudaus bendradarbiavimo, skirtingų požiūrių į sprendžiamą problemą derinimo, vieningos tvarkos laikymosi. Nepaisant įvardytų veiksnių, susijusių su prevencinės programos efektyvumu, visų darbuotojų dalyvavimas prevencinėje programoje, tikėtina, skatina pozityvius pokyčius mokykloje, keičia jos kultūrą. Vis dėlto reikia pabrėžti, kad pats programos vykdymo mokykloje faktas neeliminuoja patyčių ar smurto, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo atvejų pasireiškimo galimybės, tačiau didina mokyklos pasirengimą pastebėti arba įvykiui įvykus išvengti sumaišties ir neatidėliotinai imtis koordinuotų veiksmų neigiamoms pasekmėms įveikti.

APKLAUSOS VYKDYMAS

Apklausos eiga

Apklausa buvo vykdoma 2016 m. kovo 22 d. – balandžio 26 d. Kvietimas dalyvauti apklausoje buvo išsiųstas visų Lietuvos savivaldybių administracijų švietimo padaliniams. Jame buvo prašoma savivaldybių informaciją apie apklausą perduoti jų pavaldumo bendrojo ugdymo mokykloms (toliau – mokykla), skatinti jas būti aktyviomis. Privačioms bei Švietimo ir mokslo ministerijos pavaldumo mokykloms informacija buvo išsiųsta tiesiogiai. Švietimo valdymo informacinės sistemos (toliau – ŠVIS) duomenimis, 2015-2016 m. m. veikė 1193 mokyklos (mokyklų sąrašas ŠVIS sistemoje sugeneruotas 2015 m. balandžio 1 d.), apklausos metu buvo siekiama apklausti visas mokyklas. Iki 2016 m. balandžio 1 d. buvo užpildytos 693 anketos, pratus anketos užpildymo terminą ir pakartotinai pakvietus mokyklas dalyvauti apklausoje iš viso užpildyta 1201 anketa, iš jų 22 mokyklos anketą užpildė po 2 kartus, 10 lopšelių darželių, kurie nebuvo šios apklausos tikslinė grupė, taip pat pateikė duomenis. Patikslinus duomenis nustatyta, kad apklausoje dalyvavo 1169 mokyklos – tai sudaro 98,0 proc. visų šalies mokyklų. Apklausoje nedalyvavo 22 mokyklos: 15 privačių mokyklų ir 7 mokyklos, kurių steigėjas yra savivaldybė. Pažymėtina, kad viena mokykla, buvusi ŠVIS sugeneruotame mokyklų sąrašė, buvo likviduota.

Mokykloms pateiktą apklausos anketą rengė Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centro specialistai (psichologai ir socialiniai pedagogai), atsižvelgdami į prevencinę veiklą reglamentuojančias teisės aktų nuostatas, bendrojo ugdymo bendrąsias programas (pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo) bei ŠVIS renkamus rodiklius apie prevencinės veiklos įgyvendinimą mokyklose. Anketą sudarė penkios dalys:

- 1) bendrieji duomenys apie mokyklą (mokyklos pavadinimas, savivaldybė, mokyklos tipas, klasių komplektų skaičius);
- 2) informacija apie mokyklose įgyvendinamas 11 akredituotų ir 10 neakredituotų prevencinių programų (programa įgyvendinama/neįgyvendinama, programoje dalyvaujančių mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, mokinių ir/ar tėvų skaičius);
- 3) informacija apie į mokyklos ugdymo turinį integruojamų programų įgyvendinimo būdus;

4) informacija apie mokykloje naudojamas metodines priemones (9 metodinių priemonių naudojimas, veiklose dalyvaujančių mokinių skaičių);

5) duomenys apie mokyklos prevencinės (-ių) programos (-ų) pasirinkimą ir pasiūlymai dėl prevencinės veiklos mokykloje tobulinimo.

Analizuojant duomenis ir vertinant atsakymus į klausimus, buvo nustatyta pildymo klaidų ir netikslumų. Siekiant patikslinti gautą informaciją apie akredituotų prevencinių programų įgyvendinimą, buvo skambinta į 193 mokyklas, koreguota 16,6 proc. anketų. Tikslinant duomenis paaiškėjo, kad kai kurios mokyklos suklydo pildydamos anketą, neteisingai nurodė programoje dalyvavusių mokinių skaičių ar prie vienos programos pažymėjo kitos programos informaciją. Taip pat nustatyta atveju, kai mokykla nurodė vykdančią prevencinę programą, nors jos neįgyvendino: pavyzdžiui, dvi pradinės mokyklos ankstyvosios prevencijos programą „Obuolio draugai“ supainiojo su LR Žemės ūkio ministerijos vykdoma Vaisių vartojimo skatinimo mokyklose programa, kelios mokyklos informavo apie dalyvavimą Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centro naujai parengtose prevencinėse programose „Taiki mokykla“ ar „Saugok ir gerbk mane“, nors šių programų metodinė medžiaga dar nėra išleista, o programos išbandytos tik atrinktose mokyklose. Buvo mokyklų, kurios nurodė itin mažą dalyvaujančių mokinių (2, 3, ar 4) skaičių programose „Zipio draugai“ ir „Antras žingsnis“ dėl jungtinių ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupių, kurių jaunesnieji vaikai taip pat dalyvavo programoje, bet nebuvo apklausos tikslinė grupė. Pokalbiai su mokyklomis parodė, kad jų atstovai vis dar skirtingai supranta, kas yra prevencinė programa ir kaip ji įgyvendinama: buvo kalbama tik apie atskirų programos dalių ar metodų taikymą, tačiau tai prieštarauja prevencinių programų diegimo ir įgyvendinimo taisyklėms bei turėtų būti traktuojama kaip prevencinės programos efektyvumą mažinantys veiksniai.

Apklausos duomenų analizė atlikta naudojant MS Excel bei SPSS programinius paketus.

Apklausos dalyviai

Apklausos duomenys buvo papildyti ŠVIS statistiniais duomenimis (apie mokyklos tipą, mokinių ir mokytojų skaičių – sąrašai sugeneruoti 2016 m. gegužės 26 d.), kurie parodė, kad šešiose sanatorinėse mokyklose ir vienoje privačioje mokykloje-darželyje mokėsi 0 mokinių, nors šiose

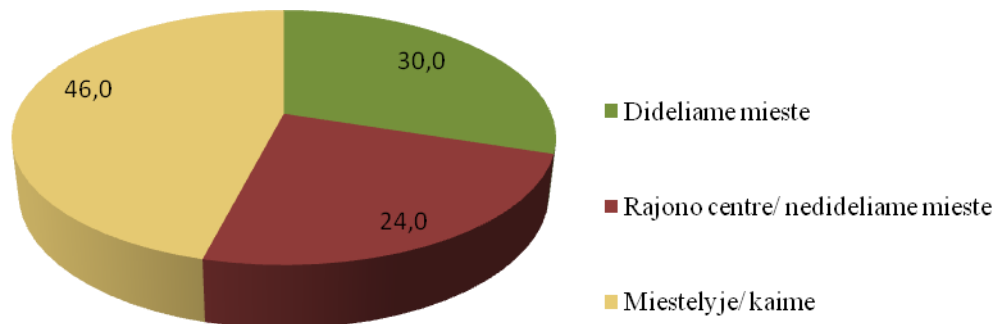
septyniose mokyklose mokytojai dirbo. Atsižvelgiant į šią informaciją, apklausos analizėje minėtų mokyklų anketos pašalintos, toliau analizuojami 1162 mokyklų anketų duomenys.

Apklausoje dalyvavo 155 pradinės mokyklos (13,4 proc.), 496 pagrindinės (42,6 proc.), 14 vidurinių (1,2 proc.), 113 progimnazijų (9,7 proc.) ir 384 gimnazijos (33,0 proc.) (žr. 1 lentelė). Jose 2015-2016 m. m. iš viso mokėsi 349 502 mokiniai, dirbo 45 285 mokytojai. Atkreiptinas dėmesys, kad gimnazijose ir pagrindinėse mokyklose mokėsi didžioji dalis mokinių (47,3 proc. ir 25,5 proc.) ir dirbo mokytojų (43,9 proc. ir 33,8 proc.), progimnazijose mokėsi 18,8 proc. mokinių, dirbo 13,7 proc. mokytojų, pradinėse mokyklose – 7,4 proc. mokinių ir 7,5 proc. mokytojų. Dėl itin mažo vidurinių mokyklų skaičiaus jose besimokančių mokinių ir dirbančių mokytojų dalis sudarė tik 1,0 proc.

1 lentelė. Mokyklų pasiskirstymas pagal tipą, mokinių ir mokytojų skaičių

Eil. Nr.	Mokyklos tipas	Mokyklų (N=1162)		Mokinių (N=349502)		Mokytojų (N=45285)	
		skaičius	dalys, proc.	skaičius	dalys, proc.	skaičius	dalys, proc.
1	Pradinė	155	13,3	25912	7,4	3374	7,5
2	Pagrindinė	496	42,7	88919	25,5	15318	33,8
3	Vidurinė	14	1,2	3461	1,0	491	1,1
4	Progimnazija	113	9,7	65838	18,8	6197	13,7
5	Gimnazija	384	33,0	165372	47,3	19905	43,9

Pažymėtina, kad beveik pusė (46,0 proc.) apklausoje dalyvavusių mokyklų yra miestelyje arba kaime, trečdalis mokyklų yra dideliame mieste – Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje ir Alytuje ir beveik ketvirtadalis (24,0 proc.) duomenų pristato rajono centro ar nedidelio miesto mokyklų situaciją (1 pav.). Taigi, vertinant apklausos duomenis teritorinio administracinio suskirstymo aspektu galima teigti, kad duomenys pasiskirstę gana tolygiai.

1 pav. Mokyklų pasiskirstymas pagal teritorinį administracinį suskirstymą (proc.)

Visgi svarbu, kad kaimo ir didelio miesto mokyklos dydis paprastai ženkliai skiriasi – vadinasi, prevencinės veiklos įgyvendinimo praktika apima nevienodą mokinių skaičių. Atsižvelgiant į tai, pažymima, kad apklausoje dalyvavusių mokyklų mokinių skaičius pasiskirsto kitaip: beveik pusė (45,1 proc.) mokinių yra besimokantys dideliame mieste, apie trečdalį (32,0 proc.) mokinių mokosi rajono centro ar nedidelio miesto mokykloje ir tik 22,9 proc. mokinių yra iš miestelio ar kaimo mokyklos.

Pabaigai paminėtina, kad anketos pradžioje buvo prašoma nurodyti anketą užpildžiusio asmens vardą ir pavardę, pareigas, kontaktinį telefono numerį ir el. pašto adresą, kurie buvo reikalingi duomenų tikslinimui. Pateikti atsakymai parodė, kad pusė anketų užpildė direktoriaus pavaduotojas ugdymui, 22,5 proc. anketų užpildė socialinis pedagogas, 11,3 proc. anketų užpildė mokyklos vadovas, duomenys pateikti 2 lentelėje.

2 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal pareigas

Eil. Nr.	Pareigos	Respondentų skaičius, (N=1162)	Respondentų dalis, proc.
1	Direktorius	131	11,3
2	Direktoriaus pavaduotojas ugdymui	585	50,3
3	Skyriaus vedėjas/vadovas	54	4,6
4	Vaiko gerovės komisijos pirmininkas ar narys	21	1,8
5	Socialinis pedagogas	261	22,5
6	Kitas švietimo pagalbos specialistas	25	2,2
7	Kita (sekretorė, mokytojas, bibliotekininkas, projektų koordinatorius, neformalaus ugdymo organizatorius)	18	1,6
8	Pareigų nenurodė	67	5,7

Taigi 66,2 proc. anketų užpildė mokyklos administracijos atstovas (direktorius, direktoriaus pavaduotojas, skyriaus vedėjas/vadovas), 26,5 proc. anketų užpildė prevencinės veiklos srityje dirbantis asmuo (mokyklos vaiko gerovės komisijose dalyvaujantys asmenys, socialinis pedagogas ar kitas švietimo pagalbos specialistas), 1,6 proc. – kiti mokykloje dirbantys darbuotojai ir 5,78 proc. atvejų nenurodyta pildžiusiojo pareigos. Tai vertintina pozityviai ir kaip mokyklos vadovų atsakingas požiūris į anketos pildymą.

PREVENCIJOS VYKDYMAS MOKYKLOSE

Preveninių programų įgyvendinimas

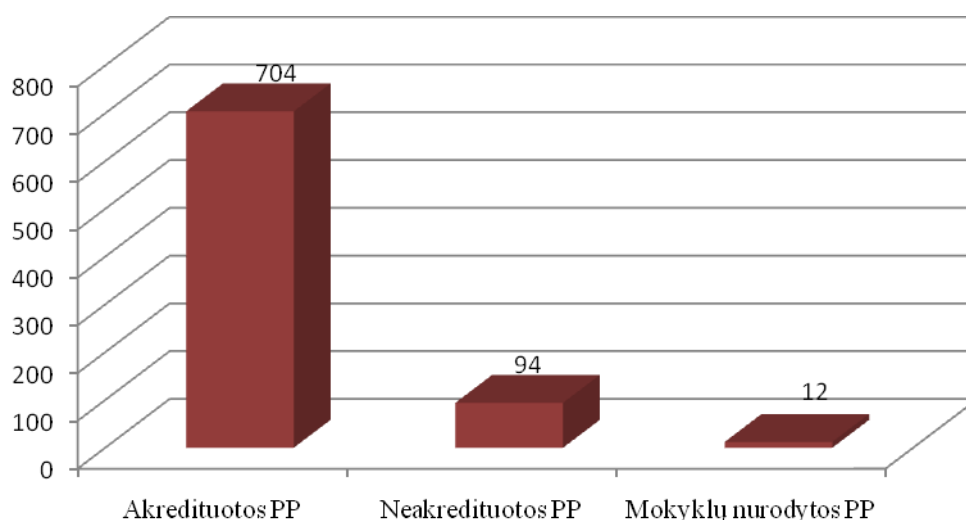
Ši apklausos rezultatų analizės dalis skirta aptarti bendrus duomenis apie prevencinių programų įgyvendinimą mokyklose, išskiriant akredituotų ir neakredituotų programų, į mokyklos ugdymo turinį integruojamų programų vykdymo aspektus. Joje nagrinėjamas prevencinių programų paplitimas, pasiskirstymas pagal teritorinę administracinę suskirstymą, mokyklos tipą, analizuojamas prevencinėse programose dalyvaujančių mokytojų, švietimo pagalbos specialistų (psichologų, socialinių pedagogų, logopedų ir kt.), mokinių ir/ar jų tėvų mastas, kiti aspektai. Pažymėtina, kad atliekant akredituotų prevencinių programų įgyvendinimo analizę, atskirai analizuojami smurto ir patyčių, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos ir tėvystės įgūdžių ugdymo programų įgyvendinimo ypatumai. Pabaigoje apžvelgiama metodinių priemonių naudojimo praktika Lietuvos mokyklose, pateikiami mokyklų siūlymai dėl prevencinės veiklos tobulinimo bei išvados, susijusios su pateiktos statistinės informacijos apie prevencinę veiklą turiniu.

Vertinant prevencinių programų įgyvendinimą mokyklose buvo skaičiuota, kiek mokyklų įgyvendina bent vieną iš anketoje įvardytų prevencinių programų. Apklausos anketoje iš viso buvo nurodyta 21 prevencinė programa – 11 akredituotų ir 10 neakredituotų prevencinių programų, kurios vadovaujantis ŠVIS statistine informacija yra dažniausiai pasirenkamos mokyklų, taip pat buvo sudaryta galimybė mokykloms nurodyti anketoje nepaminėtų prevencinių programų vykdymą.

Atviro klausimo pagalba buvo surinkta informacija apie kitas, anketoje neįvardytas ir mokyklos įgyvendintas prevencines programas. Į šį klausimą atsakė 405 mokyklos, iš jų 37 mokyklos parašė, kad nevykdo anketoje nenurodytos prevencinės programos ir 368 mokyklos nurodė, kad įgyvendino kitą, anketoje nenurodytą prevencinę programą. Jų atsakymuose buvo nurodomos į mokyklos ugdymo turinį integruojamos programos, įvairios metodinės priemonės (pvz., „Tiltai“, „Įveikime kartu“), mokyklos ar mokyklos specialistų perengtos įvairios programos (pvz., socialinių įgūdžių ugdymo, mokyklos nelankymo mažinimo ir pan.), socialinės akcijos ir kampanijos (pvz., „Savaitė be patyčių“, „Vienas iš penkių“), sveikatingumo programos (pvz., „Gyvenk sveikai“, „Sveikatos ekspertas“ ir pan.), įvairios tėvų švietimo/tėvystės įgūdžių ugdymo programos,

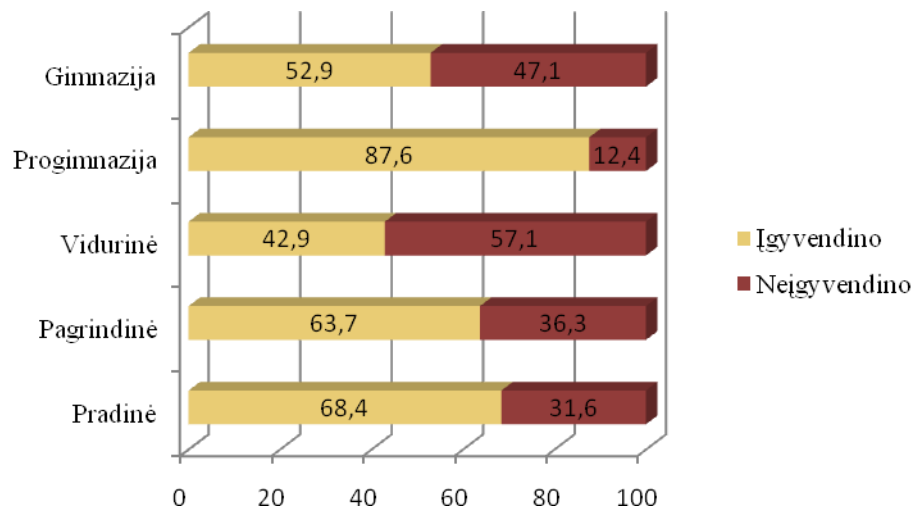
įgyvendinami projektai ir pan. Vadovaujantis prevencinių programų vertinimo kriterijais, kurie nustatyti Prevencinių programų akreditavimo tvarkos apraše, iš visų mokyklų pateiktų atsakymų, prevencinėmis programomis buvo laikomos šios 5 programos: programa „Golden 5“, tėvystės įgūdžių ugdymo programa „Liptai. Kartu gali būti lengva“, Kimochi socialinio emocinio ugdymo programa, EQUIP programa ir ART socialinių įgūdžių ugdymo ir agresijos mažinimo prevencijos programa. Atsižvelgiant į tai, bendrai nagrinėjant prevencinių programų įgyvendinimą prie anketoje įvardytos 21 prevencinės programos buvo pridėtos dar 5 programos, toliau šioje dalyje analizuojama 26 prevencinių programų įgyvendinimo situacija mokyklose.

Įvertinus ir kitas anketoje nenurodytas, bet mokyklų įgyvendintas prevencines programas, nustatyta, kad bent vieną prevencinę programą įgyvendino 730 mokyklų (62,8 proc.), nė vienos prevencinės programos neįgyvendino 432 mokyklos (37,2 proc.). Detaliau analizuojant gautą informaciją nustatyta, kad prevencinių programų pasirinkimas nėra vienodai pasiskirstęs (2 pav.): 2015-2016 m. m. mokyklos dažniausiai rinkosi įgyvendinti akredituotas prevencines programas – 704 iš 1162 mokyklų įgyvendino bent vieną akredituotą prevencinę programą. Net dešimtadaliu mažiau mokyklų (94) rinkosi įgyvendinti bent vieną neakredituotą ir apklausos anketoje nurodytą prevencinę programą, dar mažiau mokyklų (12) nurodė vykdžiusios kitas neakredituotas ir anketoje neįvardytas prevencines programas. Tokį akredituotų prevencinių programų populiarumą galėjo lemti šios priežastys: pirma, šios programos buvo įvertintos ir pripažintos efektyviomis bei rekomenduotos mokykloms įgyvendinti; antra, pastaruoju metu ES lėšomis buvo remiamas akredituotų prevencinių programų diegimas ir įgyvendinimas mokyklose.

2 pav. Mokyklų, dalyvaujančių prevencinėse programose, skaičius

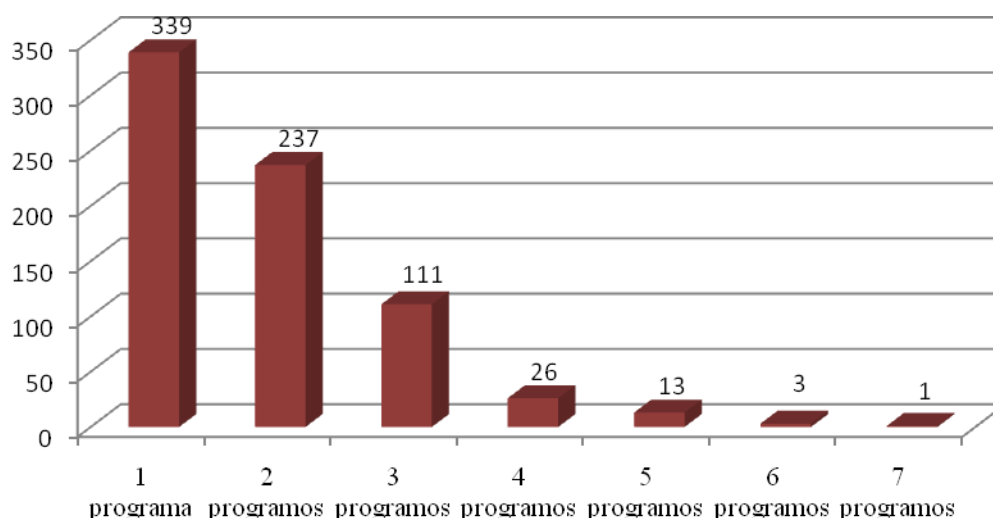
Įdomu tai, kad nustatytas tolygus bent vieną prevencinę programą įgyvendinančių mokyklų pasiskirstymas teritorinio administracinio suskirstymo atžvilgiu: bent vieną prevencinę programą įgyvendino 60,5 proc. didelių miestų mokyklų, 61,6 proc. rajono centre ar nedideliame mieste esančių mokyklų ir 65,0 proc. kaimo mokyklų. Vadinasi, mokyklos dalyvavimas prevencinėje programoje nepriklausė nuo teritorinio administracinio suskirstymo – tiek kaimo, tiek miesto mokyklos vienodai išnaudojo galimybes dalyvauti prevencinėse programose.

3 pav. Mokyklų, įgyvendinusių bent vieną prevencinę programą, pasiskirstymas pagal tipą (proc.)

Nagrinėjant duomenis taip pat domėtasi, kaip mokyklų dalyvavimas prevencinių programų įgyvendinime susijęs su mokyklos tipu. Gauti rezultatai (3 pav.) parodė, kad bent vieną prevencinę programą įgyvendino didžioji dalis progimnazijų (87,6 proc.), du trečdaliai pradinėjų ir pagrindinių mokyklų, šiek tiek daugiau nei pusė gimnazijų. Bendras vidurinių mokyklų skaičius buvo labai mažas, iš jų daugiau nei pusė neįgyvendino nė vienos prevencinės programos.

Taip pat buvo skaičiuojama, kiek prevencinių programų buvo įgyvendinama vienoje mokykloje. Mokyklų pateiktais duomenimis (4 pav.), dažniausiai mokykloje buvo įgyvendinama viena prevencinė programa (46,4 proc. atvejų), gana dažnai – 2 programos (32,5 proc.), rečiau – 3 programos (15,2 proc.). Rasta viena mokykla, kuri įgyvendino net 7 prevencines programas, ir trys mokyklos, kurios įgyvendino po 6 prevencines programas.

4 pav. Vienoje mokykloje įgyvendintų prevencinių programų skaičius

Siekiant giliau panagrinėti atvejus, kai mokykla įgyvendino daug prevencinių programų, pasirinktos dvi mokyklos: viena mokykla (mokykla A), kurioje buvo vykdomos 7 prevencinės programos, kita (mokykla B) – vykdžiusi 6 programas (mokykla atrinkta atsitiktiniu būdu, iš viso tokių atvejų buvo 3, mokyklos skyrėsi jas vertinant pagal dydį ir tipą). Abiem atvejais įgyvendinamų prevencinių programų ir dalyvių skaičius kiekvienoje programoje pateikti 3 lentelėje. 2015-2016 m. m. mokykla A įgyvendino tris prevencines programas, skirtas mokiniams besimokantiems pagal priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programas. Dvi iš šių programų – „Antras žingsnis“ ir „Laikas kartu“ – yra socialinio emocinio ugdymo programos, trečioji – smurto ir seksualinės prievartos prevencinė programa „Aš žinau“. Taip pat ši mokykla nurodė, kad įgyvendino Olweus patyčių prevencijos programą, kuri yra skirta visai mokyklai, ir kad joje dalyvavo beveik visi mokiniai (595 iš 686 mokinių). Mokykla A taip pat įgyvendino LIONS QUEST programas „Paauglystės kryžkelės“ ir „Raktai į sėkmę“ bei programą VEIK. Aritmetiškai sudėjus prevencinėse programose dalyvavusius mokinius rasta, kad šiose programose dalyvavo 1531 mokinys, tai 2,2 karto viršija mokykloje besimokiusių mokinių skaičių. Vadinasi, galima daryti prielaidą, kad vienas mokinys dalyvavo mažiausiai dvejose prevencinėse programose.

Manytina, kad mokyklai įgyvendinant keletą prevencinių programų, yra aktualus jų diegimo bei įgyvendinimo dermės klausimas. Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centro turima informacija, praktikoje sunku suderinti ir kartu įgyvendinti prevencines programas, skirtas tai pačiai mokinių amžiaus grupei, nes programos reikalauja tų pačių mokyklos resursų, todėl tiek mokytojams, tiek mokiniams teka pernelyg didelis krūvis. Diegiant 2 ar daugiau programas, skirtas tai pačiai

amžiaus grupei, vienu metu, kyla pagrįstų abejonų dėl prevencinių programų įgyvendinimo kokybės mokykloje, t. y. nuoseklaus darbo pagal visus kiekvienos programos įgyvendinimo reikalavimus. Mokykla A Olweus programos diegimo periodą jau yra baigusi ir formaliai programos nebetęsia (t. y. nėra sudariusi sutarties su Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centru dėl Olweus programos kokybės užtikrinimo sistemos (OPKUS) diegimo), todėl neaišku, kaip yra laikomasi Olweus standarto, ir laikyti šios mokyklos Olweus programą vykdančia mokykla neturėtume, nepaisant to, kad joje galimai tebėra laikomasi kai kurių Olweus programos principų.

3 lentelė. Atrinktų mokyklų įgyvendinamos prevencinės programos

Mokykla	Įgyvendinama programa	Tikslinė grupė	Dalyvių skaičius
mokykla A Tipas – gimnazija Mokėsi 686 mokiniai Dirbo 68 mokytojai	1. „Antras žingsnis“	1-4 kl. mokiniai	142
	2. LIONS QUEST „Laikas kartu“	Priešmokyklinės gr. ir 1-4 kl. mokiniai	178
	3. LIONS QUEST „Aš žinau“	Priešmokyklinės gr. ir 1-4 kl. mokiniai	242
	4. VEIK	2-10 kl. mokiniai	50
	5. LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	5-8 kl. mokiniai	192
	6. LIONS QUEST „Raktai į sėkmę“	9-12 kl. mokiniai	132
	7. Olweus programa	2-12 kl. mokiniai	595
mokykla B Tipas – progimnazija Mokėsi 812 mokinių Dirbo 63 mokytojai	1. „Zipio draugai“	Priešmokyklinės gr. ir 1 kl. mokiniai	204
	2. „Antras žingsnis“	1-4 kl. mokiniai	47
	3. LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	5-8 kl. mokiniai	229
	4. Mentorystė	4-8 kl. mokiniai	4
	5. STEP	Tėvai	30
	6. Gordon „Tėvų efektyvumo ugdymo programa“	Tėvai	12

Mokykla B įgyvendino 4 socialinio emocinio ugdymo programas, kuriose dalyvavo 484 mokiniai iš 812 besimokiusių, ir 2 tėvystės įgūdžių ugdymo programas, kuriose dalyvavo 42 tėvai. Nors mokykla B įgyvendino 4 socialinio emocinio ugdymo programas, tačiau jose dalyvavo apie 60 procentų mokinių. Vadinasi, prevencinės programos nepasiekė apie 40 procentų mokinių. Dalyvavusių tėvų skaičius taip pat labai menkas palyginus su mokykloje B besimokiusių mokinių skaičiumi. Ši mokykla galėtų būti pavyzdys, kuris rodo, kad didelis mokykloje įgyvendinamų prevencinių programų skaičius dar neužtikrina, kad jose dalyvaus visa mokyklos bendruomenė. Visgi, skirtingai nei mokykloje A, mokykloje B įgyvendinamos prevencinės programos praktiškai nepersidengia ir yra orientuotos į skirtingas tikslines grupes.

Siekiant sužinoti, kaip mokykla pasirenka prevencines programas, buvo užduotas atviras klausimas, į kurį sulaukta 850 atsakymų. Kai kurie atsakymai buvo išsamūs, nurodyta keletas pasirinkimo būdų, kituose atsakymuose buvo nurodytas vienas konkretus būdas. Atvirų atsakymų analizė parodė, kad mokyklos prevencines programas dažniausiai rinkosi pagal poreikį ir aktualumą mokyklai (48,6 proc.), kai kurios iš jų nurodė, kad norėdamos nustatyti poreikį ir aktualumą, atliko poreikio analizę, tyrimus, mokinių, tėvų apklausas arba vadovavosi mokyklos veiklos įsivertinimo duomenimis ir ataskaitomis. 15,4 proc. atvejų prevencinės programos pasirinkimas ar siūlymai vykdyti prevencinę programą buvo svarstomi pedagogų, mokyklos ar metodinėje taryboje, vaiko gerovės komisijos posėdžiuose, aptariama dalykų metodinėse grupėse. 9,5 proc. mokyklų nurodė, kad pasirinkdamos prevencinę programą vadovavosi Bendrojo ugdymo programomis, prevencinių programų vykdymą įtraukė rengdamos ugdymo planą. Kai kurios mokyklos (5,4 proc.) nurodė, kad apsisprendimą lėmė mokyklos galimybės, t. y. mokyklos finansiniai ištekliai ir mokytojų gebėjimas vykdyti prevencinę programą. Kitos mokyklos sprendimą priėmė bendru mokyklos bendruomenės sutarimu (4,4 proc.), svarstė gaunamus siūlymus ir rinkosi iš jų (3,2 proc.), vadovavosi Švietimo ir mokslo ministerijos, savivaldybės ar pedagoginės psichologinės tarnybos rekomendacijomis (2,6 proc.), kitų mokyklų patirtimi (2,7 proc.), atsižvelgė į mokyklos strateginį planą ir prioritetus (2,4 proc.), analizavo prevencinės programos tikslus, metodinę medžiagą, efektyvumą (1,5 proc.), paliko sprendimo priėmimą mokytojo ar klasės vadovo atsakomybei (4,0 proc.). Kelios mokyklos nurodė, kad jau yra pasirinkusios prevencines programas ir ketina toliau jas vykdyti. Reikia pažymėti, kad sprendimas įgyvendinti prevencinę programą yra aptariamas ir svarstomas kelis kartus, analizuojami poreikiai ir kylančios problemos, svarstomos mokyklos galimybės, atsižvelgiama į rekomendacijas.

Dar vienas aspektas, kurį svarbu aptarti, bendrai nagrinėjant prevencinių programų įgyvendinimą, yra prevencinių programų pasirinkimo praktika. Apklausos anketoje buvo klausama mokyklų, kas nusprendžia, kokią prevencinę programą mokykla įgyvendins, pateikti du atsakymų variantai ir galimybė įrašyti savo atsakymą. Į šį klausimą atsakė 1118 mokyklų, iš kurių 60,7 proc. pasirinko vieną atsakymo variantą, 31 proc. – du, 8,3 proc. – visus tris. Tų mokyklų, kurios pasirinko vieną atsakymo variantą, rezultatai parodė, kad 32,8 proc. atvejų sprendimą dėl prevencinės programos pasirinkimo priima mokyklos vaiko gerovės komisija, 12,7 proc. atvejų nusprendžiama mokyklos ar mokytojų taryboje, įvairiose darbo ar metodinėse grupėse, dalykiniuose metodiniuose būreliuose, metodinėje taryboje, 6,2 proc. atvejų sprendimą priima mokyklos vadovas, 5,2 proc. atvejų – mokyklos bendruomenė, kai kuriose mokyklose (3,8 proc.) sprendimas dėl prevencinės programos pasirinkimo paliekamas mokytojui ar klasės vadovui. Mokyklos, pažymėjusios du atsakymo variantus, dažniausiai

nurodė vaiko gerovės komisiją tariantis su kitais mokyklos atstovais: 17,4 proc. atvejų tokį sprendimą kartu priima vaiko gerovės komisija ir mokyklos vadovas; 11,4 atvejų vaiko gerovės komisija sprendžia kartu su mokytojais, klasės vadovais, mokytojų ar mokyklos taryba. Dar 2,2 proc. atvejų mokyklos vadovas sprendimus priima kartu su mokytojais, mokytojų ar mokyklos taryba. Galima teigti, kad trijų atsakymo variantų pasirinkimas yra mokyklų praktika, kai sprendimas dėl prevencinės programos pasirinkimo yra svarstomas kelis kartus, sprendimo priėmimo dalyvauja tiek mokyklos administracija, tiek mokytojai, tiek tėvai.

Šiame kontekste galima paminėti, kad vadovaudamasi LR vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo nuostatomis, mokyklos vaiko gerovės komisija atsakinga už prevencinės veiklos organizavimą ir koordinavimą, todėl visi su tuo susiję klausimai turėtų būti nagrinėjami jos posėdžių metu. Tai detaliau apibūdinama 2011 m. balandžio 11 d. Švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-579 patvirtintame Mokyklos vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos apraše, kuriame pabrėžiamas rūpinimasis saugios ir palankios vaiko ugdymui aplinkos kūrimu, šios veiklos rezultatų vertinimas, prioritetų kėlimas bei siūlymai mokyklos vadovui įgyvendinti konkrečias prevencines priemones. Vadinasi, mokyklos vaiko gerovės komisijos ir administracijos bendrą sprendimą šiuo klausimu būtų galima įvardyti kaip tinkamiausią būdą. Kita vertus, tai nereiškia, kad kitų mokyklos bendruomenės narių nuomonė neturėtų būti išklausoma ar neturėtų būti atsižvelgiama į ją – kai kurių prevencinių programų reikalavimuose yra net numatytas visos bendruomenės pritarimas jos diegimui mokykloje

Apklausoje metu surinkti statistiniai duomenys apie mokykloje įgyvendinamas prevencines programas parodė, kad šiek tiek mažiau nei du trečdaliai šalies mokyklų vykdo bent vieną prevencinę programą, daugiau nei trečdalis šalies mokyklų nedalyvauja prevencinių programų įgyvendinime. Kadangi neišryškėjo dalyvavimo prevencinėse programose skirtumų teritorinio administracinio suskirstymo ir mokyklos tipo atžvilgiu, manytina, jog visos mokyklos turi vienodas galimybes dalyvauti prevencinėse programose. Mokyklų įgyvendinamų prevencinių programų skaičius rodo, kad mokyklos gana dažnai pasirenka įgyvendinti ne vieną prevencinę programą, skiriasi pasirenkamų įgyvendinti prevencinių programų tikslinė grupė ar prevencijos sritis, tikėtina, siekiant įtraukti kuo daugiau mokykloje besimokančių mokinių bei spręsti aktualiausias mokyklos vidaus problemas. Mokyklos dažniausiai renkasi įgyvendinti akredituotas prevencines programas.

Akredituotų prevencinių programų įgyvendinimas

Pastaruosius kelerius metus mokyklos buvo skatinamos rinktis įgyvendinti akredituotas prevencines programas, jų diegimas mokyklose buvo finansuojamas ES struktūrinių fondų lėšomis. Siekiant įvertinti, kokias akredituotas prevencines programas mokyklos rinkosi įgyvendinti 2015-2016 m. m., atskirai analizuota šių programų įgyvendinimo mokyklose praktika, gauti duomenys pateikiami 4 lentelėje. Atkreiptinas dėmesys, kad kai kurios mokyklos įgyvendino ne vieną akredituotą prevencinę programą, todėl siekiant suskaičiuoti programose dalyvaujančių unikalių mokyklų, mokytojų ar vaikų skaičių aritmetinė sudėtis negalima.

4 lentelė. Mokyklų dalyvavimas akredituotų prevencinių programų įgyvendinime

Eil. Nr.	Prevencinės programos pavadinimas	Vykdančių, skaičius			Dalyvaujančių, skaičius	
		mokyklų	mokytojų skaičius	švietimo pagalbos specialistų	mokinių	tėvų
1	„Zipio draugai“	211	324	49	5400	Informacija nerinkta
2	„Obuolio draugai“	149	318	52	6337	
3	„Antras žingsnis“	306	1005	73	19697	
4	LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	129	869	136	14529	
5	„Gyvai“	129	109	143	4521	1451
6	Olweus patyčių prevencijos programa	183	6740	545	58299	Informacija nerinkta
7	„Sniego gniūžtė“	44	61	40	2121	
8	VEIK	16	16	23	329	
9	„Mentorystė“	11	13	9	129	
10	„Mokykla tėvams ir auklėtojams“	15	82	-	-	270
11	STEP	34	-	-	-	643

Mokyklų pateiktais duomenimis, didžiausias skaičius mokyklų buvo pasirinkusios programą „Antras žingsnis“, jos įgyvendinime dalyvavo 306 mokyklos, šiek tiek mažiau (211) mokyklų dalyvavo ankstyvosios prevencijos programoje „Zipio draugai“. Pažymėtina, kad ši programa vykdoma ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose, tačiau jos šioje apklausoje nedalyvavo, ataskaitoje pateikiami duomenys tik apie bendrojo ugdymo mokyklų dalyvavimą programoje „Zipio draugai“. Kitos dažniau mokyklų pasirenkamos prevencinės programos buvo: Olweus patyčių prevencijos programa, kurią įgyvendino 183 mokyklos; programa „Obuolio draugai“, kurią įgyvendino 149 mokyklos, LIONS QUEST programa „Paauglystės kryžkelės“ ir psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos

programa „Gyvai“, kurių kiekvieną pasirinko po 129 mokyklas. Mažiausiai mokyklų buvo įsitraukusios į programų VEIK, „Mokykla tėvams ir auklėtojams“ ir Mentorystė įgyvendinimą.

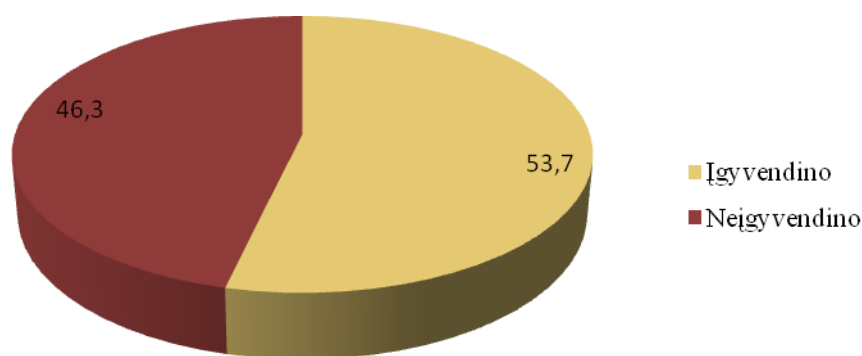
Vertinant dalyvių skaičių matyti, kad daugiausia mokinių ir mokytojų dalyvavo Olweus patyčių prevencijos programoje, atitinkamai 58,3 tūkst. mokinių ir 6,7 tūkst. mokytojų – tai neabejotinai susiję su tuo, kad ši programa yra skirta visai mokyklos bendruomenei. Kita dalyviais skaitlinga programa – „Antras žingsnis“, kurioje dalyvavo daugiau nei 19,5 tūkst. mokinių, programą vykdė daugiau nei 1 tūkst. mokytojų, šiek tiek mažiau dalyvių buvo programoje „Paauglystės kryžkelės“, iš kurių daugiau nei 14,5 tūkst. mokinių ir 869 mokytojai. Programose „Zipio draugai“, „Obuolio draugai“ ir „Gyvai“ dalyvavo daugiau nei po 4,5 tūkst. mokinių, daugiau nei po 300 mokytojų dirbo pagal programas „Zipio draugai“ ir „Obuolio draugai“. Mažiausias mokinių skaičius buvo įtrauktas į programos Mentorystė veiklas – tai veikiausiai susiję su tuo, kad šios programos įgyvendinimo apimtis nėra didelė, veiklos vyksta už mokyklos ribų, į jas įtraukiami 5-10 vienos mokyklos mokinių. Programos „Mokykla tėvams ir auklėtojams“ ir STEP yra skirtos tėvystės įgūdžių ugdymui, 2015-2016 m. m. šiose programose dalyvavo 913 tėvų.

Apibendrinant reikėtų pažymėti, kad 2015-2016 m. m. 704 mokyklos (60,6 proc.) įgyvendino bent vieną iš vienuolikos akredituotų prevencinių programų, 455 mokyklos (39,2 proc.) neįgyvendino nė vienos akredituotos prevencinės programos. Akredituotų prevencinių programų įgyvendinime dalyvavo 30,4 proc. šalies mokinių ir 20,2 proc. mokytojų. Toliau šie duomenys nagrinėjami detaliau, juos skirstant pagal prevencijos sritis: smurto ir patyčių, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos bei tėvystės įgūdžių ugdymo.

Smurto ir patyčių prevencijos sritis išskirta atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-2016 m. programoje numatytą rodiklį „Patyčių ir smurto prevencijos programas įgyvendinusių bendrojo ugdymo mokyklų dalis“, kurio siektina reikšmė 2016 metams buvo 54 proc. Šiai sričiai Švietimo ir mokslo ministerija priskiria penkias akredituotas programas: „Zipio draugai“, „Obuolio draugai“, „Antras žingsnis“, Olweus patyčių prevencijos ir LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“. Siekiant atlikti šių prevencinių programų įgyvendinimo analizę buvo sukurtas atskiras kintamasis – mokyklos įgyvendinusios smurto ir patyčių prevencines programas, skaičiuotos unikalios mokyklos ir unikalūs dalyviai.

Atlikti skaičiavimai parodė, kad 624 apklausoje dalyvavusios mokyklos (53,7 proc.) 2015-2016 m. m. įgyvendino bent vieną iš minėtų penkių smurto ir patyčių prevencinių programų (5 pav.). Šiose mokyklose mokėsi 200 351 mokinis, dirbo 25 078 mokytojai, iš jų smurto ir patyčių prevencinėse programose dalyvavo atitinkamai 99 751 ir 8 945, tai sudaro 49,8 proc. šiose mokyklose

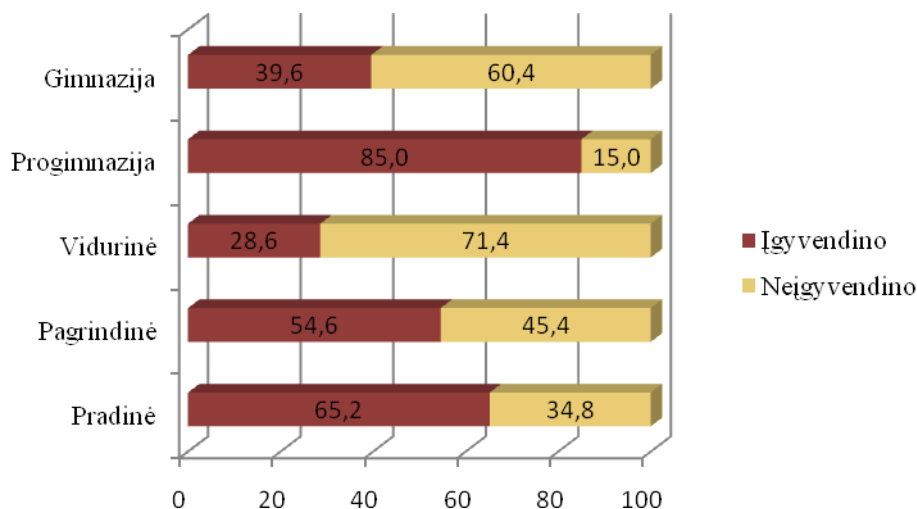
besimokiusių mokinių ir 35,7 proc. dirbusių mokytojų. Vadovaujantis šiais duomenimis paskaičiuota, kad 2015-2016 m. m. tik 28,5 proc. visų šalies mokinių ir 20,0 proc. visų šalies mokytojų dalyvavo smurto ir patyčių prevencijos programose. Būtina akcentuoti, kad 538 apklausoje dalyvavusios mokyklos (46,3 proc.) 2015-2016 m. m. neįgyvendino nė vienos smurto ir patyčių prevencinės programos, šiose mokyklose mokėsi 149 151 mokinys, dirbo 20 207 mokytojai. Taigi, nepaisant pasiektų Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje numatytų rodiklių dėl patyčių ir smurto prevencijos programas įgyvendinusių bendrojo ugdymo mokyklų skaičiaus, didelė dalis mokinių ir mokytojų vis dar nedalyvauja šioje veikloje, jos plėtra turėtų ir toliau būti laikoma prioritetine.

5 pav. Mokyklų, įgyvendinusių smurto ir patyčių prevencijos programas, dalis (proc.)

Atliekant gautų duomenų analizę, nustatytas tolygus bent vieną smurto ir patyčių prevencinę programą įgyvendinančių mokyklų pasiskirstymas teritorinio administracinio suskirstymo atžvilgiu: bent vieną smurto ir patyčių prevencinę programą įgyvendino 50,7 proc. didelių miestų mokyklų, 53,0 proc. rajono centre ar nedideliame mieste esančių mokyklų ir 56,0 proc. kaimo mokyklų. Vadinasi, mokyklos dalyvavimas smurto ir patyčių prevencinėse programose nepriklausė nuo teritorinio administracinio suskirstymo – tiek kaimo, tiek miesto mokyklos vienodai išnaudojo galimybes dalyvauti šiose prevencinėse programose.

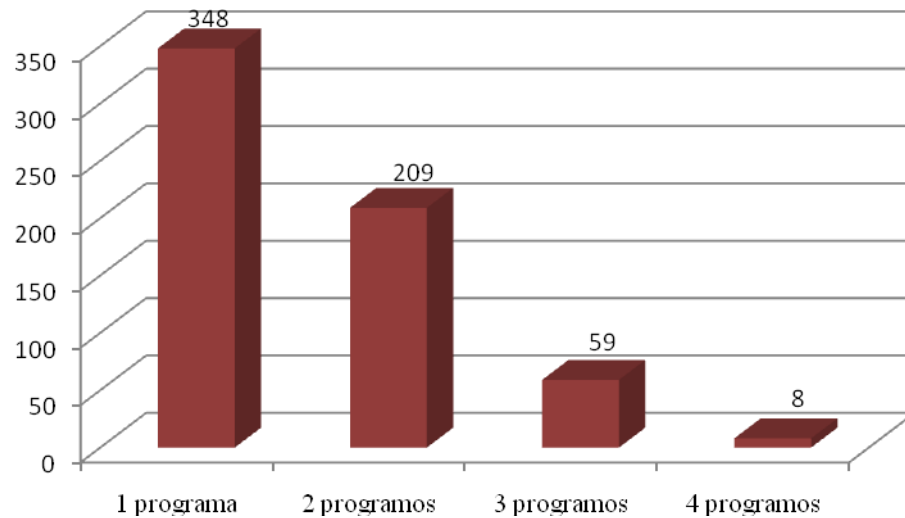
Nagrinėjant smurto ir patyčių prevencijos sritį paskaičiuota, kaip šias programas įgyvendinusios mokyklos pasiskirstė pagal tipą (6 pav.).

6 pav. Mokyklų, įgyvendinusių smurto ir patyčių prevencijos programas, pasiskirstymas pagal tipą (proc.)

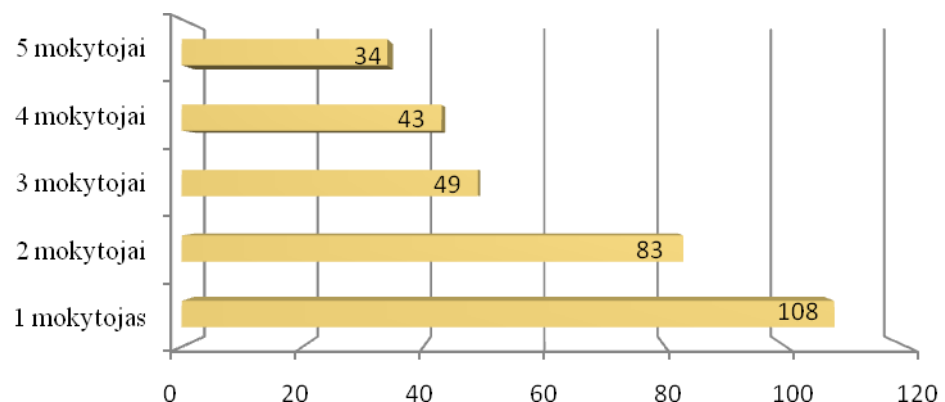
Rezultatai parodė, kad dažniausiai smurto ir patyčių prevencines programas įgyvendino progimnazijos (85,0 proc.), t. y. 96 progimnazijos iš 155 įgyvendino bent vieną iš šių programų. Aktyvios šioje prevencijos srityje buvo pradinės (65,2 proc.) ir pagrindinės (54,6 proc.) mokyklos, absoliučiais skaičiais tai būtų 101 pradinė mokykla iš 155 ir 271 pagrindinė mokykla iš 225. Pažymėtina ir tai, kad tik 39,6 proc. gimnazijų renkasi įgyvendinti šias programas, t. y. 152 gimnazijos iš 384 ir 28,6 proc. vidurinių mokyklų vykdo smurto ir patyčių prevencijos programas. Viena vertus, mažesnę gimnazijų ir vidurinių mokyklų dalį būtų galima sieti su menka programų pasiūla 9-12 klasių mokiniams. Kita vertus, tokių programų didžiausia pasiūla yra pradinė klasių mokiniams, tačiau net trečdalis pradinė mokyklų neįgyvendina nė vienos smurto ir patyčių prevencinės programos.

Dauguma prevencinių programų yra skirtos tam tikro amžiaus mokiniams, todėl mokyklos, siekdamos, kad smurto ir patyčių prevencijos programose dalyvautų skirtingo amžiaus ar visi mokykloje besimokantys mokiniai, paprastai renkasi įgyvendinti ne vieną programą. Analizuojant duomenis buvo skaičiuota, kiek smurto ir patyčių prevencijos programų įgyvendino viena mokykla. Gauti rezultatai parodė, kad 348 mokyklos 2015-2016 m. m. įgyvendino vieną smurto ir patyčių prevencijos programą, 209 mokyklos – dvi programas, 59 mokyklos – 3 programas ir 8 mokyklos – 4 programas (7 pav.).

7 pav. Smurto ir patyčių prevencinių programų, įgyvendintų vienoje mokykloje, skaičius

Būtina atkreipti dėmesį, kad neretai vertinant prevencinių programų įgyvendinimo aspektą taikoma gana ydinga praktika, kai bent vieno mokytojo ar vienos klasės dalyvavimas prevencinėje programoje yra prilyginamas visos mokyklos smurto ir patyčių prevencijos programos vykdymui – toks traktavimas iškreipia realų situacijos vaizdą. Apklausos duomenys parodė, kad net 108 mokyklose, įgyvendinusiose bent vieną smurto ir patyčių prevencinę programą, pagal šias programas dirbo tik 1 mokytojas, 83 mokyklose dirbo 2 mokytojai, 49 mokyklose – 3 mokytojai, 43 mokyklose – 4 mokytojai, 34 mokyklose – 5 mokytojai (8 pav.).

8 pav. Mokytojų, vykdžiusių smurto ir patyčių prevencines programas vienoje mokykloje, skaičius

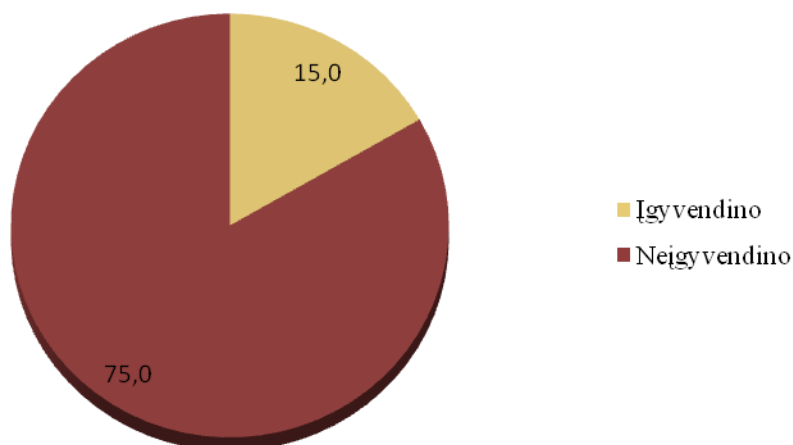
Taigi, apibendrinant galima teigti, kad pusėje mokyklų (317 iš 624), vykdyusių bent vieną smurto ir patyčių prevencijos programą, pagal šias programas dirbo nuo 1 iki 5 mokytojų. Vadinasi, mokykloje, kurioje smurto ir patyčių prevencinę programą vykdė tik vienas mokytojas, dalyvavo viena mokinių klasė, kurioje mokėsi nuo kelių mokinių kaimiškose mokyklose iki vidutiniškai 25 mokinių miestų mokyklose. Kitose mokyklose, kuriose pagal šias programas dirbo keli mokytojai, taip pat dalyvavo tik maža dalis mokykloje besimokančių mokinių. Išimtis yra Olweus patyčių prevencijos programos įgyvendinimas, kuris reikalauja visos mokyklos bendruomenės dalyvavimo. Aukščiau buvo minėta, kad mokyklose, įgyvendinusiose bent vieną smurto ir patyčių prevencijos programą, šiose programose dalyvavo 49,8 proc. šių mokyklų mokinių. Gauti duomenys apie mokykloje vykdyusių prevencines programas mokytojų skaičių padeda pagrįsti, kodėl tokia maža dalis mokinių dalyvavo šiose programose. Taigi galima daryti išvadą, kad net pusė smurto ir patyčių prevencijos programas įgyvendinančių mokyklų vadovų turėtų siekti, kad daugiau mokytojų įsitrauktų į šių programų įgyvendinimą.

Analizuojant duomenis taip pat buvo skaičiuota, koks procentas kiekvienos mokyklos mokytojų ir mokinių dalyvavo smurto ir patyčių prevencijos programose. Paaiškėjo, kad 242 mokyklose (38,8 proc.) pagal smurto ir patyčių prevencijos programas dirbo nuo 1 iki 10 procentų mokytojų, 106 mokyklose (17 proc.) pagal šias programas dirbo nuo 90 iki 100 procentų mokytojų. Mokyklų pateiktais duomenimis, 28 mokyklose (4,5 proc.) smurto ir patyčių prevencijos programose dalyvavo visi mokiniai, 109 mokyklose – 90-99 procentai. Mokinių, 93 mokyklose (15,0 proc.), minėtose programose dalyvavo nuo 1 iki 10 procentų mokinių.

Apibendrinant galima teigti, kad bent vieną smurto ir patyčių prevencinę programą įgyvendino šiek tiek daugiau nei pusė šalies mokyklų. Nors kiekvienais metais vis daugiau mokyklų įsitraukia į šių programų įgyvendinimą, jose dalyvauja tik maža dalis mokinių ir mokytojų – tikėtina, kad sąlygoja patyčių lygio šalies mokyklose nežymų mažėjimą. Svarbu tai, kad bent vieną smurto ir patyčių prevencinę programą įgyvendinusių mokyklų pasiskirstymas teritorinio administracinio suskirstymo atžvilgiu yra tolygus, vadinasi, tiek miesto, tiek kaimo mokyklos turi vienodas galimybes. Nežymiai skiriasi mokyklų dalyvavimas jas lyginant pagal mokyklos tipą, gimnazijos rečiau dalyvauja smurto ir patyčių prevencijos programų įgyvendinime. Šį skirtumą galima paaiškinti ribota pasiūla gimnazijoms, kuriose mokosi tik I-IV gimnazijos klasių mokiniai, iki šiol šalyje nėra tikslinės smurto ir patyčių prevencijos programos, skirtos 9-12 kl. mokiniams.

Kita prevencijos sritis – psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija, kuriai priskiriamos šios akredituotos prevencinės programos: „Gyvai“, „Sniego gniūžtė“ ir Mentorystė. Jų įgyvendinimo

analizei atlikti buvo sukurtas naujas kintamasis – mokyklos įgyvendinusios psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas, skaičiuotos unikalios mokyklos. Duomenų analizė atskleidė, kad 2015-2016 m. m. 176 apklausoje dalyvavusios mokyklos (15,0 proc.) įgyvendino bent vieną tikslinę psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencinę programą (9 pav.), iš jų 10 mokyklų įgyvendino dvi psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencines programas.

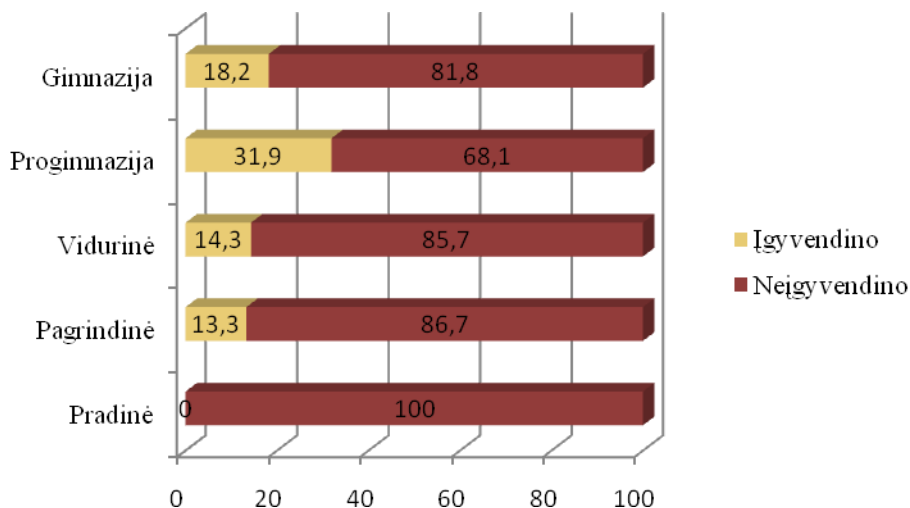

9 pav. Mokyklų, įgyvendinusių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencines programas, dalis (proc.)

Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencines programas įgyvendinusiose mokyklose iš viso mokėsi 66 032 mokiniai, dirbo 7700 mokytojų. Nustatyta, kad labai maža dalis psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevenciją vykdyusių mokyklų mokinių ir mokytojų dalyvavo šiose programose, atitinkamai 10,2 proc. mokinių ir 2,4 proc. mokytojų. Tai reiškia, kad programose apytiksliai dalyvavo nuo 2 iki 250 vienos mokyklos mokinių, nuo 1 iki 10 vienos mokyklos mokytojų, kai kuriose mokyklose pagal šias programas dirbo tik švietimo pagalbos specialistai. Iš viso psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencinėse programose dalyvavo 192 švietimo pagalbos specialistai. Paskaičiavus šalies mastu, nustatyta, kad tikslinėse psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencinėse programose dalyvavo 2,4 proc. visų šalies mokinių ir 0,5 proc. visų šalies mokytojų.

Pažymėtina, kad nustatytas tolygus bent vieną psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencinę programą įgyvendinusių mokyklų pasiskirstymas teritorinio administracinio suskirstymo atžvilgiu: šias programas įgyvendino 14,3 proc. didelių miestų mokyklų, 14 proc. rajono centre ar nedideliame mieste esančių mokyklų ir 15,9 proc. kaimo mokyklų. Vadinasi, mokyklos dalyvavimas psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencinėse programose nepriklausė nuo teritorinio administracinio suskirstymo

– tiek kaimo, tiek miesto mokyklos turėjo vienodas galimybes dalyvauti šiose prevencinėse programose.

10 pav. Mokyklų, įgyvendinusių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencines programas, pasiskirstymas pagal tipą (proc.)

Nagrinėjant psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos sritį paskaičiuota, kaip tokias programas įgyvendinusios mokyklos pasiskirstė pagal tipą (gauti duomenys pavaizduoti 10 pav.). Rezultatai parodė, kad dažniausiai akredituotas psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencines programas įgyvendino progimnazijos (31,9 proc.), rečiau gimnazijos (18,2 proc.), panašiai pasiskirstė vidurinės (14,3 proc.) ir pagrindinės (13,3 proc.) mokyklos. Pradinės mokyklos neįgyvendino akredituotų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencinių programų, nes nė viena iš trijų nagrinėjamų programų nėra skirta pradinį klasių mokiniams, visos programos orientuotos į 5-8 klasių mokinius.

Siekiant detalesnės psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programų įgyvendinimo analizės vertintas jų pasiskirstymas savivaldybės atžvilgiu. Gauti duomenys parodė, kad 22 savivaldybėse nė viena mokykla nepasirinko įgyvendinti šios srities prevencinės programos, 10 savivaldybių šias programas įgyvendino po 1 mokyklą, 24 savivaldybėse šias programas įgyvendino nuo 2 iki 9 mokyklų, 4 savivaldybėse įgyvendino nuo 10 iki 16 mokyklų. Palyginus mokyklų, dalyvavusių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencinėse programose, procentinę išraišką pagal savivaldybes buvo matyti, kuriose savivaldybėse didesnis mokyklų procentas vykdo šias programas. Jurbarko rajono savivaldybėje 50,0 proc. (9 mokyklos iš 18) mokyklų įgyvendino bent vieną psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencinę programą. Trijų rajonų savivaldybėse – Joniškio,

Panevėžio ir Radviliškio – šiose programose dalyvavo apie 40 proc. mokyklų, kitų trijų rajonų savivaldybėse – Jonavos, Pakruojo ir Šalčininkų – šiose programose dalyvavo apie 30 proc. mokyklų.

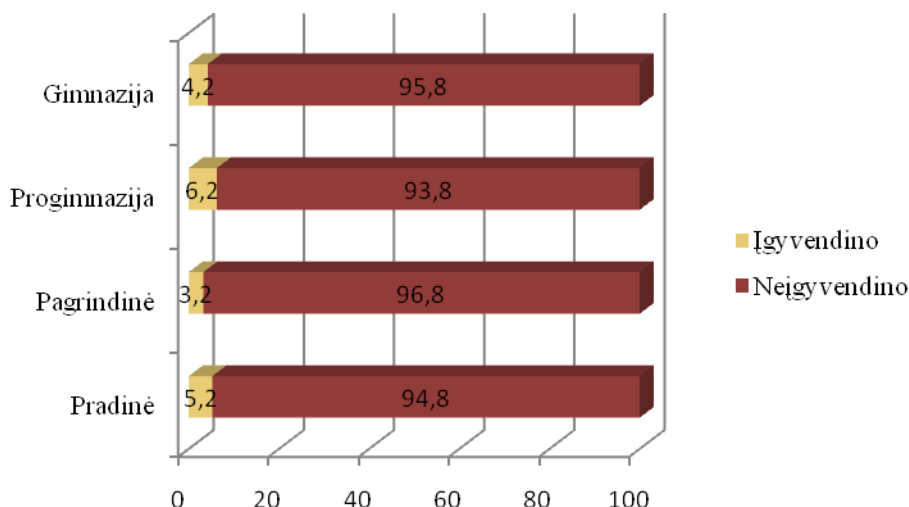
Nors psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo problema šalies mokyklose išlieka ypač aktuali, tačiau tikslinėse psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencinėse programose dalyvauja tik maža dalis šalies mokyklų ir dar mažesnė dalis mokinių bei mokytojų. Nerasta mokyklų, įgyvendinusių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencines programas, pasiskirstymo skirtumų teritorinio administracinio suskirstymo atžvilgiu, tačiau išryškėjo pasiūlos trūkumas pradinėms mokykloms – nėra nė vienos akredituotos šios srities prevencinės programos, skirtos mokiniams, besimokantiems pagal pradinio ugdymo programas. Kai kuriose savivaldybėse psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencines programas įgyvendinti pasirenka didesnis skaičius mokyklų, tačiau net trečdalis savivaldybių mokyklose išvis neįgyvendinamos šios srities prevencinės programos. Viena iš galimų mokyklų vangaus dalyvavimo psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencinėse programose priežasčių gali būti menka šios prevencijos srities prevencinių programų pasiūla. Taip pat gali būti, kad mokykloms nėra aktualios šios srities prevencinės programos, nes laikomasi nuostatos, kad pakanka vykdyti pavienes prevencines priemones, akcijas ar privalomai integruojamas programas. Kita vertus, pastaruoju metu šios srities prevencijai vykdyti skiriama mažai lėšų iš valstybės biudžeto ar ES struktūrinių fondų lėšų.

Dauguma akredituotų prevencinių programų, išskyrus dvi programas „Sniego gniūžtė“ ir Mentorystė, į savo veiklas įtraukia ir mokinių tėvus. Kiekvienoje programoje tėvų dalyvavimo pobūdis yra skirtingas. Vienose prevencinėse programose tėvai supažindinami su pačia programa, jos tikslais, skatinami stebėti vaikų pažangą, kitose programose yra numatytos paskaitos, grupės ar kiti specialūs užsiėmimai tėvams, kur giliau analizuojama programos sprendžiama problema. Visgi šioje ataskaitos dalyje aptariama tik tėvystės įgūdžių ugdymo sritis, kuriai priskiriamos akredituotos prevencinės programos „Mokykla tėvams ir auklėtojams“ ir STEP, jų tikslinė grupė yra tik suaugusieji.

Šių programų įgyvendinimo analizei atlikti buvo sukurtas naujas kintamasis – mokyklos, įgyvendinančios tėvystės įgūdžių ugdymo programas, skaičiuotos unikalios mokyklos. Išanalizavus duomenis paaiškėjo, kad 2015-2016 m. m. 48 apklausoje dalyvavusios mokyklos (4,1 proc.) įgyvendino bent vieną tėvystės įgūdžių ugdymo programą, iš jų tik 1 mokykla įgyvendino dvi tėvystės įgūdžių ugdymo programas, iš viso šiose programose dalyvavo 913 tėvų.

Apklausoje rezultatai parodė bent vieną tėvystės įgūdžių ugdymo programą įgyvendinusių mokyklų netolygų pasiskirstymą teritorinio administracinio suskirstymo atžvilgiu: jos buvo vykdomos 8,0 proc. didelių miestų mokyklų, 4,3 proc. rajono centre ar nedideliame mieste esančių mokyklų ir 1,5

proc. kaimo mokyklų. Taigi, nepaisant mažo šių programų paplitimo šalies mastu, tikslinės tėvams skirtos programos buvo dažniau įgyvendinamos didelių miestų mokyklose, kaimo mokyklas tokios programos pasiekė kur kas rečiau.

11 pav. Tėvystės įgūdžių ugdymo programas įgyvendinusių mokyklų pasiskirstymas pagal tipą (proc.)

Nustatyta, kad tėvystės įgūdžių ugdymo programas įgyvendinančios mokyklos pagal tipą pasiskirstė gana panašiai: jas įgyvendino 5,2 proc. pradinė mokyklų, 3,2 proc. pagrindinių mokyklų, 6,2 proc. progimnazijų ir 4,2 proc. gimnazijų (duomenys pateikti 11 pav.). Kadangi tėvystės įgūdžių ugdymo programą įgyvendino 1 vidurinė mokykla, o šių mokyklų buvo nedaug, lyginant mokyklų pasiskirstymą pagal tipą vidurinės mokyklos nebuvo įtrauktos, kad neiškreiptų bendrų duomenų.

Apibendrinant tėvystės įgūdžių ugdymo programų įgyvendinimo praktiką reikia pastebėti, kad šiai sričiai vis dar teikiamas pakankamai mažas dėmesys, nors tėvystės įgūdžiai gali būti tiesiogiai siejami su pozityvia vaiko socializacija, geresniais tarpusavio santykiais, net vaikų akademine pasiekimais. Akivaizdu, kad tokių programų plėtra mokyklose yra iššūkis ateičiai, tačiau reikia nepamiršti pedagoginių psichologinių tarnybų ir švietimo centrų, kurie tėvystės įgūdžių ugdymui skiria nemažai dėmesio. Pažymėtina, kad didelių miestų mokyklos dažniau rinkosi vykdyti šias programas ir tai gali būti susiję tiek su tokių programų vykdytojų organizuojama plėtra tik didžiuosiuose miestuose, tiek su mokyklų siekiu būti inovatyviomis, įtraukti tėvus į mokyklos bendruomenės veiklą, tiek su sąmoningais tėvais, kurie tikisi arba išreiškia poreikį mokykloms dalyvauti tokio tipo veiklose. Kita vertus, tokių programų tikslingumas ir nauda kaimo mokinių tėvams yra neabejotinas vien dėl didesnės socialinės rizikos šeimų skaičiaus, tačiau tai gali būti ir priežastimi sudėtingiau sudaryti tokias tėvystės įgūdžių ugdymo grupes ne tik dėl motyvacijos, bet ir aktyvaus, nuoseklaus dalyvavimo jose.

Neakredituotų prevencinių programų įgyvendinimas

Apklausoje anketoje įvardytų neakredituotų prevencinių programų sąrašas buvo sudarytas atsižvelgiant į ŠVIS renkamus rodiklius apie prevencinės veiklos įgyvendinimą, į jį taip pat įtrauktos naujai parengtos ar pritaikytos Lietuvai, mokyklose išbandytos ir įgyvendinamos prevencinės programos. Iš viso anketoje buvo išvardyta 10 neakredituotų prevencinių programų. Šių prevencinių programų aprašymai pateikti ataskaitos priede. Prie neakredituotų programų taip pat priskirta programa „Bendravimo sveikatai mokykla „Sniego gniūžtė“. Apklausoje anketoje buvo įvardyta viena programa „Sniego gniūžtė“, todėl visos šią programą vykdžiusios mokyklos savo dalyvavimą programoje pažymėjo prie šio klausimo. Analizuojant duomenis buvo atskirai išskirta akredituota programa „Sniego gniūžtė“, vykdoma Lietuvos krikščioniškojo jaunimo blaivybės sąjungos „Žingsnis“, ir programa „Bendravimo sveikatai mokykla „Sniego gniūžtė“, kurios autoriai ir vykdytojai yra prof. A. Goštautas su kolegomis.

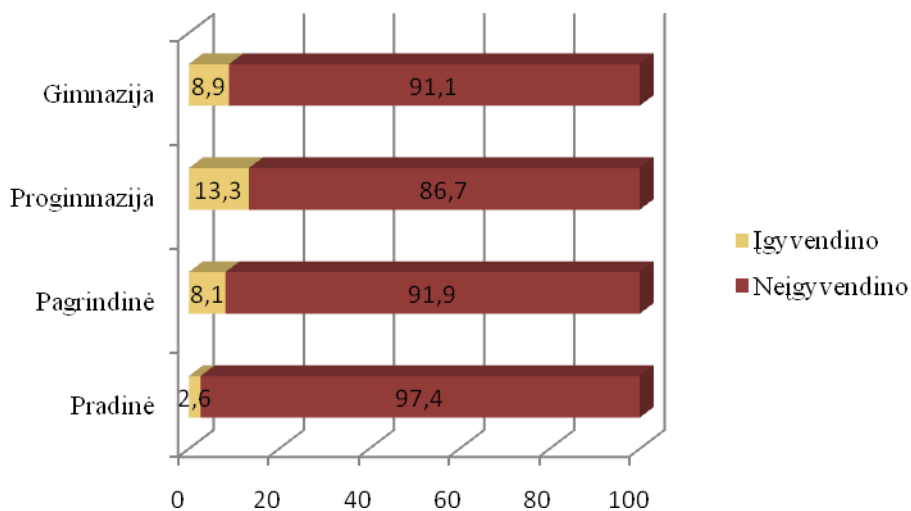
2015-2016 m. m. bent vieną neakredituotą prevencinę programą įgyvendino 94 mokyklos (8,1 proc.). 85 mokyklos įgyvendino 1 prevencinę programą, 7 mokyklos – 2 programas ir 2 mokyklos – 3 programas. Dažniausiai mokyklos rinkosi įgyvendinti programas „Linas – pagalba vaikams“, LIONS QUEST programas „Raktai į sėkmę“, „Laikas kartu“ ir „Aš žinau“ bei programą „Bendravimo sveikatai mokykla „Sniego gniūžtė“, kitas prevencines programas vykdė mažiau nei 10 mokyklų (duomenys pateikti 5 lentelėje). Atsižvelgiant į tai, kad šias prevencines programas įgyvendinimo nedidelis skaičius mokyklų, jose dalyvavusių mokinių skaičiai taip pat nėra dideli: virš 1000 mokinių dalyvavo programose „Raktai į sėkmę“ ir „Laikas kartu“, virš 500 mokinių – programoje „Aš žinau“, virš 300 mokinių – programose „Linas – pagalba vaikams“, „Savu keliu“ bei „Saugok ir gerbk mane“.

Daugiausia mokyklų pasirinko įgyvendinti alkoholio vartojimo prevencijos programą „Linas – pagalba vaikams“, skirtą darbui su 6-12 m. amžiaus vaikais ir paaugliais, augančiais su tėvais, kurie kenčia nuo priklausomybės ligų, bei socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo programą „Raktai į sėkmę“, skirtą 9-12 kl. mokinių asmenybės ugdymui mokantis tarnaujant. Pastebėta, kad šios dvi programos didina prevencinių programų pasiūlą tose srityse, kuriose susidaro akredituotų prevencinių programų pasiūlos trūkumas: kaip buvo minėta anksčiau, trūksta smurto ir patyčių prevencinių programų 9-12 kl. mokiniams bei psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programų pradinį klasių mokiniams.

5 lentelė. Mokyklų dalyvavimas kitų prevencinių programų įgyvendinime

Eil. Nr.	Prevencinės programos pavadinimas	Vykdančių, skaičius			Dalyvaujančių, skaičius	
		mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių	tėvų
1	Didysis brolis, didžioji sesuo (Big Brothers Big Sisters)	7			41	-
2	Gordon „Tėvų efektyvumo ugdymo programa“	7	3	6		139
3	„Linas – pagalba vaikams“	20	13	17	397	-
4	„Savu keliu“	5		5	330	67
5	„Saugok ir gerbk mane“	4	8	8	301	186
6	„Taiki mokykla“	3	5	5	132	Informacija nerinkta
7	LIONS QUEST „Laikas kartu“	11	109	7	1043	
8	LIONS QUEST „Raktai į sėkmę“	20	126	18	1489	
9	LIONS QUEST „Aš žinau“	10	41	6	542	
10	Ankstyvosios intervencijos programa (FreD goes net)	4	6	6	50	
11	Bendravimo sveikatai mokykla „Sniego gniūžtė“	12	4	8	163	

Nustatytas gana tolygus bent vieną neakredituotą prevencinę programą įgyvendinusių mokyklų pasiskirstymas teritorinio administracinio suskirstymo atžvilgiu: tokią programą įgyvendino 5,4 proc. didelių miestų mokyklų, 8,2 proc. rajono centre ar nedideliame mieste esančių mokyklų ir 9,7 proc. kaimo mokyklų.

12 pav. Neakredituotas prevencines programas įgyvendinusių mokyklų pasiskirstymas pagal tipą (proc.)

Kadangi neakredituotą prevencinę programą įgyvendina 1 vidurinė mokykla, o šių mokyklų yra nedaug, lyginant mokyklų pasiskirstymą pagal tipus vidurinės mokyklos nebuvo įtrauktos, kad neiškreiptų bendrų duomenų. Nustatyta, kad neakredituotas prevencines programas įgyvendinančios mokyklos pagal tipą pasiskirto gana skirtingai, duomenys pavaizduoti 12 pav. Šias programas dažniau įgyvendina progimnazijos (13,3 proc.), rečiausiai pradinės mokyklos (2,6 proc.). Gimnazijos ir pagrindinės mokyklos panašiai dažnai, atitinkamai 8,9 proc. ir 8,1 proc., renkasi įgyvendinti neakredituotas prevencines programas.

Analizuojant neakredituotų prevencinių programų įgyvendinimo skirtumus savivaldybėse, nustatyta, kad 21 savivaldybėje nė viena mokykla neparinko įgyvendinti nė vienos iš šių programų, 20 savivaldybių 1 mokykla įgyvendino vieną neakredituotą prevencinę programą, 10 savivaldybių – 2 mokyklos, 4 savivaldybėse – 3 mokyklos, dar 5 savivaldybėse nuo 4 iki 16 mokyklų pasirinko įgyvendinti bent vieną iš šių prevencinių programų. Pastebėtina, kad neakredituotų prevencinių programų paplitimas savivaldybėje yra labai mažas, dažniau vienoje savivaldybėje yra viena mokykla, kuri pasirenka įgyvendinti bent vieną iš neakredituotų prevencinių programų. Šiuo požiūriu ryškiai išsiskiria Klaipėdos rajono savivaldybė, kurioje įgyvendinamos 3 neakredituotos prevencinės programos ir jose dalyvauja daugiau nei 1 mokykla: 15 mokyklų įgyvendina programą „Raktai į sėkmę“ ir po 5 mokyklas programas „Laikas kartu“ ir „Aš žinau“.

Apibendrintai būtų galima pasakyti, kad tik maža dalis mokyklų renkasi įgyvendinti neakredituotas prevencines programas. Teritorinio administracinio suskirstymo atžvilgiu mokyklų, įgyvendinančių bent vieną neakredituotą prevencinę programą, pasiskirstymas gana tolygus. Pastebėta, kad dažniausiai savivaldybėje tik viena mokykla įgyvendino kokią nors vieną neakredituotą prevencinę programą, progimnazijos aktyviau rinkosi diegti neakredituotas prevencines programas. Manytina, kad šios neakredituotos prevencinės programos didina prevencinių programų pasiūlą tose srityse, kuriose susidaro akredituotų prevencinių programų pasiūlos trūkumas.

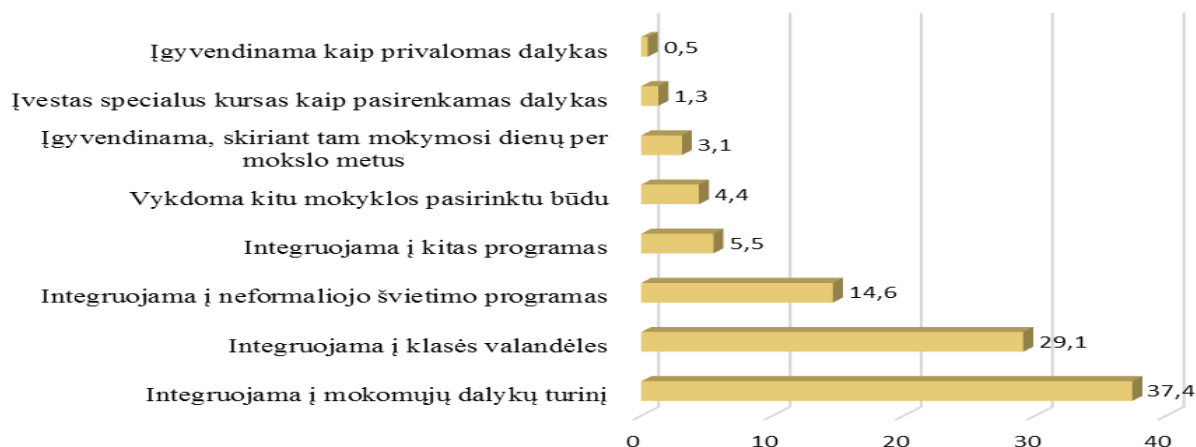
Į bendrojo ugdymo turinį integruojamų programų įgyvendinimas

Mokykla, įvertinusi mokyklos (klasės) socialinį kontekstą, poreikius, ugdymo tikslus, integruojamąsias programas toje pačioje mokykloje gali įgyvendinti skirtingai – programą (ar atskirus jos komponentus) galima integruoti į vieną, kelis ar visus mokomuosius dalykus, į papildomą ugdymą, neformaliojo švietimo programas, kitas veiklas ir pan.

Atliekant apklausą, vienas iš siekių buvo identifikuoti į bendrojo ugdymo turinį integruojamų programų įgyvendinimo ypatumus. Į bendrąjį ugdymą integruojamų programų sąrašas apklausos anketoje sudarytas vadovaujantis 2015-2016 ir 2016-2017 mokslo metų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendraisiais ugdymo planais, patvirtintais Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gegužės 6 d. įsakymu Nr. V-457 (toliau – bendrieji ugdymo planai). Anketoje buvo įvardyti į bendrojo ugdymo turinį integruojamų programų įgyvendinimo būdai (pagal bendrojo ugdymo planus) ir buvo prašoma pažymėti, kokiais iš nurodytų būdų įgyvendinamos šios programos. Taip pat buvo atviras klausimas, leidžiantis mokyklai nurodyti, kokiais kitais mokyklos pasirinktais būdais įgyvendinamos į bendrojo ugdymo turinį integruojamos programos.

2015-2016 m. m. į ugdymo turinį buvo privaloma integruoti šias programas: Sveikatos ugdymo bendrąją programą, Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programą, Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programą bei Ugdymo karjerai programą. Taip pat mokykloms buvo rekomenduojama į ugdymo turinį integruoti Pagrindinio arba vidurinio ugdymo etninės kultūros bendrąją programą.

Apklausos rezultatai parodė, kad bendrojo ugdymo mokyklose prevencinės programos dažniausiai integruojamos į mokomųjų dalykų turinį (37,4 proc.), klasės vadovų veiklas (29,1 proc.) ir neformalųjį švietimą (14,6 proc.) (13 pav.). Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pačios nepopuliariausios integravimo formos yra privalomojo dalyko įvedimas (0,5 proc.) ir specialaus kurso, kaip pasirenkamojo dalyko, pasirinkimas (1,3 proc.). Mokyklos retai renkasi ir specializuotų mokomųjų dienų organizavimą (3,1 proc.) bei integravimą į kitas programas (5,5 proc.). Labai nedaug mokyklų programas vykdo kitu, jos pasirinktu būdu (4,4 proc.).

13 pav. Integravimo į ugdymo turinį formos (proc.)

Analizuojant duomenis buvo skaičiuota, kokios integravimo formos dažniausiai pasirenkamos į bendrojo ugdymo turinį integruojant visas aukščiau įvardytas programas (6 lentelė). Analizė parodė beveik tolygų programų integravimo į bendrojo ugdymo turinį 2015-2016 m. m. formų pasirinkimą. Palyginus programų įgyvendinimą tarpusavyje, galima konstatuoti, jog dažniausiai į ugdymo turinį yra integruojama Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programa (42,7 proc.). Integruojant Sveikatos ugdymo bendrąją programą, jai skiriama daugiausiai mokslo dienų per mokslo metus (4,6 proc.), o įgyvendinant Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programą, palyginus su kitomis paminėtomis programomis, ji dažniausiai integruojama į kitas programas (7,2 proc.). Apibendrinant galima teigti, jog integruodamos prevencines programas į ugdymo turinį, mokyklos retai atsižvelgia į programos specifiką, o pasirenkant integravimo formas, daro tai sau priimtinausia forma.

6 lentelė. Į bendrojo ugdymo turinį programų integravimo formos (proc.)

	Integruojama į mokomųjų dalykų turinį	Įvestas specialus kursas kaip pasirenkamas dalykas	Įgyvendinama, skiriant tam mokymosi dienų per mokslo metus	Įgyvendinama kaip privalomas dalykas	Integruojama į neformaliojo švietimo programas	Integruojama į klases valandėles	Integruojama į kitas programas	Vykdoma kitu mokyklos pasirinktu būdu	Neįgyvendinama
Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programa	38,8	0,3	1,9	0,2	11,3	35,5	7,2	4,8	0,0
Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programa	42,7	0,5	1,5	0,1	8,4	36,2	6,0	4,5	0,1
Sveikatos ugdymo bendroji programa	36,6	1,4	4,6	0,8	15,1	30,7	6,3	4,5	0,0

Analizuojant Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programos integravimo į bendrojo ugdymo turinį rezultatus, išryškėjo integravimo formų į ugdymo turinį pasirinkimo pagal teritorinį administracinį suskirstymą skirtumai (7 lentelė). Rečiausiai šią programą integruoja į ugdymo turinį mokyklos, esančios rajono centre/nedideliame miestelyje (24,2 proc.), o dažniausiai mokyklos, esančios miestelyje/kaime (47,2 proc.). Šios programos įgyvendinimo kaip privalomo dalyko galimybe daugiausiai pasinaudoja didelių miestų mokyklos (66,7 proc.), tuo

tarpu miestelio/kaimo mokyklų ši galimybė neišnaudojama (0,0 proc.). Nustatyta, kad ši programa, palyginus su kitomis paminėtomis programomis, dažniausiai vykdoma kitu mokyklos pasirinktu būdu. Iš visų Lietuvos savivaldybių šios formos pasirinkimu išsiskyrė Birštono sav. (50,0 proc.), Druskininkų sav. (40,0 proc.) ir Rietavo sav. (33,3 proc.). Labai aktualus praktinis prevencinės veiklos įgyvendinimo aspektas yra švietimo įstaigų pasirenkami metodai ir būdai, kuriais mokiniams teikiamos žinios ir formuojami įgūdžiai. Apibendrinus pačių mokyklų nurodytus atsakymus, nustatyta, kad mokyklos dažniausiai organizuoja trumpalaikes veiklas – organizuoja šviečiamuosius renginius, kurių metu mokiniams suteikiama aktuali informacija apie tam tikras socialines problemas (organizuoja konkursus, akcijas, viktorinas, filmų peržiūras, išvykas, „proto mūšius“, į mokyklas yra kviečiami lektoriai, žymūs žmonės, mokiniai kuria socialines reklamas). Taip pat programa yra įgyvendinama vykdant projektus, tėvų švietimą, rengiant standus. Nemažai mokyklų nurodė, kad ši programa yra integruojama socialinio pedagogo veikloje arba organizuojant vaiko gerovės komisijos reidus mokykloje, kas nėra laikytina programos integravimu į bendrojo ugdymo turinį.

7 lentelė. Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programos įgyvendinimo formų pasirinkimas pagal teritorinį administracinį suskirstymą (proc.)

	Dideliame mieste (Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje, Alytuje)	Rajono centre/nedideliame miestelyje	Miestelyje/kaime (iki 2000 gyventojų)
Integruojama į mokomųjų dalykų turinį	28,6	24,2	47,2
Įvestas specialus kursas kaip pasirenkamas dalykas	28,6	28,6	42,9
Įgyvendinama, skiriant tam mokymosi dienų per mokslo metus	38,5	13,5	48,1
Įgyvendinama kaip privalomas dalykas	66,7	33,3	0,0
Integruojama į neformaliojo švietimo programas	33,2	21,8	45,0
Integruojama į klasės valandėles	28,9	23,8	47,3
Integruojama į kitas programas	34,4	24,6	41,0
Vykdoma kitu mokyklos pasirinktu būdu	44,7	25,8	29,5

Vadovaujantis apklausos rezultatais, galima konstatuoti, kad nustatyti didžiausi Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programos integravimo į bendrojo ugdymo turinį formų pasirinkimo skirtumai pagal mokyklos tipą (8 lentelė). Nustatyta, kad pradinės mokyklos pasirinko mažiausiai programos įgyvendinimo būdų, o pagrindinės mokyklos ir gimnazijos – daugiausiai. Išryškėjo

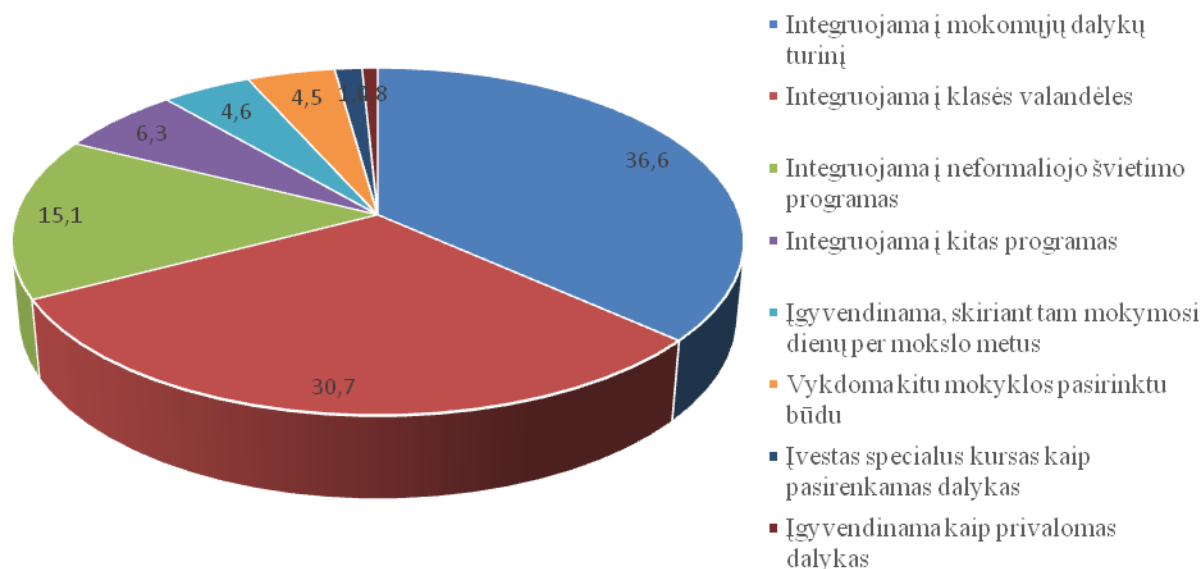
programos vykdymas gimnazijose kitu mokyklos pasirinktu būdu (43,3 proc.) - gimnazijos nurodė, kad šią programą įgyvendina švietimo įstaigose taikant įvairias veiklos rūšis, pvz., organizuojant visuomenės sveikatos priežiūros specialistų paskaitas atskiroms lytims, kviečiantis į pamokas psichologą, tarp rečiau pasitaikančių, specifinių prevencinės veiklos organizavimo būdų paminėtinos nevyriausybinų organizacijų organizuojamos akcijos mergaitėms bei konferencijų tėvams organizavimas. Daugelyje švietimo įstaigų į prevencinius renginius nebuvo įtraukiami ar nepakankamai įtraukiami mokinių šeimos nariai, vietos bendruomenių atstovai, todėl šios mokyklos iniciatyvos vertintinos negatyviai.

8 lentelė. Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programos įgyvendinimo formų pasirinkimas pagal mokyklos tipą (proc.)

	Pradinė	Pagrindinė	Vidurinė	Progimnazija	Gimnazija
Integruojama į mokomųjų dalykų turinį	8,7	44,8	1,2	9,9	35,4
Įvestas specialus kursas kaip pasirenkamas dalykas	0,0	30,0	10,0	20,0	40,0
Įgyvendinama, skiriant tam mokymosi dienų per mokslo metus	0,0	27,3	3,0	15,2	54,5
Įgyvendinama kaip privalomas dalykas	0,0	66,7	0,0	33,3	0,0
Integruojama į neformaliojo švietimo programas	3,3	44,8	1,6	9,3	41,0
Integruojama į klasės valandėles	6,9	43,6	1,5	11,3	36,7
Integruojama į kitas programas	4,6	45,0	1,5	11,5	37,4
Vykdoma kitu mokyklos pasirinktu būdu	4,1	37,1	3,1	12,4	43,3

Apklausos duomenys rodo, kad Sveikatos ugdymo bendrosios programos integravimo formos mažai skiriasi nuo kitų integruojamų programų (14 pav.). Ši programa yra dažniausiai integruojama į mokomųjų dalykų programas (36,6 proc.), klasės valandėles (30,7 proc.) bei į neformalųjį švietimą (15,1 proc.). Lyginant šios programos integravimo formų pasirinkimą pagal teritorinį administracinį suskirstymą, dažniausiai pasirenkama forma dideliame mieste yra vykdyti programą kitu mokyklos pasirinktu būdu (38,2 proc.), rajono centre/nedideliame miestelyje – integruoti į kitas programas (28,9 proc.), o miestelyje/kaime – įvedamas specialus kursas kaip pasirenkamas dalykas (66,7 proc.). Nustatyta, kad, atsižvelgiant į mokyklos tipą, pradinėje mokykloje ši programa dažniausiai integruojama į mokomųjų dalykų turinį (13,6 proc.), pagrindinėje mokykloje yra įvedamas specialus kursas kaip pasirenkamas dalykas (56,4 proc.), o gimnazijoje – integruojama į neformaliojo švietimo programas (36,8 proc.). Išanalizavus mokyklų atsakymus apie jų pačių pasirinktus programos įgyvendinimo būdus, matomas akivaizdus metodų pasirinkimo skirtumas nuo Alkoholio, tabako ir kitų

psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programos bei Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programos pačių pasirenkamų formų. Mokyklos, įgyvendindamos šią programą savu pasirinktu būdu, organizuoja aktyvias veiklas, kuriose ugdoma sveikas gyvensena – sporto šventės, dalyvaujama „Sveikatą stiprinančių mokyklų tinkle“, organizuojamos sveikatingumo savaitės arba mėnesiai, mokiniai vežami į baseiną ir pan.

14 pav. Sveikatos ugdymo bendrosios programos integravimo į ugdymo turinį formos (proc.)

Apibendrinant galima konstatuoti, jog prevencinės programos dažniausiai integruojamos į mokomųjų dalykų turinį (37,4 proc.), klasės valandėles (29,1 proc.) ir neformalųjį švietimą (14,6 proc.).

Metodinių priemonių naudojimas

Mokyklose naudojamų metodinių priemonių sąrašas buvo sudarytas atsižvelgiant į ŠVIS renkamus rodiklius apie prevencinės veiklos įgyvendinimą. Apklausos anketoje buvo nurodytos 9 metodinės priemonės, skaičiuota, kiek mokyklų ir pedagoginių darbuotojų naudoja kiekvieną metodinę priemonę atskirai, kiek jose dalyvauja mokinių (9 lentelė). Atkreiptinas dėmesys į tai, kad kai kurios

mokyklos savo darbe naudojo ne vieną metodinę priemonę, todėl norint suskaičiuoti pagal metodinę priemonę dirbančių unikalių mokyklų, pedagoginių darbuotojų ar dalyvaujančių mokinių skaičių aritmetinė sudėtis negalima.

9 lentelė. Metodinių priemonių naudojimas mokyklose

Eil. Nr.	Metodinės priemonės pavadinimas	Naudojančių mokyklų skaičius	Naudojančių pedagoginių darbuotojų skaičius	Dalyviai
1	„Gyvenimo įgūdžių ugdymas. Pradinės klasės“	549	2434	43413 mokinių
2	„Gyvenimo įgūdžių ugdymas. 5-8 klasės“	472	2365	41397 mokiniai
3	„Gyvenimo įgūdžių ugdymas. 9-10 klasės“	378	1624	26085 mokiniai
4	„Socialinių įgūdžių vadovas“	327	1175	21134 mokiniai
5	„Tiltai. Paauglių socialinių įgūdžių ugdymo programa“	293	1031	21498 mokiniai
6	„Vaikų gyvenimo įgūdžių ugdymas“	268	2026	39052 mokiniai
7	„Iveikiame kartu“	198	502	9016 mokinių
8	„Psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencijos mokymo programa tėvams“	121	959	18852 tėvai
9	„Marytės dienoraštis“	70	135	2237 mokiniai

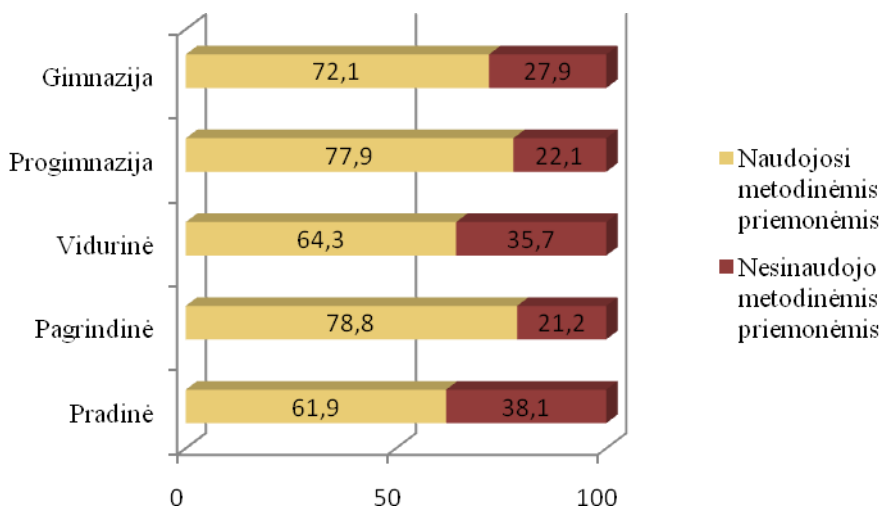
Mokykloms buvo sudaryta galimybė nurodyti kitas prevencinėje veikloje naudojamas metodines priemones. Šia galimybe pasinaudojo 229 mokyklos, tačiau atsakymuose rasta prieš tai nurodytų prevencinių programų metodinė medžiaga, į mokyklos ugdymo turinį integruojamos programos, specializuota literatūra ar projektinė veikla – tai, kas negali būti laikoma atskira metodine priemone. Buvo atvejų, kai mokyklos pateikė netikslius priemonių pavadinimus, todėl nebuvo nustatyta, kas tai yra. Atsižvelgiant į tai, buvo nuspręsta šių mokyklų atsakymų neprijungti prie anketoje išvardytų 9 metodinių priemonių ir neanalizuoti kartu su kitais atsakymais.

Mokyklų apklausos duomenys rodo, kad metodinių priemonių naudojimas mokykloje buvo gana populiarus: mokyklos naudojo visas apklausos anketoje įvardytas metodines priemones. Dažniausiai mokyklos savo darbe naudojo daugiau kaip prieš dešimtmetį išleistą metodines priemones, t. y. daugiau nei 300 mokyklų rinkosi metodines priemones „Gyvenimo įgūdžių ugdymas“ (pradinės klasės, 5-8 klasės, 9-10 klasės) ir „Socialinių įgūdžių vadovas“, gana dažnai buvo naudojamos metodinės priemonės „Tiltai“ ir „Vaikų gyvenimo įgūdžių ugdymas“, rečiausiai mokyklos rinkosi metodinę priemonę „Marytės dienoraštis“.

Analizuojant duomenis dalyvių aspektu, atkreiptinas dėmesys į tai, kad gana daug mokinių dalyvavo veiklose, vykdytose pagal metodines priemones. Net pagal šešias metodines priemones

organizuotose veiklose dalyvavo daugiau kaip po 20 tūkst. mokinių, atitinkamai mažiausiai mokinių dalyvavo veiklose, vykdytose pagal priemonę „Marytės dienoraštis“. Būtina pažymėti, kad apklausos anketoje nebuvo domimasi, kaip mokykloje buvo naudojama metodinė priemonė ir kokios veiklos pagal ją organizuotos, todėl šiame kontekste prevencinė veikla gali būti labai įvairi – nuo nuoseklaus darbo pagal visas metodinėje priemonėje nurodytas užduotis, veiklas ar temas iki atskirų užduočių naudojimo pamokų metu, popamokinėje veikloje ar teikiant švietimo pagalbą.

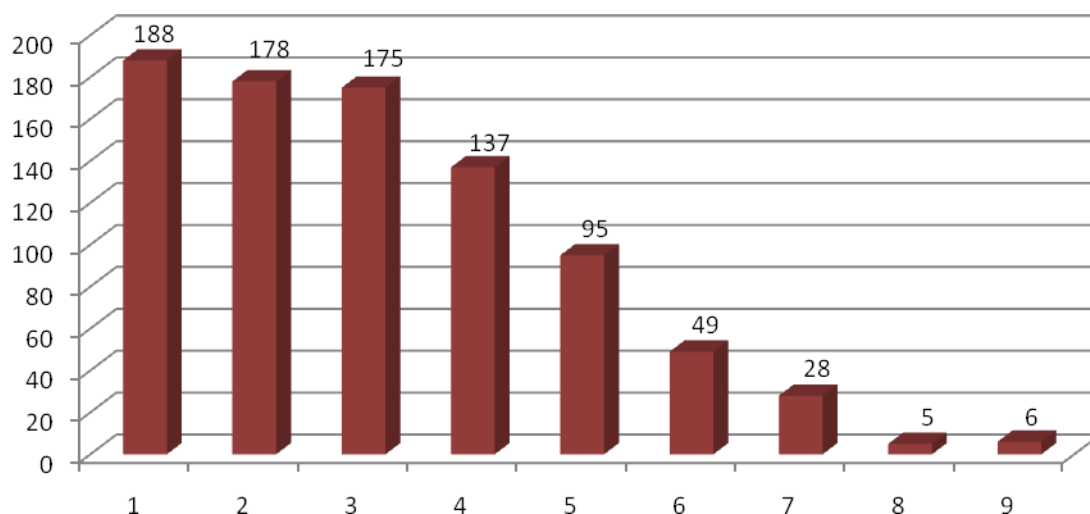
Bent viena iš nurodytų metodinių priemonių buvo naudojama 861 mokykloje (74,1 proc.), nė viena metodinė priemonė nenaudota 301 mokykloje (25,9 proc.). Nustatytas tolygus bent vieną metodinę priemonę 2015-2016 m. m. naudojusią mokyklų pasiskirstymas teritorinio administracinio suskirstymo atžvilgiu: bent vieną metodinę priemonę naudojo 71,3 proc. didelių miestų mokyklų, 72,0 proc. rajono centre ar nedideliame mieste esančių mokyklų ir 77,0 proc. kaimo mokyklų. Vadinas, vykdant prevencinę veiklą, mokyklų naudojimas metodinėmis priemonėmis nepriklausė nuo teritorinio administracinio suskirstymo – tiek kaimo, tiek miesto mokyklos vienodai dažnai naudojosi metodinėmis priemonėmis.

15 pav. Mokyklų pasiskirstymas pagal metodinių priemonių naudojimą (proc.)

Vertinant mokyklų pasiskirstymą pagal tipą, taip pat nepastebėta metodinių priemonių naudojimo skirtumų (15 pav.). Nepriklausomai nuo tipo, mokyklos savo darbe panašiai dažnai naudojosi metodinėmis priemonėmis: daugiau nei 70 proc. pagrindinių mokyklų, progimnazijų ir gimnazijų bei šiek tiek daugiau nei 60 proc. pradinių ir vidurinių mokyklų savo darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.

Analizuojant duomenis buvo skaičiuota, kiek metodinių priemonių naudojo viena mokykla. Duomenys pateikti 16 pav. Nustatyta, kad dažniausiai vienoje mokykloje buvo naudojamos 1-4 metodinės priemonės, rečiau 5-6 metodinės priemonės, retai – 7-9 metodinės priemonės.

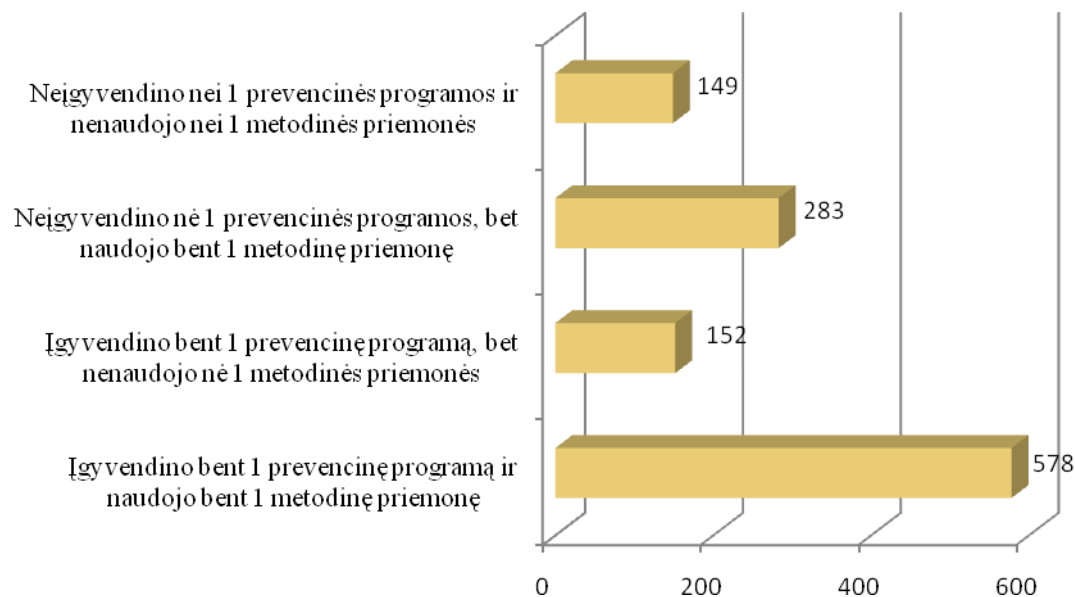

16 pav. Vienoje mokykloje naudotų metodinių programų skaičius

Nagrinėta, kaip mokyklos naudojosi metodinėmis priemonėmis atskirose savivaldybėse. Nustatyta, kad 31 savivaldybėje mokyklos naudojosi visomis apklausos anketoje išvardintomis metodinėmis priemonėmis, 15 savivaldybių – 8 metodinėmis priemonėmis, 9 savivaldybėse – 7 metodinėmis priemonėmis, 2 savivaldybėse – 6 metodinėmis priemonėmis, 1 savivaldybėje – 5 metodinėmis priemonėmis ir 2 savivaldybių mokyklos savo darbe nenaudojo nė vienos anketoje įvardytos metodinės priemonės. Pastarosios dvi savivaldybės – Birštono ir Neringos – yra mažos ir jose iš viso yra 3 mokyklos.

Atlikti skaičiavimai parodė, kad 2015-2016 m. m. 578 mokyklos (49,7 proc.) įgyvendino bent vieną prevencinę programą ir naudojosi bent viena metodine priemone, 152 mokyklos (13,1 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą, bet nenaudojo nė vienos metodinės priemonės, 283 mokyklos (24,4 proc.) naudojo bent vieną metodinę priemonę, bet neįgyvendino nė vienos prevencinės programos ir 149 mokyklos (12,8 proc.) neįgyvendino nė vienos prevencinės programos ir nesinaudojo nė viena metodine priemone (17 pav.). Taigi, daugiau nei dešimtadalis mokyklų neįgyvendino nė vienos prevencinės programos ir nesinaudojo nė viena metodine priemone. Kadangi nebuvo rinkta informacija apie mokyklose įgyvendinamus prevencijos projektus, vykdomas socialines akcijas ar kitus renginius, tai nėra galimybės pasakyti, kaip šie 12,8 proc. mokyklų vykdo prevencinę veiklą. Tikėtina, kad šiose mokyklose sistemingam prevencinės veiklos įgyvendinimui skiriamas nedidelis dėmesys,

apsiribojama mokyklos tradicinių renginių organizavimu, individualiu darbu su pavieniais mokiniais ir pan.

17 pav. Mokyklų, įgyvendinusių prevencines programas ir naudousių metodines priemones, skaičius

Apibendrinant galima sakyti, kad metodinių priemonių naudojimas mokyklose yra gana populiarus: du trečdaliai mokyklų savo darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę, neretai buvo pasirinktas ir didesnis priemonių skaičius. Populiariausiomis metodinėmis priemonėmis išlieka daugiau nei prieš dešimtmetį išleistos mokinių gyvenimo įgūdžių ugdymo priemonės, rečiausiai mokyklos naudojosi alkoholio prevencijos metodine priemone „Marytės dienoraštis“. Nepriklausomai nuo teritorinio administracinio suskirstymo, daugiau nei 70 proc. mokyklų naudojosi bent viena metodine priemone, ryškių skirtumų nepastebėta vertinant metodinių priemonių naudojimą pagal mokyklos tipus. Apklausos duomenys parodė, kad pusė šalies mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą ir naudojo bent vieną metodinę priemonę. Visgi nustatyta, kad 12,8 proc. mokyklų neįgyvendino nė vienos prevencinės programos ir nesinaudojo nė viena metodine priemone – tikėtina, kad ši dalis mokyklų nelaiko prevencinės veiklos svarbiu veiksmu kuriant saugią aplinką, gerinant tarpusavio santykius, kurie tiesiogiai siejasi ir su geresniais akademineis pasiekimais.

Mokyklų siūlymai prevencinės veiklos tobulinimui

Apklaustos anketoje mokyklų buvo prašoma pateikti pastebėjimus ir pasiūlymus dėl prevencinės veiklos gerinimo mokykloje. 313 mokyklų šioje dalyje pateikė 508 pasiūlymus bei pastabas, dalis jų (103 įrašai) neatitiko pasiūlymo pobūdžio (pvz.: „*Ačiū už klausimus!*“, „*Gerei, kad jos vyksta*“ ir pan.) ir nebuvo įtraukti į bendrą statistiką. Prevencinės veiklos efektyvumui užtikrinti mokyklų pateikti siūlymai sugrupuoti pagal atskiras temas, skirtas nacionaliniu ar savivaldybės lygmenimis dirbančioms institucijoms ir mokyklai.

Pirmos pasiūlymų grupės adresatais galėtų būti įvardijamos institucijos, dalyvaujančios prevencinės veiklos planavime, koordinavime, vertinime, metodinės pagalbos teikime, t. y. Švietimo ir mokslo ministerija, Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras, savivaldybių administracijos ir kitos. Pirmasis aspektas, kurį akcentavo mokyklų atstovai – prevencinių programų kiekis ir kokybė. Pažymima, kad per didelė prevencinių programų pasiūla nėra geras dalykas, nes ne jų gausa, o kokybė ir gebėjimas pagal jas dirbti yra svarbiausia. Atsižvelgiant į tai, nemažai mokyklų įvardijo, kad būtų prasminga susikonsultuoti į kelias efektyvias programas ir dirbti pagal jas, taip pat buvo pasiūlymas sukurti vieną bendrą prevencinę programą atskiriems klasių koncentrams, kuri būtų privaloma visoms mokykloms. Mokyklų nuomone, prevencinį darbą reikia pradėti kuo anksčiau, t. y. nuo pirmų klasių ar net darželio, siūloma įvesti papildomą tikslinę pamoką jau pradinėse klasėse. Išsakyta nuomonių apie tai, kad užsienio gyvenimo aktualijos yra kitokios negu Lietuvoje, todėl tikslinga prevencines programas ne adaptuoti, o kurti Lietuvoje. Taip pat paminėta, kad šiuo metu mokykloje yra per daug integruojamų programų, todėl jų vykdymas painus, jos persidengia. Buvo mokyklų, kurios įvardijo lūkesčius, kurie galėtų būti adresuoti prevencinių programų kūrėjams, koordinatoriams ar administratoriams: anketose nurodytas poreikis gauti didesnę pagalbą, aiškesnes rekomendacijas, kaip įgyvendinti programą, organizuoti labiau į praktiką orientuotus mokymus, pateikti įvairesnės metodinės medžiagos (pateiktas, filmai, įvairūs spaudiniai ir kt.).

Kita pasiūlymų dalis minėtoms institucijoms yra susijusi su mokyklų poreikiais siekiant gerinti prevencinę veiklą, pateikiami konkretūs pasiūlymai, ką reikėtų daryti. Iš pateiktos informacijos išskirtas finansavimo aspektas, kurį minint mokyklos siūlė: įsteigti prevencinio darbo koordinatoriaus etatą (pareigybę) arba papildomai mokėti pedagogams, dirbantiems prevencinį darbą; skirti daugiau lėšų efektyvioms prevencinėms programoms įgyvendinti, pedagogų mokymams ir vaikų neformaliajam ugdymui, nes vaikų užimtumas turi prevencinį poveikį. Anketose teigta, kad turėtų būti parengtos prevencinės programos gimnazijoms (I-IV kl.), nes šiuo metu beveik visos jos yra skirtos tik

pagrindinėms mokykloms; išskiriami specialiujų ugdymosi poreikių mokiniai, kuriems reikalinga turėti tikslines programas. Galiausiai nemaža dalis mokyklų nurodė, kad trūksta informacijos apie rekomenduojamas prevencines programas ir jų pasirinkimo galimybes, metodinę medžiagą, per mažai organizuojama mokymų, kurie būtų tikslingi visai mokyklos bendruomenei. Viena mokykla pateikė pasiūlymą sukurti virtualų metodikų banką, kuriame vyktų konsultacijos, o taip pat mokytojai dalintųsi savo patirtimi prevencijos srityje.

Dalis mokyklų pastebėjimų buvo susiję su pačia mokyklos bendruomene. Nemažai mokyklų pabrėžė mokyklos vadovo ir vaiko gerovės komisijos vaidmenį vertinant mokyklos aplinką ir renkantis prevencines programas. Siūlyta sistemingai tirti mokyklos aplinką (įvertinti jos saugumą, vykdyti stebėseną, analizuoti duomenis, identifikuoti aktualiausias problemas), tuo vadovaujantis rinkti tas prevencines programas ar projektus, kurie yra reikalingiausi ir veiksmingiausi tik tai konkrečiai mokyklai, prireikus, imtis kitų saugumo priemonių: mokyklos teritorijos aptvėrimo, elektroninių vartų sistemos įdiegimo, stebėjimo kamerų skaičiaus didinimo ir kt. Anketose neretai buvo minimas aktyvesnio ir nuoseklesnio prevencinės veiklos organizavimo mokykloje poreikis: išskiriama visos bendruomenės įtraukimo (ypač tėvų), domėjimosi naujovėmis, paraiškų teikimo dėl dalyvavimo projektuose ar prevencinėje programoje svarba. Taip pat buvo įvardijama, kad mokyklų vaiko gerovės komisijoms trūksta iniciatyvos, komandinio darbo vertinant prevencinės veiklos įgyvendinimo veiksmingumą mokykloje ir teikiant siūlymus dėl jos tobulinimo.

Dalis pasiūlymų buvo skirti mokytojų atliekamos prevencinės veiklos kokybės gerinimui. Mokyklų atstovai, kurie pildė anketas, pabrėžė, kad mokytojai turi būti pavyzdys mokiniams; labai svarbus yra jų pozityvus nusiteikimas, iniciatyva aktyviau įsitraukti į vykdomus projektus ir programas, kalbėjimasis su mokiniais probleminiais klausimais kasdienėje veikloje, ypatingai pabrėžiama klasės vadovo atsakomybė šiame procese. Buvo siūloma pasirinkti patrauklesnes prevencinės veiklos įgyvendinimo formas, t. y. atsisakyti paskaitų ir teorinių užsiėmimų, sudaryti sąlygas mokinių saviraiškai, socialinei veiklai, kurių metu vaikai galėtų tobulinti bendrąsias kompetencijas.

REZULTATŲ APIBENDRINIMAS

- 2015-2016 m. m. bent vieną prevencinę programą (akredituotą arba neakredituotą) įgyvendino 62,8 proc. šalies mokyklų, nė vienos prevencinės programos neįgyvendino 37,2 proc. mokyklų. Nustatyta, kad 12,8 proc. mokyklų neįgyvendino nei vienos prevencinės programos ir nesinaudojo nei viena iš apklausoje nurodytų metodinių priemonių.

- Mokyklų dalyvavimo prevencinėse programose skirtumų teritorinio administracinio suskirstymo atžvilgiu nėra, todėl daroma prielaida, kad tiek miesto, tiek kaimo mokyklų mokiniai turi vienodas galimybes dalyvauti įvairių sričių prevencinėse programose.

- Prevencines programas vykdė didesnis procentas progimnazijų nei kitų tipų mokyklų, gimnazijos visose prevencijos srityse buvo mažiausiai aktyvios, šis skirtumas ypač žymus smurto ir patyčių prevencinių programų įgyvendinime. Trūksta prevencinių programų, kurių tikslinė grupė yra gimnazijų I-IV kl. mokiniai.

- Mokyklose dažniausiai buvo įgyvendinamos akredituotos prevencinės programos: 60,6 proc. mokyklų įgyvendino akredituotas ir tik 8,1 proc. mokyklų – neakredituotas prevencines programas. Bent vieną smurto ir patyčių prevencijos programą įgyvendino 53,7 proc. mokyklų, bent vieną psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencinę programą – 15,0 proc. mokyklų ir bent vieną tėvystės įgūdžių ugdymo programą – 4,1 proc. mokyklų.

- Nepaisant gana didelio prevencines programas vykdančių mokyklų skaičiaus, t. y. 62,8 proc., nustatytas mažas mokinių ir mokytojų dalyvavimo procentas, t. y. prevencinėse programose tiriamuoju laikotarpiu dalyvavo 31,3 proc. šalies mokinių ir pagal prevencines programas dirbo 20,5 proc. visų šalies mokytojų. Smurto ir patyčių prevencinėse programose dalyvavo 28,5 proc. visų šalies mokinių ir pagal jas dirbo 20,0 proc. visų šalies mokytojų, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programose dalyvavo tik 2,4 proc. visų šalies mokinių ir pagal jas dirbo tik 0,5 proc. visų šalies mokytojų.

- 74 proc. mokyklų prevencijos vykdymui naudojo bent vieną metodinę priemonę, neretai buvo pasirenkamas ir didesnis priemonių skaičius. Metodinių priemonių naudojimas mokyklose buvo tolygiai pasiskirstęs vietovės ir mokyklos tipo atžvilgiu.

- Į bendrąjį ugdymą integruojamos programos dažniausiai įgyvendinamos integruojant į mokomųjų dalykų turinį (37,4 proc.), klasės valandėles (29,1 proc.) ir neformalųjį švietimą (14,6 proc.).

PREVENCINIŲ PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMAS SAVIVALDYBĖSE

Šioje apklausos rezultatų dalyje pateikiami kiekvienos savivaldybės duomenų profiliai, iliustruojantys joje veikiančių ir apklausoje dalyvavusių mokyklų prevencinės veiklos įgyvendinimo ypatumus 2015-2016 m. m. Tokios analizės tikslas – atskleisti prevencinių programų įgyvendinimo, metodinių priemonių naudojimo mastą ir ypatumus atskirose savivaldybėse kaip pagrindą tobulinant prevencinės veiklos įgyvendinimo praktiką ir vykdant jos plėtrą.

Birštono ir Visagino savivaldybių profiliai nepateikiami, nes šių savivaldybių mokyklos nurodė, kad vertinamuoju laikotarpiu neįgyvendino nė vienos iš apklausos anketoje įvardytų ar kitokių prevencinių programų. Laikantis tyrimo etikos taip pat nepateikiamas Neringos savivaldybės profilis. Šioje savivaldybėje veikė tik viena mokykla, o apklausos vykdytojai įsipareigojo neviešinti konkrečių mokyklų atsakymų, o naudoti tik apibendrintus duomenis.

Visi profilio duomenys skaičiuoti nuo apklausoje dalyvavusių mokyklų skaičiaus. Profilio turinį sudaro šie duomenys:

- 2015-2016 m. m. savivaldybėje veikusių mokyklų, besimokiusių mokinių ir dirbusių mokytojų skaičius, o taip pat apklausoje dalyvavusių mokyklų skaičius;
- mokyklų, mokinių ir mokytojų dalyvavimo prevencinėse programose mastas;
- savivaldybės mokyklose įgyvendinamų prevencinių programų sąrašas ir naudojamos metodinės priemonės;
- apibendrinta informacija apie prevencinių programų įgyvendinimo ir metodinių priemonių naudojimo ypatumus.

AKMENĖS RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 9* Mokinių skaičius 2988 Mokytojų skaičius 341

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

56%

mokyklų įgyvendino bent
vieną prevencinę programą

37%

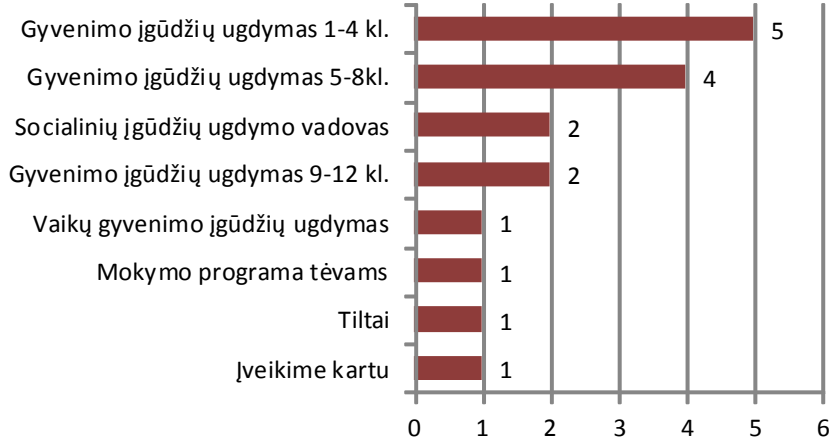
mokinių dalyvavo
prevencinėse programose

16%

mokytojų įgyvendino
prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 5 mokyklos (56 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: visos 5 mokyklos vykdė akredituotas, o 1 mokykla – dar ir neakredituotą prevencinę programą.
- ♦ Vykdytos akredituotos prevencinės programos buvo skirtos smurto ir patyčių prevencijai, neakredituota – tėvystės įgūdžių ugdymui.
- ♦ 5 mokyklos (56 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 3 mokyklos (33 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)	
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių	tėvų
Zipio draugai	1	2		26	
Antras žingsnis	4	9		163	Informacija nerinkta
Olweus programa	2	42	7	927	
Gordon „Tėvų efektyvumo ugdymo programa“	1	1	1		10

ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 17* Mokinių skaičius 7893 Mokytojų skaičius 870

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

82%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

40%

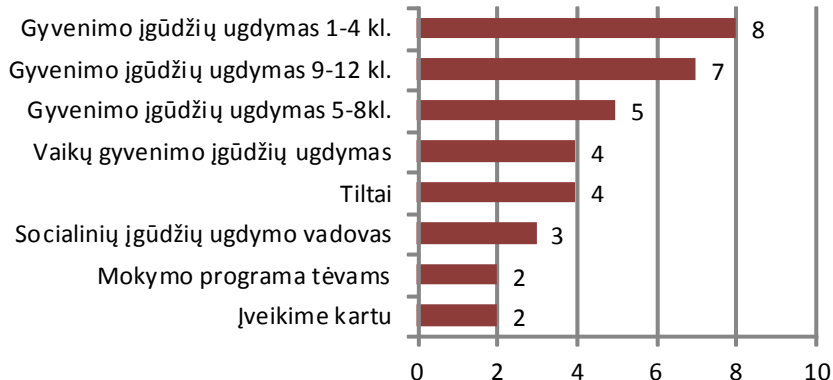
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

29%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 14 mokyklų (82 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: visos 14 mokyklų vykdė akredituotas, o 1 mokykla – dar ir neakredituotą prevencinę programą.
- ♦ 13 mokyklų vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, o 1 mokykla – dar ir psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programą, 2 mokyklose – socialinių įgūdžių ugdymo programas.
- ♦ 12 mokyklų (71 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ Visos apklausoje dalyvavusios mokyklos vykdė bent vieną prevencinę programą ar naudojo bent vieną metodinę priemonę.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių
Zipio draugai	3	5		82
Obuolio draugai	3	6	1	145
Antras žingsnis	7	28	3	562
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	6	31	7	1066
Gyvai	1		1	37
Olweus programa	4	182	19	1616
VEIK	1		1	15
Didysis brolis, didžioji sesuo (Big Brothers Big Sisters)	1			2

ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 12* Mokinių skaičius 1952 Mokytojų skaičius 341

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

67%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

55%

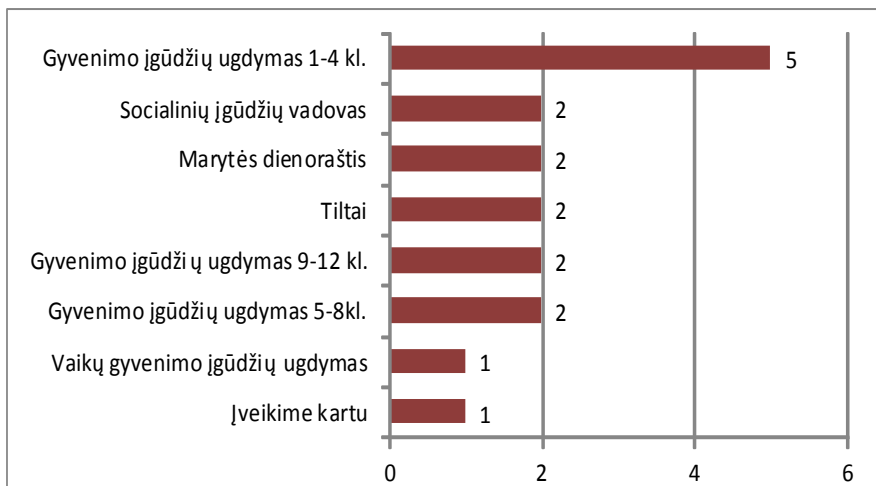
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

48%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 8 mokyklos (67 proc.) vykdė bent vieną akredituotą prevencinę programą.
- ♦ Visos vykdytos programos buvo skirtos smurto ir patyčių prevencijai.
- ♦ 7 mokyklos (58 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 1 mokykla (8 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykde (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių
Obuolio draugai	1	3	1	40
Antras žingsnis	6	18		205
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	3	24	3	169
Olweus programa	4	123	11	684

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 10* Mokinių skaičius 2531 Mokytojų skaičius 397

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

60%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

38%

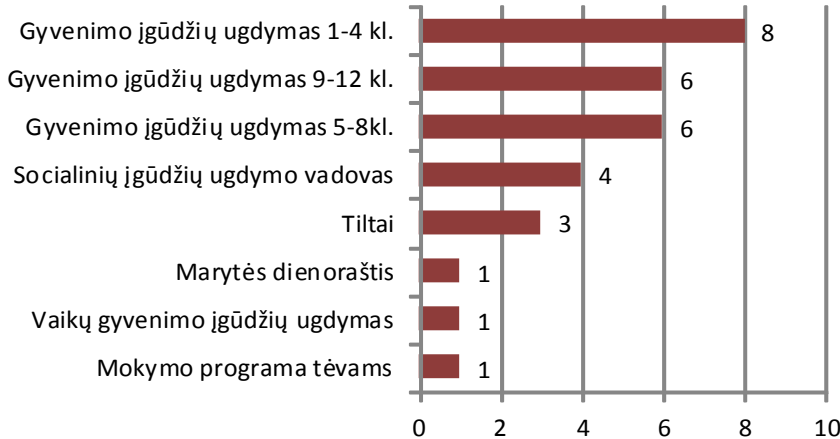
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

21%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 6 mokyklos (60 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: visos 6 mokyklos vykdė akredituotas, o 1 mokykla – dar ir neakredituotą prevencinę programą.
- ♦ Visos 6 mokyklos vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, o 1 mokykla – dar ir psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programą ir dar 1 mokykla – socialinių įgūdžių ugdymo programą.
- ♦ 9 mokyklos (90 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 1 mokykla (10 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	
Zipio draugai	3	4	1	49
Obuolio draugai	1	1		17
Antras žingsnis	3	6		115
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	1	5	1	119
Gyvai	1	2		38
Olweus programa	2	65	6	656
LIONS QUEST „Laikas kartu“	1	1		17

BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 15* Mokinių skaičius 2910 Mokytojų skaičius 477

* apklausoje dalyvavo 14 bendrojo ugdymo mokyklų, duomenys pateikiami nuo apklausoje dalyvavusių mokyklų skaičiaus

71%

mokyklų įgyvendino bent
vieną prevencinę programą

18%

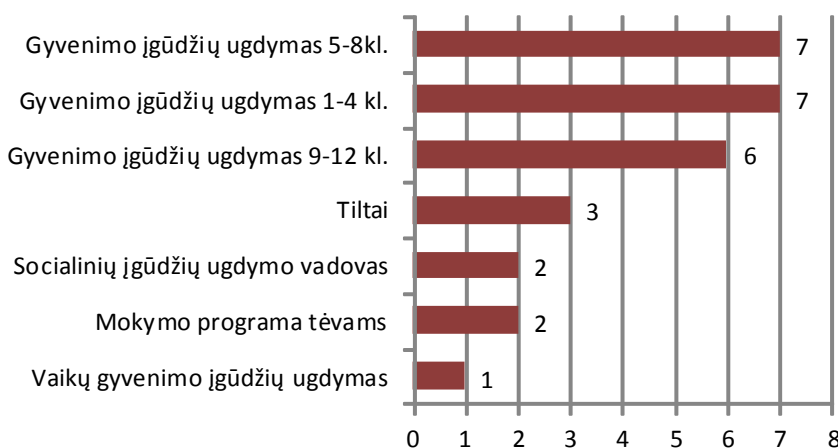
mokinių dalyvavo
prevencinėse programose

20%

mokytojų įgyvendino
prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 10 mokyklų (71 proc.) vykdė bent vieną akredituotą prevencinę programą.
- ♦ 9 mokyklos vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, 1 mokykla – tėvystės įgūdžių ugdymo programą.
- ♦ 9 mokyklos (64 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 1 mokykla (7 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykždė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)	
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių	tėvų
Zipio draugai	2	2		26	
Antras žingsnis	6	12	1	186	Informacija nerinkta
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	1	3		12	
Olweus programa	3	72	5	208	
Mokykla tėvams ir auklėtojams	1	11			40

DRUSKININKŲ SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 6* Mokinių skaičius 2291 Mokytojų skaičius 309

* apklausoje dalyvavo 5 bendrojo ugdymo mokyklos, duomenys pateikiami nuo apklausoje dalyvavusių mokyklų skaičiaus

60%

mokyklų įgyvendino bent
vieną prevencinę programą

36%

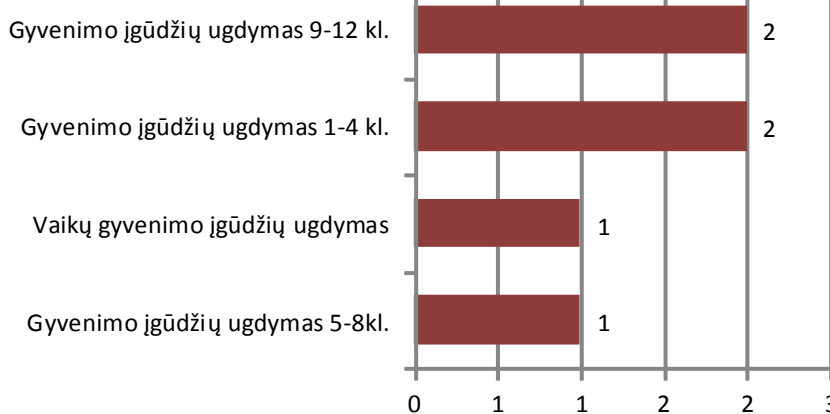
mokinių dalyvavo
prevencinėse programose

29%

mokytojų įgyvendino
prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 3 mokyklos (60 proc.) vykdė bent vieną akredituotą prevencinę programą.
- ♦ Visos 3 mokyklos vykdė smurto ir patyčių prevencijos bei tėvystės įgūdžių ugdymo programas.
- ♦ 4 mokyklos (80 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ Visos apklausoje dalyvavusios mokyklos vykdė bent vieną prevencinę programą ar naudojo bent vieną metodinę priemonę.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)	
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių	tėvų
Zipio draugai	1	1		25	
Antras žingsnis	2	4		94	Informacija nerinkta
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	1	1		21	
Olweus programa	2	79	4	643	
Mokykla tėvams ir auklėtojams	2	1			23
STEP	1				8

ELEKTRŲNŲ SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 9* Mokinių skaičius 2766 Mokytojų skaičius 384

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

78%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

54%

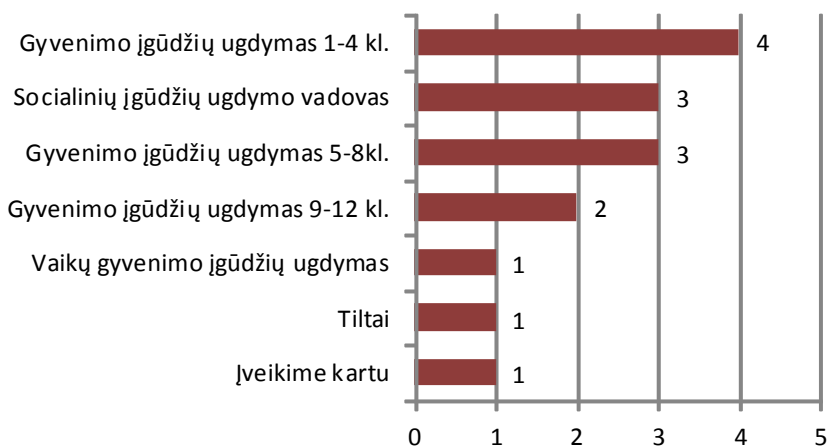
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

35%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 7 mokyklos (78 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: visos 7 mokyklos vykdė akredituotą, o 1 mokykla – dar ir neakredituotą prevencinę programą.
- ♦ Visos 7 mokyklos vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, o 2 mokyklos – dar ir psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas.
- ♦ 7 mokyklos (78 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 1 mokykla (11 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių
Zipio draugai	1	1		22
Obuolio draugai	1	1	1	68
Antras žingsnis	3	14		275
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	2	12	3	209
Gyvai	1		1	65
Olweus programa	2	94	5	1064
Linas—pagalba vaikams	1			21

IGNALINOS RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 7* Mokinių skaičius 1577 Mokytojų skaičius 279

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

14%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

2%

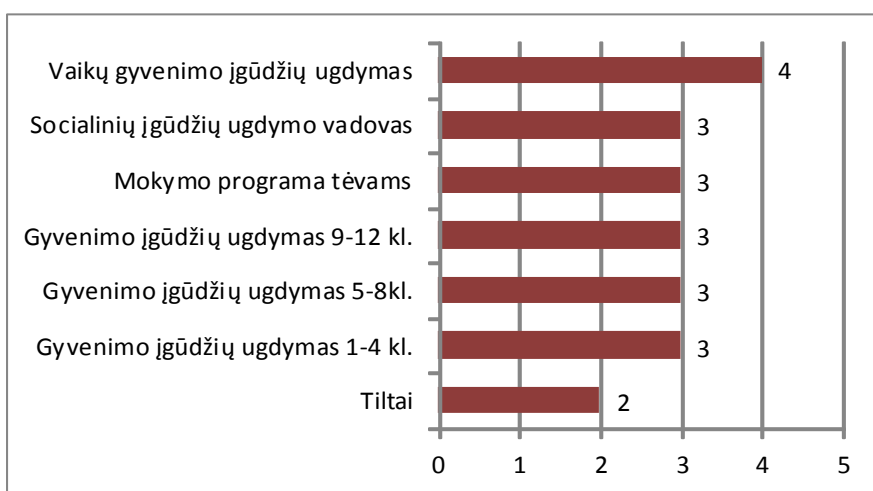
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

0,4%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ Tik 1 mokykla (14 proc.) vykdė dvi akredituotas smurto ir patyčių prevencijos programas.
- ♦ 5 mokyklos (71 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 2 mokyklos (29 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių
Antras žingsnis	1	1		9
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	1		1	14

JONAVOS RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 21* Mokinių skaičius 5753 Mokytojų skaičius 702

* apklausoje dalyvavo 20 bendrojo ugdymo mokyklų, duomenys pateikiami nuo apklausoje dalyvavusių mokyklų skaičiaus

85%

mokyklų įgyvendino bent
vieną prevencinę programą

31%

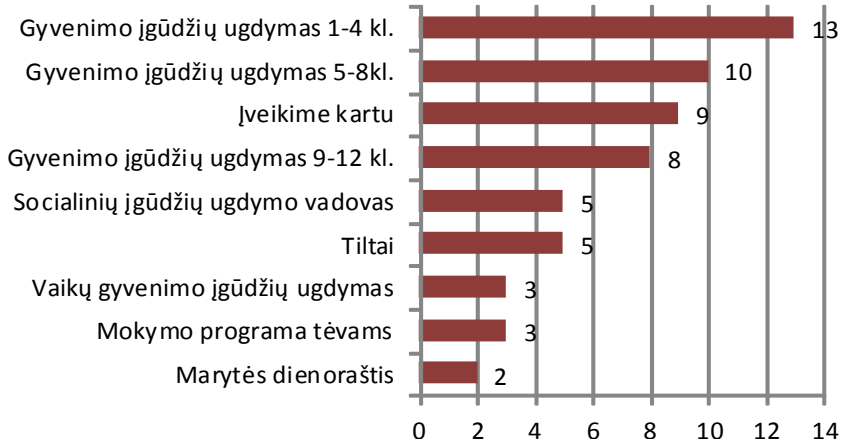
mokinių dalyvavo
prevencinėse programose

15%

mokytojų įgyvendino
prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 17 mokyklų (85 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: visos 17 mokyklų vykdė akredituotas, o 1 mokykla dar ir neakredituotą prevencinę programą.
- ♦ 16 mokyklų vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, 6 mokyklos – psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas, 2 mokyklos – tėvystės įgūdžių ugdymo programas.
- ♦ 19 mokyklų (95 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 1 mokykla (5 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)	
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių	tėvų
Zipio draugai	5	3	3	110	Informacija nerinkta
Obuolio draugai	8	7	3	120	
Antras žingsnis	6	24		443	
Gyvai	6		7	173	
Olweus programa	3	68	11	854	
Mokykla tėvams ir auklėtojams	1	1			18
STEP	1				10
Linas-pagalba vaikams	1		1	17	-

JONIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius	12*	Mokinių skaičius	2768	Mokytojų skaičius	379
------------------	-----	------------------	------	-------------------	-----

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

50%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

40%

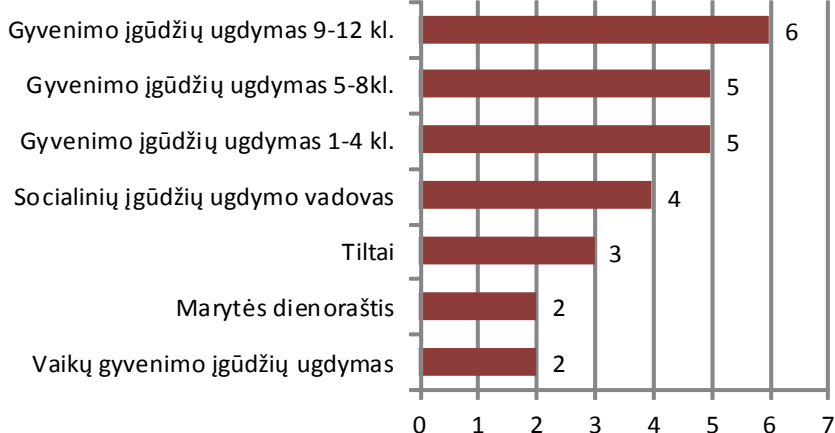
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

30%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 6 mokyklos (50 proc.) vykdė bent vieną akredituotą prevencinę programą.
- ♦ 5 mokyklos vykdė akredituotas smurto ir patyčių prevencijos programas ir 5 mokyklos – psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas.
- ♦ 9 mokyklos (75 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 2 mokyklos (17 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudoja nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykde (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių
Obuolio draugai	1	2		16
Antras žingsnis	1	1		25
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	2	6	5	149
Gyvai	2	3	2	90
Sniego gniūžtė	4	3	3	140
Olweus programa	2	105	12	827

JURBARKO RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 18* Mokinių skaičius 3520 Mokytojų skaičius 562

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

78%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

27%

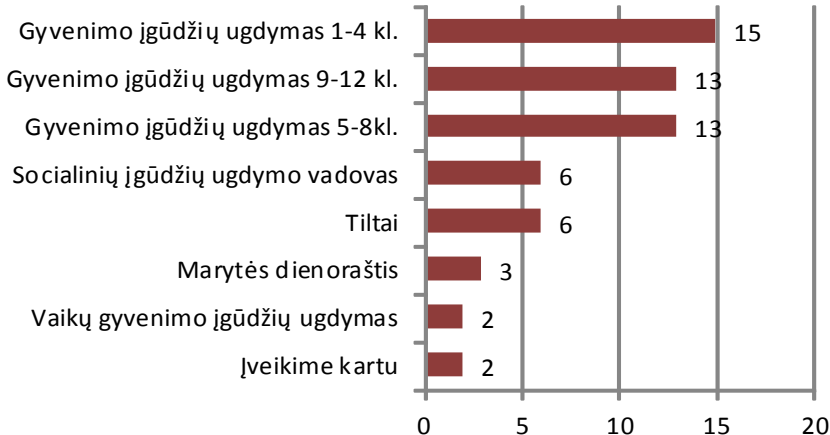
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

15%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 14 mokyklų (78 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: visos 14 mokyklų vykdė akredituotą, o 1 mokykla dar ir neakredituotą prevencinę programą.
- ♦ 9 mokyklos vykdė akredituotas smurto ir patyčių prevencijos programas, 9 mokyklos – psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas, 1 mokykla – tėvystės įgūdžių ugdymo programą ir 1 mokykla – socialinių įgūdžių ugdymo programą.
- ♦ 17 mokyklų (94 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ Visos apklausoje dalyvavusios mokyklos vykdė bent vieną prevencinę programą ar naudojo bent vieną metodinę priemonę.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)	
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių	tėvų
Žipio draugai	4	4		67	
Antras žingsnis	7	20		303	
Gyvai	8	4	11	122	Informacija nerinkta
Sniego gniūžtė	1		2	14	
Olweus programa	1	54	4	422	
Mokykla tėvams ir auklėtojams	1	1			30
LIONS QUEST „Laikas kartu“	1	2	1	38	Informacija nerinkta

KAIŠIADORIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 15* Mokinių skaičius 4127 Mokytojų skaičius 508

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

47%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

28%

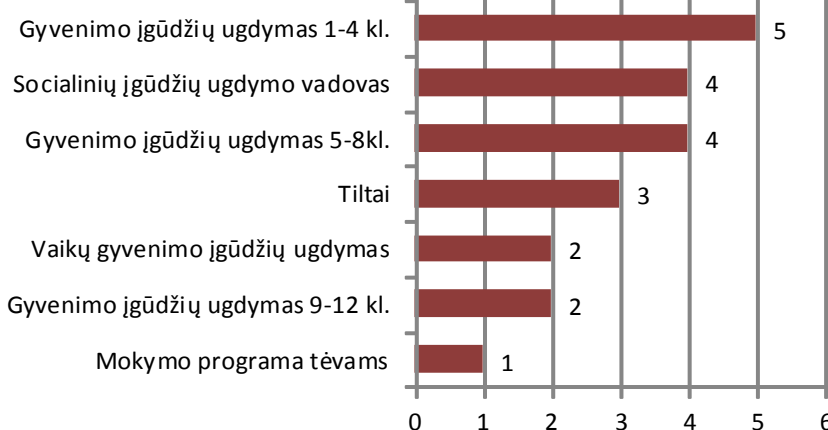
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

20%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 7 mokyklos (47 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: 6 mokyklos vykdė akredituotas, o 2 mokyklos – neakredituotą prevencinę programą.
- ♦ 6 mokyklos vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, 2 mokyklos – socialinių įgūdžių ugdymo programą.
- ♦ 7 mokyklos (47 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 4 mokyklos (27 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	
Žipio draugai	2	2	1	134
Obuolio draugai	2	1	1	140
Antras žingsnis	4	7		67
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	1	1		25
Olweus programa	2	88	4	583
LIONS QUEST „Raktai į sėkmę“	2	2	2	189

KALVARIJOS SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 8* Mokinių skaičius 1506 Mokytojų skaičius 228

* apklausoje dalyvavo 7 bendrojo ugdymo mokyklos, duomenys pateikiami nuo apklausoje dalyvavusių mokyklų skaičiaus

100%

mokyklų įgyvendino bent
vieną prevencinę programą

73%

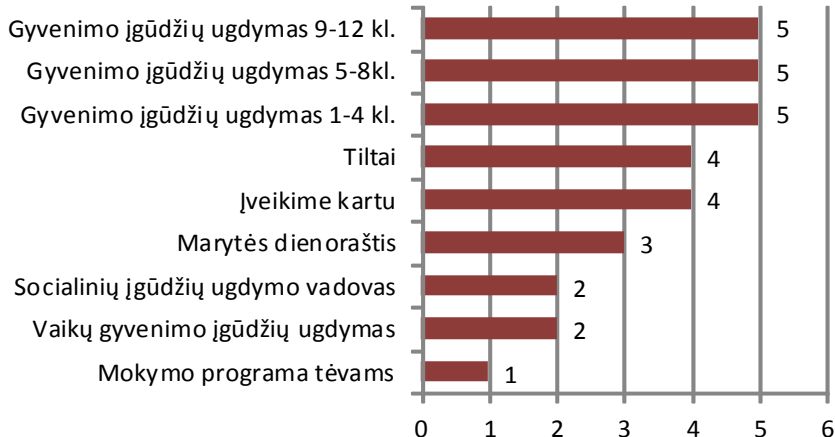
mokinių dalyvavo
prevencinėse programose

94%

mokytojų įgyvendino
prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 7 mokyklos (100 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: visos 7 mokyklos vykdė akredituotas, o 2 mokyklos dar ir neakredituotas prevencines programas.
- ♦ 6 mokyklos vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, 3 mokyklos vykdė psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas.
- ♦ 6 mokyklos (86 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.

Programos pavadinimas	Vykde (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių
Zipio draugai	3	4		35
Obuolio draugai	4	4		44
Gyvai	2		2	27
Olweus programa	2	86	7	1007
Linus—pagalba vaikams	2	1	2	87
Saugok ir gerbk mane	1	1	3	72

KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 85* Mokinių skaičius 37144 Mokytojų skaičius 4323

* apklausoje dalyvavo 84 bendrojo ugdymo mokyklos, duomenys pateikiami nuo apklausoje dalyvavusių mokyklų skaičiaus

60%

mokyklų įgyvendino bent vieną
prevencinę programą

28%

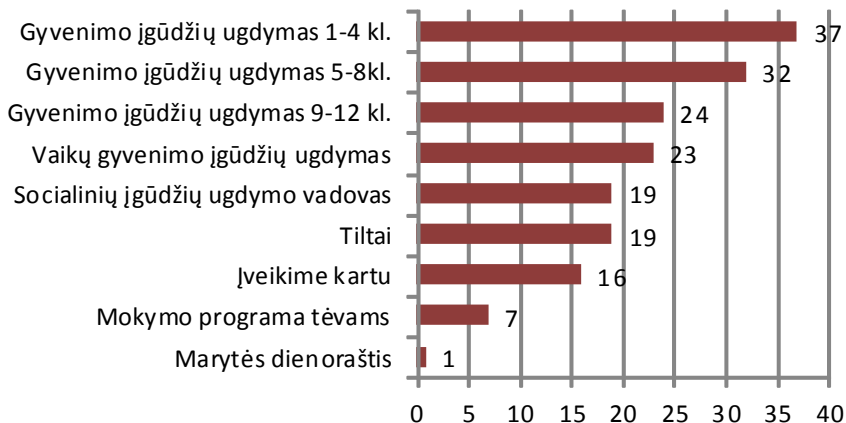
mokinių dalyvavo prevencinėse
programose

20%

mokytojų įgyvendino
prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 50 mokyklų (60 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: 49 mokyklos vykdė akredituotas, o 5 mokyklos neakredituotas prevencines programas.
- ♦ 43 mokyklos vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, 6 mokyklos – psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas, 6 mokyklos – socialinių įgūdžių ugdymo programas ir 7 mokyklos – tėvystės įgūdžių ugdymo programas.
- ♦ 64 mokyklos (78 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 8 mokyklos (10 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)	
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių	tėvų
Zipio draugai	12	24	6	488	
Obuolio draugai	21	62	11	1364	
Antras žingsnis	12	42	5	887	
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	6	48	13	543	Informacija nerinkta
Gyvai	4	3	7	104	
Mentorystė	1	1	1	12	
Olweus programa	16	673	59	6931	
VEIK	2	2	3	16	
STEP	7				131
Didysis brolis, didžioji sesuo (Big Brothers Big Sisters)	3			22	
LIONS QUEST „Laikas kartu“	1	12	3	232	
Ankstyvosios intervencijos programa (FreD goes net)	1	1	2	11	

KAUNO RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 30* Mokinių skaičius 9348 Mokytojų skaičius 1169

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

83%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

33%

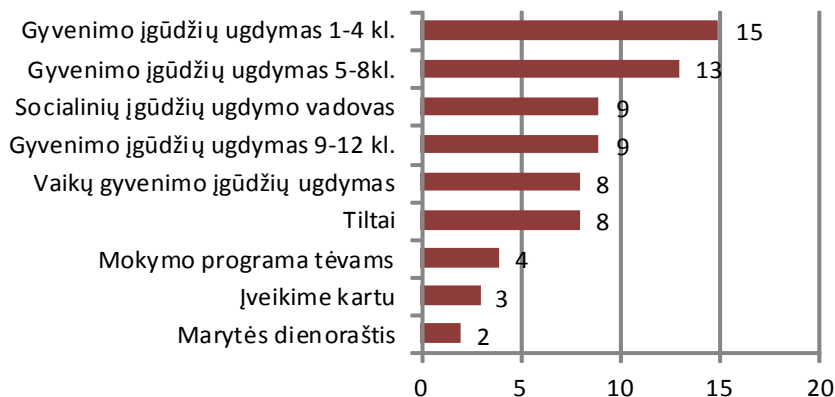
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

18%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 25 mokyklos (83 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: 15 mokyklų vykdė akredituotas ir 10 mokyklų – neakredituotas prevencines programas.
- ♦ 18 mokyklų vykdė psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas, 16 mokyklų – smurto ir patyčių prevencijos programas, 2 mokyklos – socialinių įgūdžių ugdymo programą.
- ♦ 22 mokyklos (73 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 3 mokyklos (10 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas

Vykdė (skaičius)

Dalyvavo (skaičius)

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	
Zipio draugai	3	7	1	10
Obuolio draugai	4	7	1	95
Antras žingsnis	10	39	4	789
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	4	15	4	355
Gyvai	13	6	10	446
Olweus programa	3	142	13	1205
VEIK	2		3	40
Bendravimo sveikatai mokykla „Sniego gniūžtė“	10	1	8	102

KAZLŲ RŪDOS SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius	10*	Mokinių skaičius	1653	Mokytojų skaičius	256
------------------	-----	------------------	------	-------------------	-----

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

60%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

19%

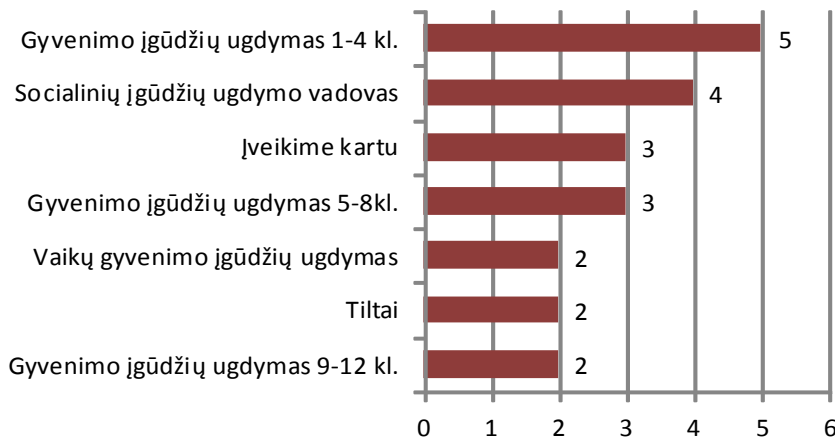
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

20%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 6 mokyklos (60 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: visos 6 mokyklos vykdė akredituotas, o 1 mokykla dar ir neakredituotą prevencinę programą.
- ♦ Visos 6 mokyklos vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, o 1 mokykla dar ir psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programą.
- ♦ 7 mokyklos (70 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 2 mokyklos (20 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykde (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių
Zipio draugai	4	5	1	91
Obuolio draugai	2	4		70
Antras žingsnis	2	2	1	19
Olweus programa	2	42	2	112
Linas - pagalba vaikams	1	1		30

KĖDAINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 20* Mokinių skaičius 6266 Mokytojų skaičius 844

* apklausoje dalyvavo 19 bendrojo ugdymo mokyklos, duomenys pateikiami nuo apklausoje dalyvavusių mokyklų skaičiaus

53%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

39%

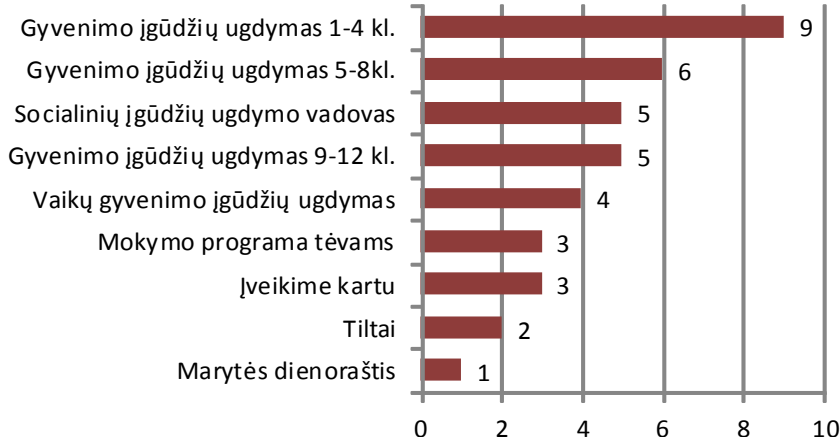
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

28%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 10 mokyklų (53 proc.) vykdė bent vieną akredituotą prevencinę programą.
- ♦ Visos 10 mokyklų vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, o 2 mokyklos dar ir psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programą.
- ♦ 13 mokyklų (68 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 4 mokyklos (21 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių
Zipio draugai	5	8		143
Antras žingsnis	6	16	6	271
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	1	13	2	300
Gyvai	2	3	3	125
Olweus programa	5	198	17	1676

KELMĖS RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 18* Mokinių skaičius 3474 Mokytojų skaičius 567

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

61%

mokyklų įgyvendino bent
vieną prevencinę programą

41%

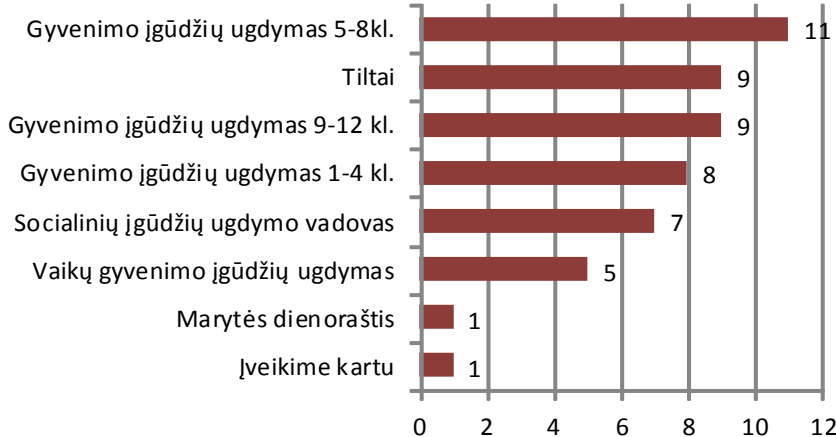
mokinių dalyvavo
prevencinėse programose

33%

mokytojų įgyvendino
prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 11 mokyklų (61 proc.) vykdė bent vieną akredituotą smurto ir patyčių prevencijos programą.
- ♦ 13 mokyklų (72 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 3 mokyklos (17 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykde (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių
Zipio draugai	1	1		12
Obuolio draugai	1	1		12
Antras žingsnis	10	20	3	317
Olweus programa	5	167	14	1289

KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 45* Mokinių skaičius 19497 Mokytojų skaičius 2328

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

67%

mokyklų įgyvendino bent vieną
prevencinę programą

38%

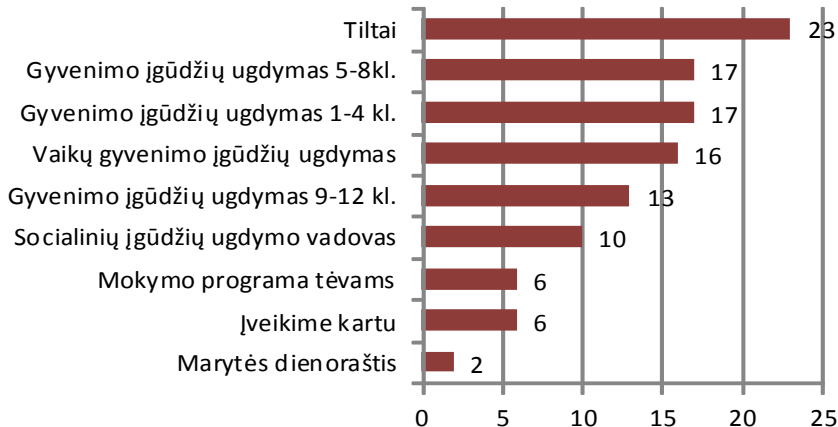
mokinių dalyvavo prevencinėse
programose

20%

mokytojų įgyvendino
prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 30 mokyklų (67 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: visos 30 mokyklų vykdė akredituotas, o 1 mokykla dar ir neakredituotą prevencinę programą.
- ♦ 26 mokyklos vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, 13 mokyklų – psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas, 1 mokykla – tėvystės įgūdžių ugdymo programą, dar 1 mokykla – socialinių įgūdžių ugdymo programą.
- ♦ 36 mokyklos (80 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 5 mokyklos (11 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)	
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių	tėvų
Zipio draugai	9	16	4	323	
Obuolio draugai	5	9		137	
Antras žingsnis	12	51		1313	
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	10	67	7	1826	Informacija nerinkta
Gyvai	9	6	10	429	
Sniego gniūžtė	4	1	1	156	
Olweus programa	7	324	28	3814	
STEP	1				8
Didysis brolis, didžioji sesuo (Big Brothers Big Sisters)	1			5	
LIONS QUEST „Aš žinau“	1	5		123	

KLAIPĖDOS RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 20* Mokinių skaičius 5147 Mokytojų skaičius 686

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

100%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę

81%

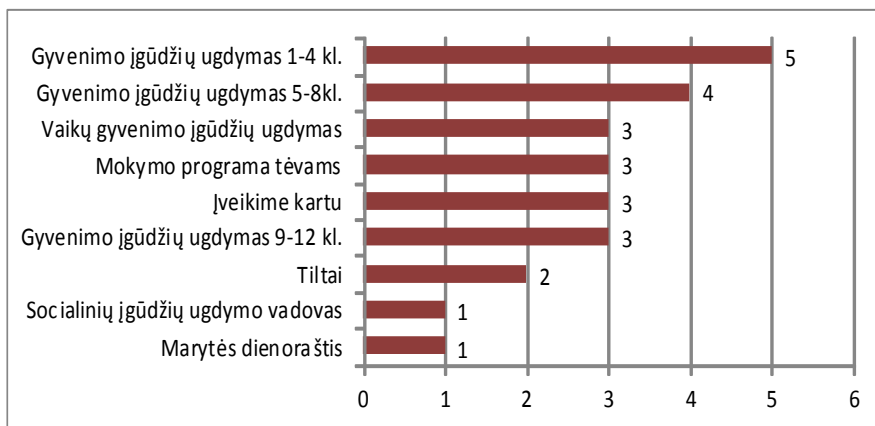
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

47%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ Visos 20 mokyklų (100 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: 19 mokyklų vykdė akredituotas, o 16 mokyklų dar ir neakredituotas prevencines programas.
- ♦ 19 mokyklų vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, 17 mokyklų-socialinių įgūdžių ugdymo programas.
- ♦ 13 mokyklų (65 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių
Zipio draugai	7	8	1	106
Antras žingsnis	13	39	3	602
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	15	157	10	1402
Olweus programa	4	117	6	870
VEIK	6	12	11	147
LIONS QUEST „Laikas kartu“	5	80	3	549
LIONS QUEST „Raktai į sėkmę“	15	97	13	1140
LIONS QUEST „Aš žinau“	5	34	4	350

KRETINGOS RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 17* Mokinių skaičius 5128 Mokytojų skaičius 624

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

77%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

41%

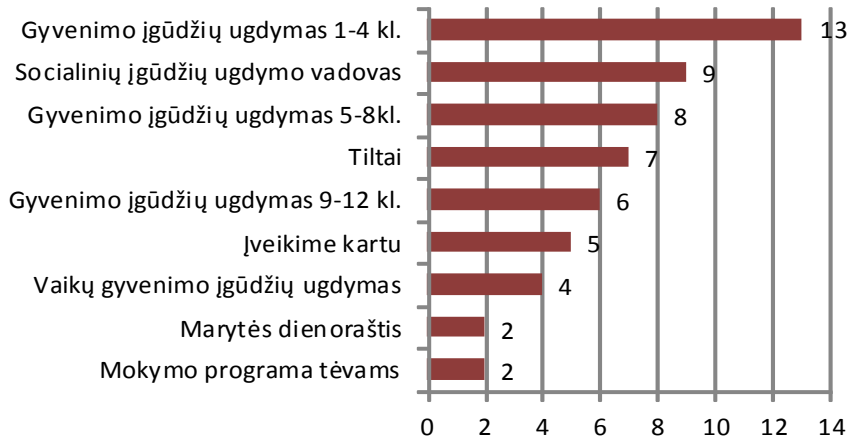
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

24%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 13 mokyklų (77 proc.) vykdė bent vieną akredituotą prevencinę programą.
- ♦ 11 mokyklų vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, 4 mokyklos – psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas.
- ♦ 14 mokyklų (82 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ Visos apklausoje dalyvavusios mokyklos vykdė bent vieną prevencinę programą ar naudojo bent vieną metodinę priemonę.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	
Žipio draugai	4	5		86
Obuolio draugai	1	7	1	209
Antras žingsnis	3	6	1	92
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	4	23	5	489
Gyvai	1		1	12
Sniego gniūžtė	4	5	4	293
Olweus programa	2	103	4	959

KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 14* Mokinių skaičius 2220 Mokytojų skaičius 347

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

50%

mokyklų įgyvendino bent
vieną prevencinę programą

22%

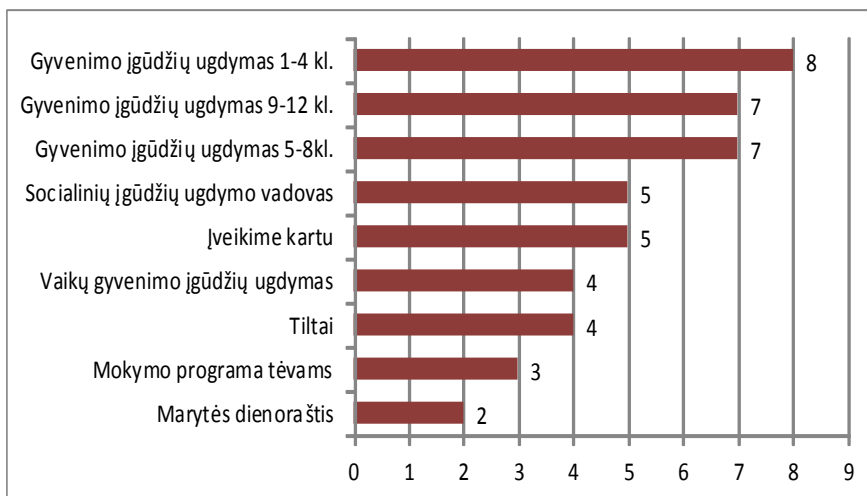
mokinių dalyvavo
prevencinėse programose

14%

mokytojų įgyvendino
prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 7 mokyklos (50 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: 6 mokyklos vykdė akredituotas ir 1 mokykla neakredituotą prevencinę programą.
- ♦ 6 mokyklos vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas ir 1 mokykla – psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programą.
- ♦ 11 mokyklų (79 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 2 mokyklos (14 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykde (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	
Obuolio draugai	4	14		249
Antras žingsnis	1	2		58
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	1	13	1	45
Olweus programa	1	21	3	120
Linai—pagalba vaikams	1		1	32

LAZDIJŲ RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 12* Mokinių skaičius 2380 Mokytojų skaičius 443

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

50%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

18%

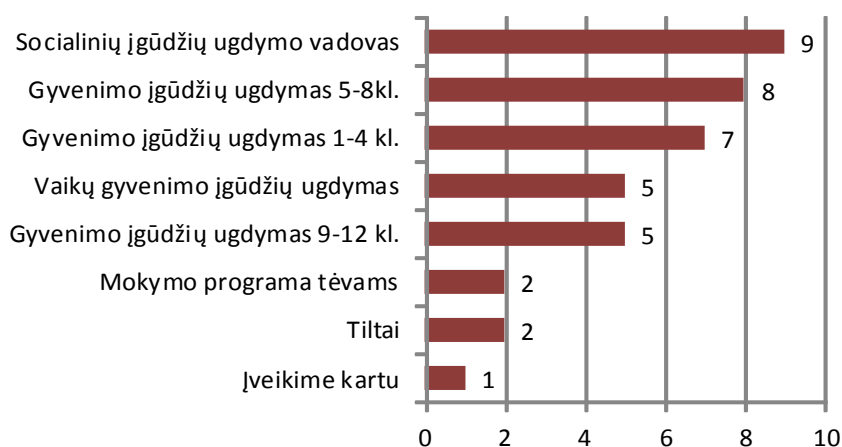
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

15%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 6 mokyklos (50 proc.) vykdė bent vieną akredituotą smurto ir patyčių prevencijos programą.
- ♦ 11 mokyklų (92 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ Visos apklausoje dalyvavusios mokyklos vykdė bent vieną prevencinę programą ar naudojo bent vieną metodinę priemonę.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	
Zipio draugai	4	7	1	70
Obuolio draugai	1	4		45
Antras žingsnis	3	6		69
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	1	12	3	45
Olweus programa	2	39	3	196

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 25* Mokinių skaičius 7813 Mokytojų skaičius 955

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

64%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

19%

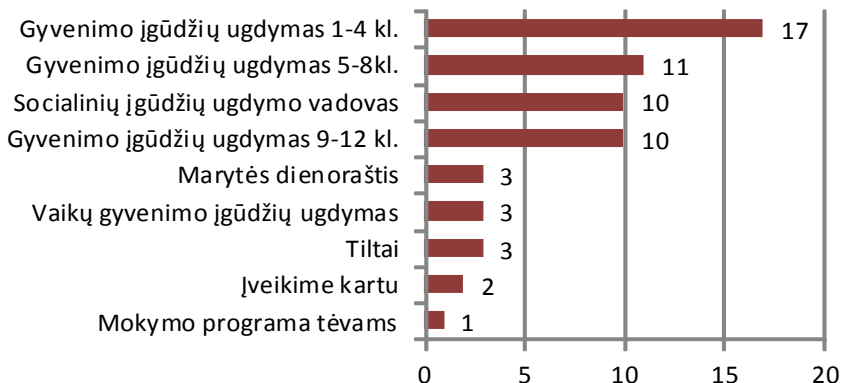
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

14%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 16 mokyklų (64 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: visos 16 mokyklų vykdė akredituotas, o 2 mokyklos dar ir neakredituotas prevencines programas.
- ♦ 14 mokyklų vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, 6 mokyklos – psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas ir 1 mokykla – tėvystės įgūdžių ugdymo programą.
- ♦ 20 mokyklų (80 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 4 mokyklos (16 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykde (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)	
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių	tėvų
Zipio draugai	8	13	3	176	
Obuolio draugai	8	16	8	308	
Antras žingsnis	3	5		103	Informacija nerinkta
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	3	15	3	93	
Gyvai	6	2	9	147	
Olweus programa	2	84	9	648	
STEP	1				12
Linus - pagalba vaikams	1		2	24	-
Saugok ir gerbk mane	1		2	40	27

MAŽEIKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 29* Mokinių skaičius 7152 Mokytojų skaičius 880

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

66%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

47%

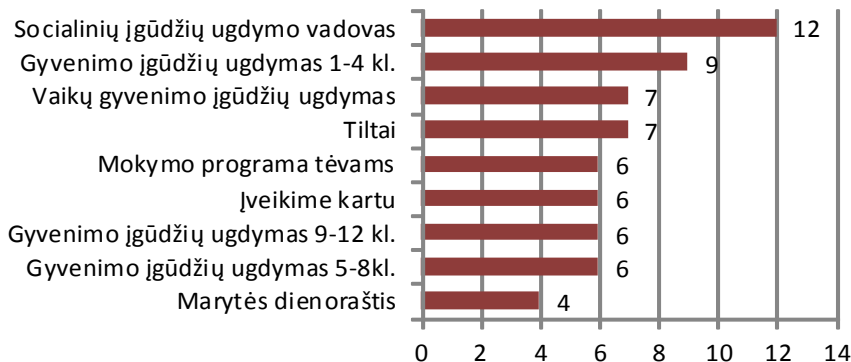
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

32%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ◆ 19 mokyklų (66 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: 16 mokyklų vykdė akredituotas, o 4 mokyklos – neakredituotas prevencines programas.
- ◆ 16 mokyklų vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, 3 mokyklos – vykdė psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas ir 2 mokyklos – socialinių įgūdžių ugdymo programą.
- ◆ 20 mokyklų (69 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ◆ 6 mokyklos (21 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas

Vykdė (skaičius)

Dalyvavo (skaičius)

	Vykdytojai			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	
Žipio draugai	4	4		44
Antras žingsnis	14	73	8	1409
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	1	5	1	134
Gyvai	1	1	1	25
Olweus programa	5	198	14	1691
Didysis brolis, didžioji sesuo (Big Brothers Big Sisters)	2			8
Linas - pagalba vaikams	2	2	2	24

MOLĖTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 11* Mokinių skaičius 1941 Mokytojų skaičius 285

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

64%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

18%

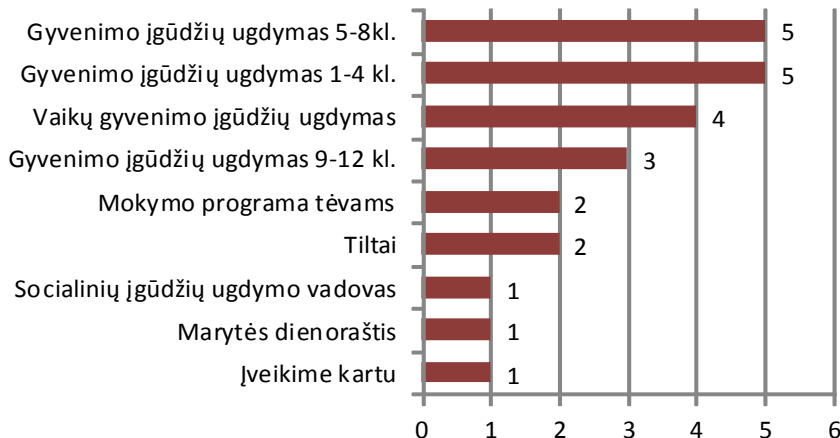
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

15%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 7 mokyklos (64 proc.) vykdė bent vieną akredituotą smurto ir patyčių prevencijos programą.
- ♦ 9 mokyklos (82 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 1 mokykla (9 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių
Zipio draugai	2	2	1	25
Antras žingsnis	5	13	1	179
Olweus programa	2	28	3	153

PAGĖGIŲ SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 6* Mokinių skaičius 1063 Mokytojų skaičius 168

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

83%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

30%

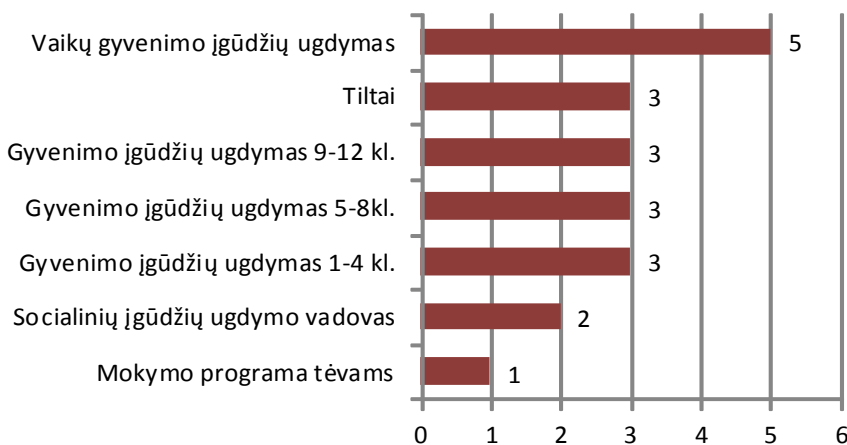
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

7%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ◆ 5 mokyklos (83 proc.) vykdė bent vieną akredituotą prevencinę programą.
- ◆ 4 mokyklos vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas ir 1 mokykla – psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas.
- ◆ 5 mokyklos (83 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ◆ Visos apklausoje dalyvavusios mokyklos vykdė bent vieną prevencinę programą ar naudojo bent vieną metodinę priemonę.

Programos pavadinimas	Vykde (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	
Zipio draugai	1	1		11
Antras žingsnis	4	7		81
Gyvai	1		1	34
Sniego gniūžtė	1	2	1	120
Olweus programa	1	2	1	81

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 13* Mokinių skaičius 2472 Mokytojų skaičius 361

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

62%

mokyklų įgyvendino bent
vieną prevencinę programą

28%

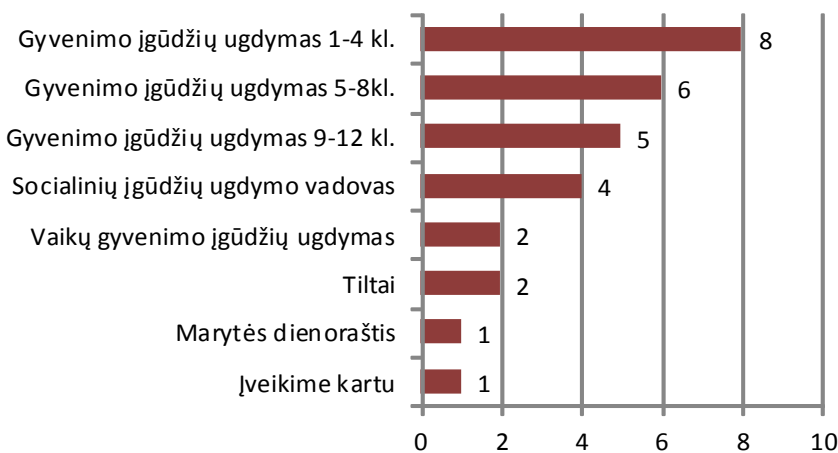
mokinių dalyvavo
prevencinėse programose

10%

mokytojų įgyvendino
prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 8 mokyklos (62 proc.) vykdė bent vieną akredituotą prevencinę programą.
- ♦ 5 mokyklos vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas ir 5 mokyklos – psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas.
- ♦ 11 mokyklų (85 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 1 mokykla (8 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių
Antras žingsnis	4	14		247
Gyvai	3	2	4	134
Sniego gniūžtė	2	1	1	230
Olweus programa	1	18	3	89

PALANGOS MIESTO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 6* Mokinių skaičius 1771 Mokytojų skaičius 215

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

67%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

23%

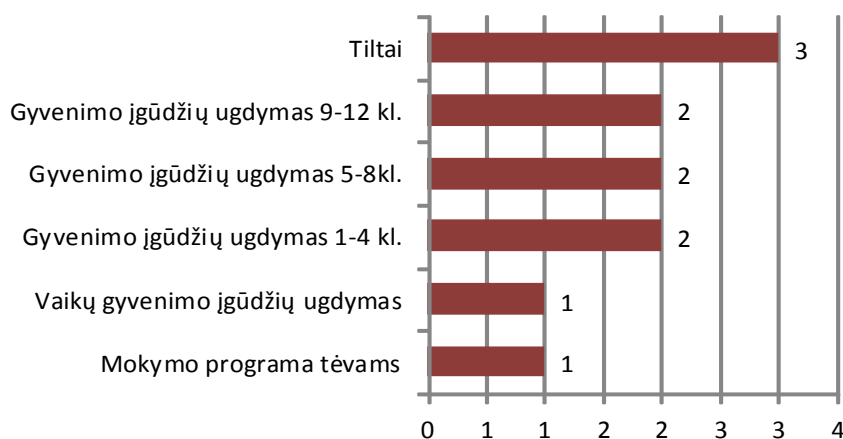
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

8%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 4 mokyklos (80 proc.) vykdė bent vieną akredituotą smurto ir patyčių prevencijos programą.
- ♦ 5 mokyklos (100 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ Visos apklausoje dalyvavusios mokyklos vykdė bent vieną prevencinę programą ar naudojo bent vieną metodinę priemonę.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių
Obuolio draugai	1	2		26
Antras žingsnis	4	9		163

PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 27* Mokinių skaičius 12301 Mokytojų skaičius 1404

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

56%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

32%

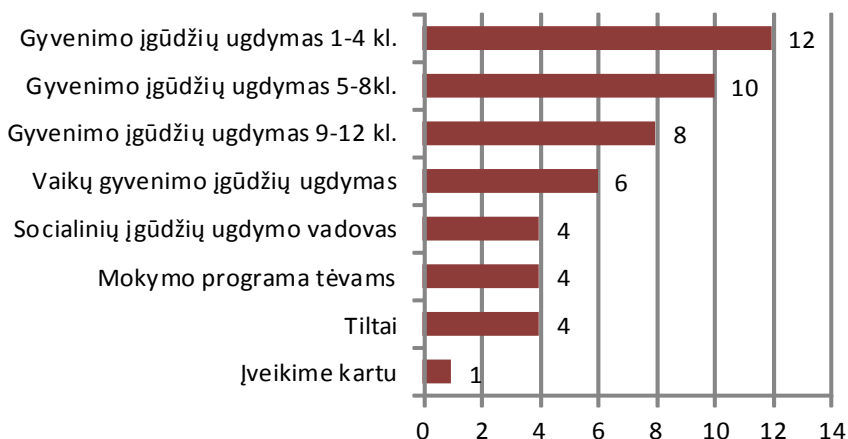
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

20%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 15 mokyklų (56 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: 14 mokyklų vykdė akredituotas, o 3 mokyklos neakredituotas prevencines programas.
- ♦ 12 mokyklų vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, 8 mokyklos – psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas ir 1 mokykla – tėvystės įgūdžių ugdymo programą.
- ♦ 19 mokyklų (70 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 4 mokyklos (15 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)	
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių	tėvų
Žipio draugai	3	8	1	193	
Obuolio draugai	4	10		228	
Antras žingsnis	8	33	1	769	Informacija nerinkta
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	4	36	4	706	
Gyvai	6	10	6	319	
Olweus programa	5	193	19	2048	
Gordon „Tėvų efektyvumo ugdymo programa“	1		1		50
Savu keliu	2		2	124	25

PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 20* Mokinių skaičius 3390 Mokytojų skaičius 605

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

75%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

33%

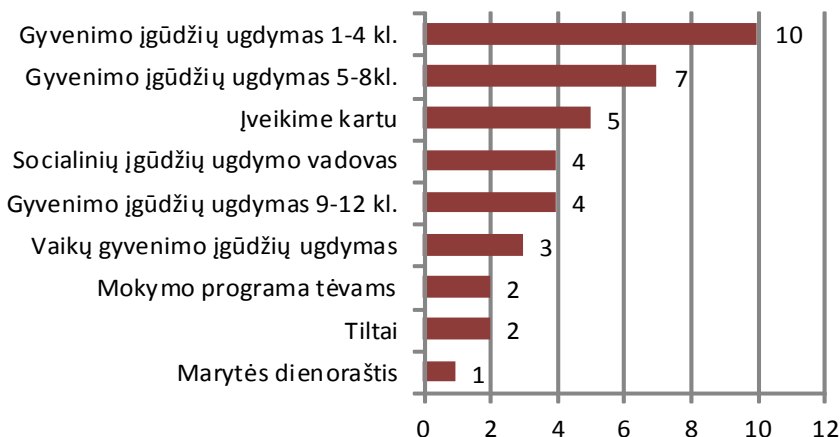
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

15%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 15 mokyklų (75 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: 14 mokyklų vykdė akredituotas, o 3 mokyklos neakredituotas prevencines programas.
- ♦ 11 mokyklų vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, 9 mokyklos – psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas ir 1 mokykla – tėvystės įgūdžių ugdymo programą.
- ♦ 16 mokyklų (80 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 1 mokykla (5 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)	
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių	tėvų
Zipio draugai	2	2		23	
Obuolio draugai	1	2		20	
Antras žingsnis	7	19	1	298	Informacija nerinkta
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	3	10	2	230	
Sniego gniūžtė	8	7	8	143	
Olweus programa	2	52	5	185	
STEP	1				25
Linus - pagalba vaikams	1		1	21	-
Savu keliu	3		3	206	42

PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 12* Mokinių skaičius 3205 Mokytojų skaičius 475

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

83%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

47%

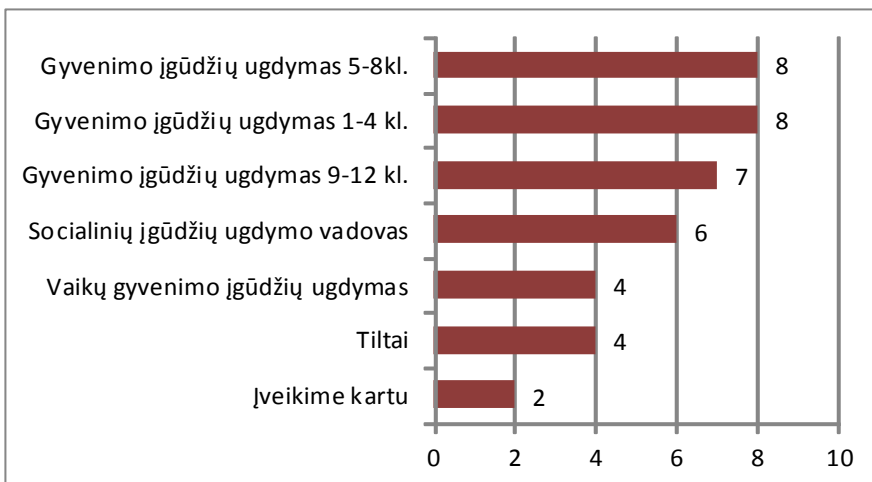
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

30%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 10 mokyklų (83 proc.) vykdė bent vieną akredituotą prevencinę programą.
- ♦ 8 mokyklos vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, 3 mokyklos – psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas ir 1 mokykla – tėvystės įgūdžių ugdymo programą.
- ♦ 10 mokyklų (83 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ Visos apklausoje dalyvavusios mokyklos vykdė bent vieną prevencinę programą ar naudojo bent vieną metodinę priemonę.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)	
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių	tėvų
Zipio draugai	1	1		13	
Obuolio draugai	2	3	2	53	
Antras žingsnis	2	4		70	Informacija nerinkta
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	3	44	7	554	
Sniego gniūžtė	3	15	3	308	
Olweus programa	3	75	9	521	
STEP	1				14

PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 20* Mokinių skaičius 4607 Mokytojų skaičius 592

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

40%

mokyklų įgyvendino bent
vieną prevencinę programą

11%

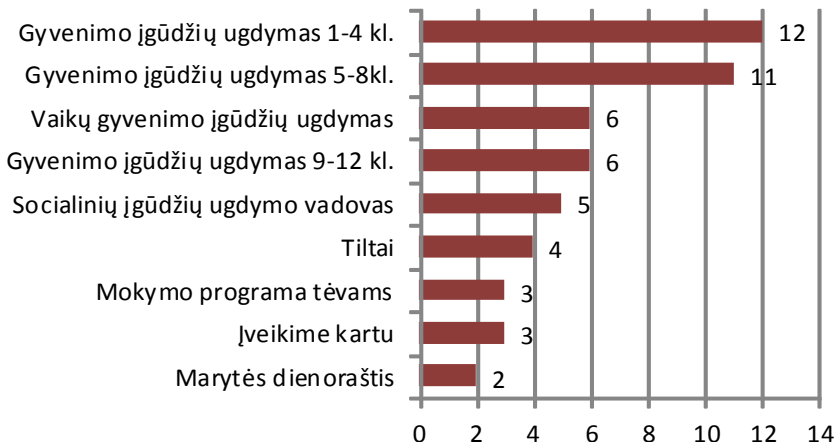
mokinių dalyvavo
prevencinėse programose

8%

mokytojų įgyvendino
prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 8 mokyklos (40 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: 7 mokyklos vykdė akredituotas ir 1 mokykla – neakredituotą prevencinę programą.
- ♦ 6 mokyklos vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, 2 mokyklos – psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas ir 1 mokykla – tėvystės įgūdžių ugdymo programą.
- ♦ 14 mokyklų (70 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 4 mokyklos (20 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykde (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)	
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių	tėvų
Zipio draugai	1	1	1	20	
Obuolio draugai	2	4	1	83	
Antras žingsnis	3	6		88	Informacija nerinkta
Gyvai	1		2	52	
Olweus programa	1	41	2	270	
Mokykla tėvams ir auklėtojams	1	8			26
Linus - pagalba vaikams	1	1	1	10	-

PRIENŲ RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 12* Mokinių skaičius 2953 Mokytojų skaičius 445

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

67%

mokyklų įgyvendino bent
vieną prevencinę programą

35%

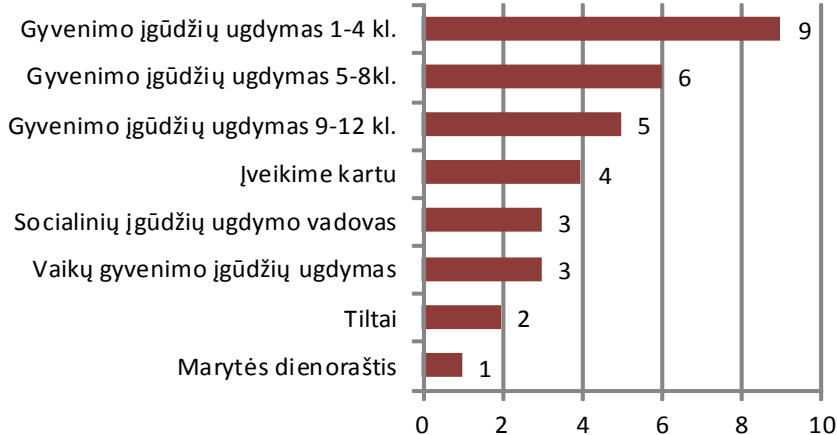
mokinių dalyvavo
prevencinėse programose

32%

mokytojų įgyvendino
prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 8 mokyklos (67 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: 7 mokyklos vykdė akredituotas, o 2 mokyklos neakredituotas prevencines programas.
- ♦ 7 mokyklos vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, 2 mokyklos – psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas ir 1 mokykla – socialinių įgūdžių ugdymo programą.
- ♦ 11 mokyklų (92 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ Visos apklausoje dalyvavusios mokyklos vykdė bent vieną prevencinę programą ar naudojo bent vieną metodinę priemonę.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių
Zipio draugai	3	3		51
Antras žingsnis	3	9		160
Gyvai	1		1	25
Olweus programa	3	133	8	739
Linus - pagalba vaikams	1		1	9
Taiki mokykla	1	1	1	50

RADVILIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 18* Mokinių skaičius 4992 Mokytojų skaičius 668

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

72%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

33%

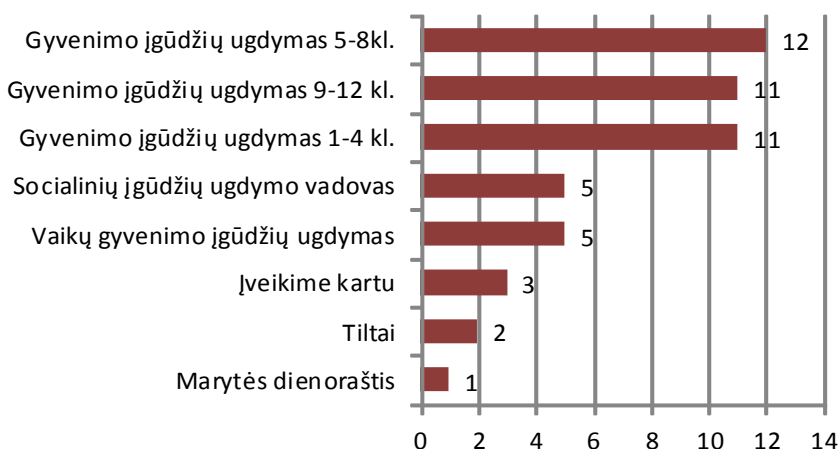
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

28%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 13 mokyklų (72 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: visos 13 mokyklų vykdė akredituotas, o 1 mokykla dar ir neakredituotą prevencinę programą.
- ♦ 11 mokyklų vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, 8 mokyklos – psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas.
- ♦ 17 mokyklų (94 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ Visos apklausoje dalyvavusios mokyklos vykdė bent vieną prevencinę programą ar naudojo bent vieną metodinę priemonę.

Programos pavadinimas	Vykde (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	
Žipio draugai	3	3	1	43
Obuolio draugai	1	1		23
Antras žingsnis	5	8		112
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	1	2	1	30
Gyvai	8	11	6	199
Olweus programa	4	169	10	1283
Linus - pagalba vaikams	1	1	1	41

RASEINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 14* Mokinių skaičius 4071 Mokytojų skaičius 507

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

79%

mokyklų įgyvendino bent
vieną prevencinę programą

50%

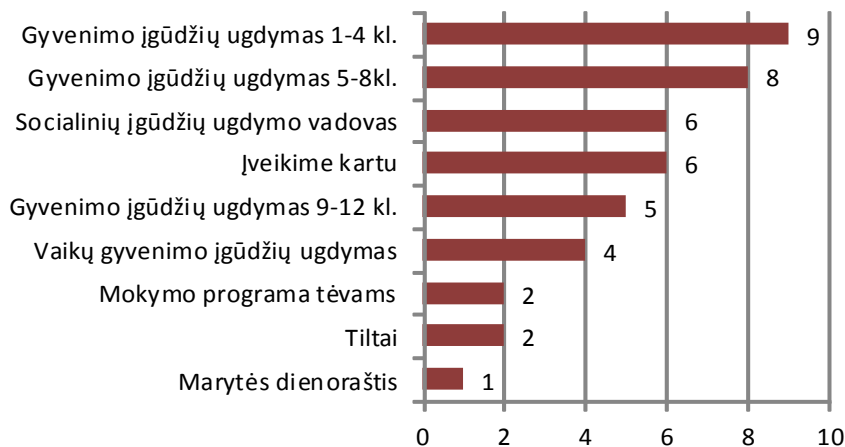
mokinių dalyvavo
prevencinėse programose

50%

mokytojų įgyvendino
prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 11 mokyklų (79 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: visos 11 mokyklų vykdė akredituotas, o 1 mokykla dar ir neakredituotą prevencinę programą.
- ♦ 11 mokyklų vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, o 5 mokyklos dar ir psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas.
- ♦ 12 mokyklų (86 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ Visos apklausoje dalyvavusios mokyklos vykdė bent vieną prevencinę programą ar naudojo bent vieną metodinę priemonę.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių
Zipio draugai	4	7		99
Obuolio draugai	5	5	2	93
Antras žingsnis	1	2		41
Gyvai	4	4	4	183
Sniego gniūžtė	1	2	1	45
Olweus programa	8	233	23	1596
LIONS QUEST „Aš žinau“	1		1	29
Bendravimo sveikatai mokykla „Sniego gniūžtė“	1	2		26

RIETAVO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 3* Mokinių skaičius 1024 Mokytojų skaičius 124

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

100%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

5%

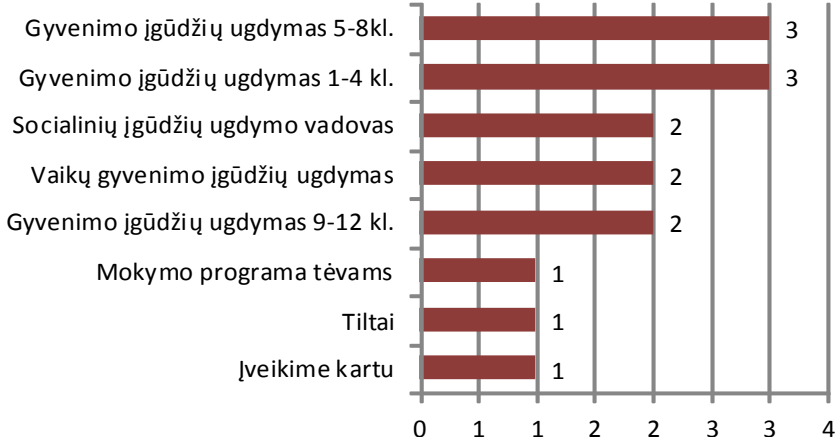
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

2%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ Visos 3 mokyklos (100 proc.) vykdė bent vieną akredituotą prevencinę programą.
- ♦ Visos mokyklos vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, o 1 mokykla dar ir tėvystės įgūdžių ugdymo programą.
- ♦ Visos mokyklos prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)	
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių	tėvų
Zipio draugai	2	2		26	Informacija nerinkta
Obuolio draugai	1	1		21	
STEP	1				8

ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 15* Mokinių skaičius 3737 Mokytojų skaičius 589

* apklausoje dalyvavo 14 bendrojo ugdymo mokyklų, duomenys pateikiami nuo apklausoje dalyvavusių mokyklų skaičiaus

43%

mokyklų įgyvendino bent
vieną prevencinę programą

21%

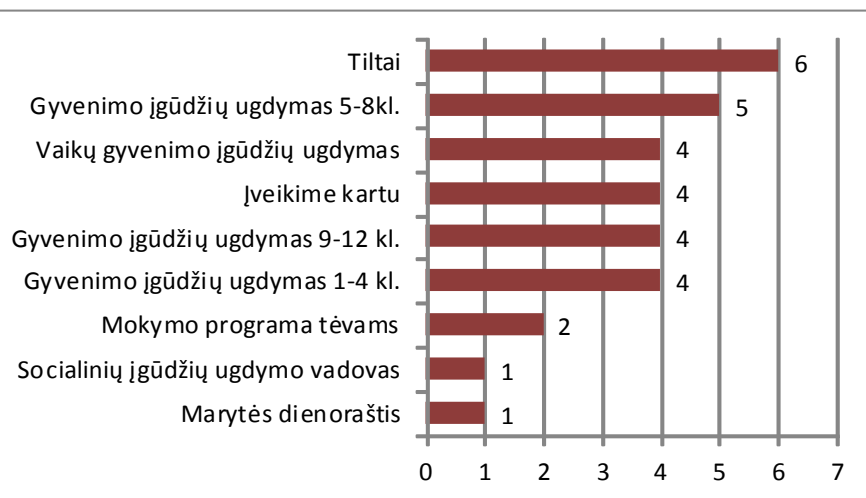
mokinių dalyvavo
prevencinėse programose

7%

mokytojų įgyvendino
prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 6 mokyklos (43 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: visos 6 mokyklos vykdė akredituotas, o 2 mokyklos dar ir neakredituotas prevencines programas.
- ♦ Visos 6 mokyklos vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, o 2 mokyklos dar ir psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas bei 1 mokykla dar ir socialinių įgūdžių ugdymo programą.
- ♦ 12 mokyklų (86 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 1 mokykla (7 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių
Zipio draugai	3	4		43
Obuolio draugai	1	1		6
Antras žingsnis	6	15	1	282
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	2	7	1	123
Sniego gniūžtė	1	1		70
Olweus programa	1	8	1	261
Linus - pagalba vaikams	1	2	1	12
LIONS QUEST „Raktai į sėkmę“	1	2		44

SKUODO RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius	9*	Mokinių skaičius	2136	Mokytojų skaičius	291
------------------	----	------------------	------	-------------------	-----

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

33%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

27%

mokinių dalyvavo prevencinėse programose

20%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 3 mokyklos (33 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: visos 3 mokyklos vykdė akredituotas, o 1 mokykla dar ir neakredituotą prevencinę programą.
- ♦ Visos 3 mokyklos vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, o 1 mokykla dar ir psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programą.
- ♦ 7 mokyklos (78 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 2 mokyklos (22 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių
Zipio draugai	1	3	1	69
Obuolio draugai	1	1		14
Antras žingsnis	1	1		14
Olweus programa	1	50	3	465
Linas - pagalba vaikams	1		2	16

ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius	16*	Mokinių skaičius	3885	Mokytojų skaičius	569
------------------	-----	------------------	------	-------------------	-----

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

81%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

29%

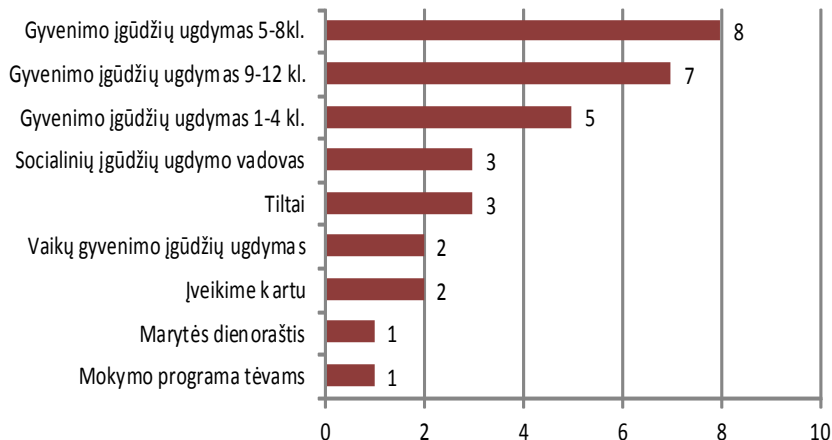
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

28%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 13 mokyklų (81 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: visos 13 mokyklų vykdė akredituotas, o 1 mokykla dar ir neakredituotą prevencinę programą.
- ♦ Visos 13 mokyklų vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, o 2 mokyklos dar ir psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas.
- ♦ 11 mokyklų (69 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 1 mokykla (6 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	
Žipio draugai	7	10	2	125
Obuolio draugai	3	6	1	80
Antras žingsnis	7	13	2	223
Gyvai	2	1	3	39
Olweus programa	6	130	14	737
Saugok ir gerbk mane	1	7	1	141

ŠALČININKŲ RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius	26*	Mokinių skaičius	4167	Mokytojų skaičius	733
------------------	-----	------------------	------	-------------------	-----

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

62%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

25%

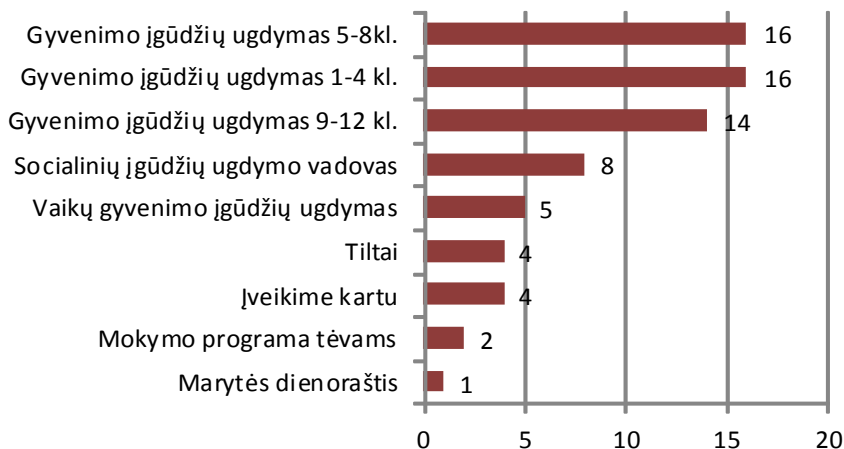
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

14%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ◆ 16 mokyklų (62 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: visos 16 mokyklų vykdė akredituotas, o 1 mokykla dar ir neakredituotą prevencinę programą.
- ◆ 10 mokyklų vykdė psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas, 8 mokyklos – smurto ir patyčių prevencijos programas, 2 mokyklos – tėvystės įgūdžių ugdymo programas.
- ◆ 16 mokyklų (62 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ◆ 5 mokyklos (19 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykde (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)	
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių	tėvų
Zipio draugai	3	6	2	68	
Obuolio draugai	4	6		100	
Antras žingsnis	2	2		30	
Gyvai	10	3	11	277	
Olweus programa	4	86	5	658	
Mokykla tėvams ir auklėtojams	1	7			23
STEP	2				32
Linus - pagalba vaikams	1	1	1	13	-

Informacija nerinkta

ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 26* Mokinių skaičius 4167 Mokytojų skaičius 733

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

62%

mokyklų įgyvendino bent
vieną prevencinę programą

25%

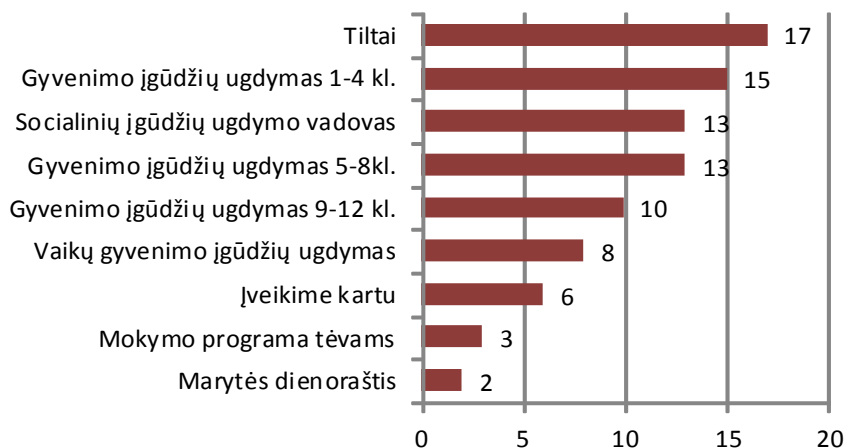
mokinių dalyvavo
prevencinėse programose

14%

mokytojų įgyvendino
prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 25 mokyklos (69 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: visos 25 mokyklos vykdė akredituotas, o 1 mokykla dar ir neakredituotą prevencinę programą.
- ♦ 21 mokykla vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, 9 mokyklos – psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas, 2 mokyklos – socialinių įgūdžių ugdymo programas, dar 2 mokyklos – tėvystės įgūdžių ugdymo programas.
- ♦ 30 mokyklų (83 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 1 mokykla (3 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykde (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)	
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių	tėvų
Žipio draugai	5	10		79	
Obuolio draugai	2	3		23	
Antras žingsnis	15	89	7	1992	
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	7	40	10	1162	Informacija nerinkta
Gyvai	5	4	6	237	
Sniego gniūžtė	5	6	4	103	
Olweus programa	3	120	14	989	
VEIK	1	1	2	23	
Mokykla tėvams ir auklėtojams	1	12			12
STEP	1				2
Didysis brolis, didžioji sesuo (Big Brothers Big Sisters)	1			3	-

ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 25* Mokinių skaičius 4076 Mokytojų skaičius 679

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

48%

mokyklų įgyvendino bent
vieną prevencinę programą

40%

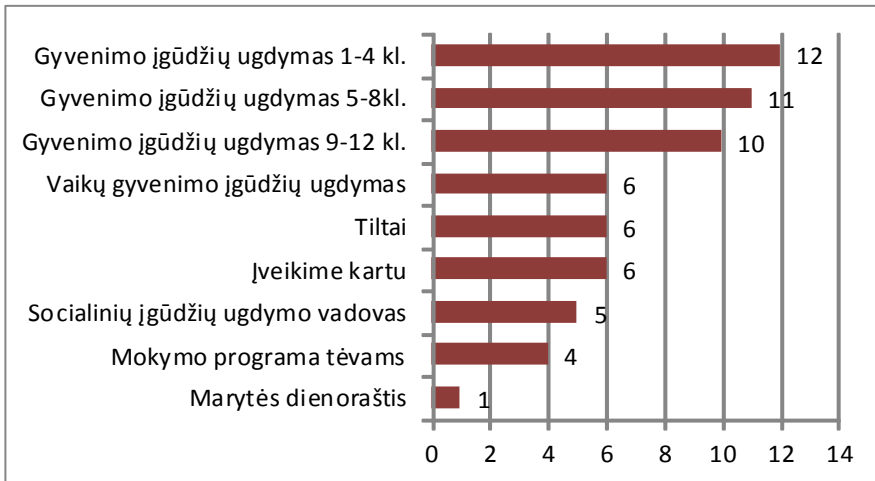
mokinių dalyvavo
prevencinėse programose

18%

mokytojų įgyvendino
prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 12 mokyklų (48 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: visos 12 mokyklų vykdė akredituotas, o 2 mokyklos dar ir neakredituotas prevencines programas.
- ♦ Visos 12 mokyklų vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, o 3 mokyklos dar ir psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas ir 1 mokykla dar ir socialinių įgūdžių ugdymo programą.
- ♦ 17 mokyklų (68 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 4 mokyklos (16 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių
Zipio draugai	4	5		65
Obuolio draugai	3	10		219
Antras žingsnis	9	19	1	270
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	3	14	1	297
Gyvai	1		2	103
Mentorystė	1	1		24
Olweus programa	3	72	7	681
Linus - pagalba vaikams	1	1	1	10
LIONS QUEST „Raktai į sėkmę“	1	3		46

ŠILALĖS RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 14* Mokinių skaičius 3520 Mokytojų skaičius 473

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

71%

mokyklų įgyvendino bent
vieną prevencinę programą

20%

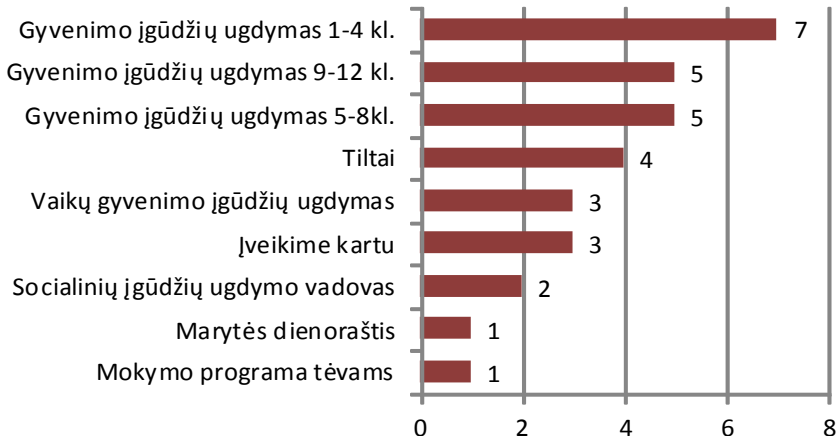
mokinių dalyvavo
prevencinėse programose

22%

mokytojų įgyvendino
prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 10 mokyklų (71 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: 9 mokyklos vykdė akredituotas ir 1 mokykla – neakredituotą prevencinę programą.
- ♦ 8 mokyklos vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, 2 mokyklos – psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas ir 1 mokykla – tėvystės įgūdžių ugdymo programą.
- ♦ 11 mokyklų (79 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 2 mokyklos (14 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)	
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių	tėvų
Žipio draugai	5	5	2	75	
Obuolio draugai	1	2		26	
Antras žingsnis	2	3		37	
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	3	44	6	274	Informacija nerinkta
Gyvai	1	2	2	66	
Sniego gniūžtė	1	3	1	32	
Mentorystė	1	2	1	15	
Olweus programa	2	40	6	195	
Gordon „Tėvų efektyvumo ugdymo programa“	1	2	2		24

ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 23* Mokinių skaičius 5464 Mokytojų skaičius 781

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

78%

mokyklų įgyvendino bent
vieną prevencinę programą

55%

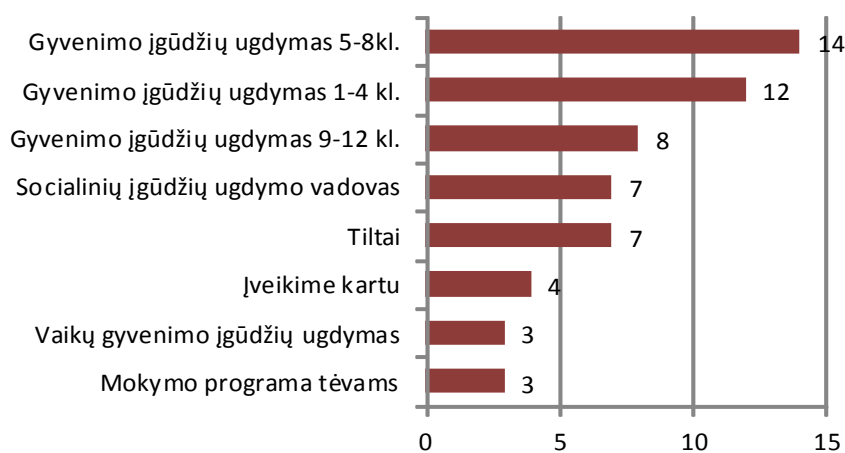
mokinių dalyvavo
prevencinėse programose

41%

mokytojų įgyvendino
prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 18 mokyklų (78 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: visos 18 mokyklų vykdė akredituotas, o 1 mokykla dar ir neakredituotą prevencinę programą.
- ♦ Visos 18 mokyklų vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, o 1 mokykla dar ir socialinių įgūdžių ugdymo programą.
- ♦ 19 mokyklų (83 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ Visos apklausoje dalyvavusios mokyklos vykdė bent vieną prevencinę programą ar naudojo bent vieną metodinę priemonę.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	
Zipio draugai	7	8		114
Obuolio draugai	4	12		220
Antras žingsnis	8	24	3	418
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	3	17	2	84
Olweus programa	8	256	21	2258
LIONS QUEST „Aš žinau“	1	1	1	10

ŠIRVINTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 11* Mokinių skaičius 1824 Mokytojų skaičius 297

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

91%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

32%

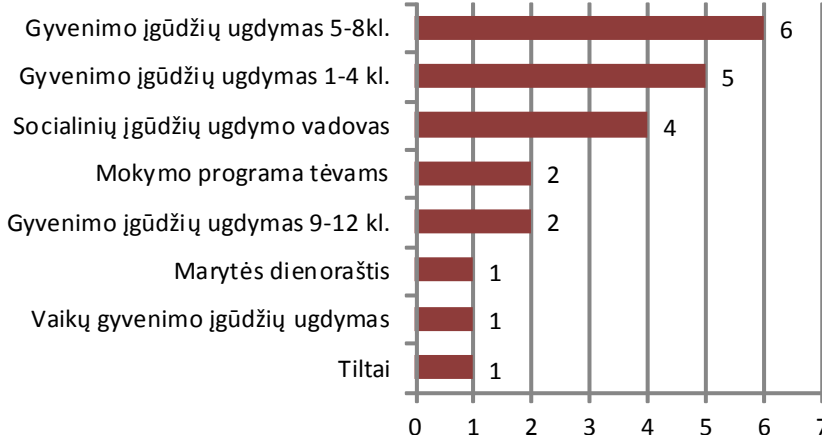
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

20%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 10 mokyklų (91 proc.) vykdė bent vieną akredituotą prevencinę programą.
- ♦ 9 mokyklos vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, 3 mokyklos – psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas ir 2 mokyklos – tėvystės įgūdžių ugdymo programą.
- ♦ 10 mokyklų (91 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ Visos apklausoje dalyvavusios mokyklos vykdė bent vieną prevencinę programą ar naudojo bent vieną metodinę priemonę.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)	
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių	tėvų
Zipio draugai	4	5	1	21	
Obuolio draugai	1	2	2	12	
Antras žingsnis	4	17		301	
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	1	5	1	108	Informacija nerinkta
Gyvai	1	2	1	25	
Sniego gniūžtė	3	3	3	30	
Olweus programa	2	26	2	120	
STEP	2				105

ŠVENČIONIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 10* Mokinių skaičius 2818 Mokytojų skaičius 397

* apklausoje dalyvavo 9 bendrojo ugdymo mokyklos, duomenys pateikiami nuo apklausoje dalyvavusių mokyklų skaičiaus

56%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

49%

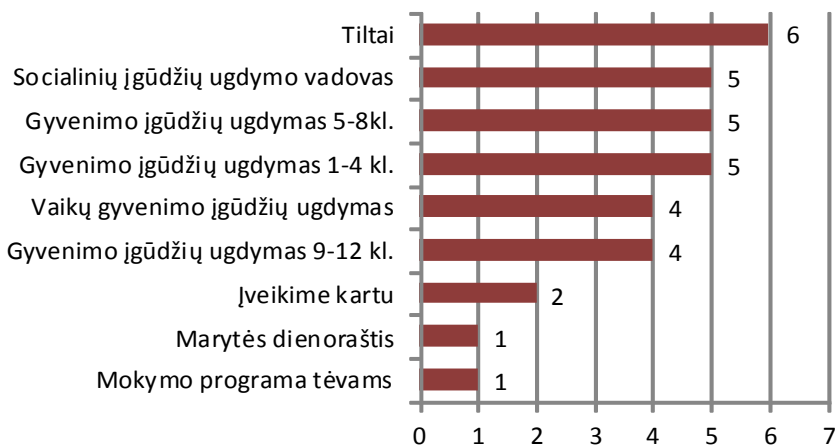
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

30%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 5 mokyklos (56 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: 4 mokyklos vykdė akredituotas ir 1 mokykla – neakredituotą prevencinę programą.
- ♦ 4 mokyklos vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas ir 1 mokykla – tėvystės įgūdžių ugdymo programą.
- ♦ 8 mokyklos (89 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 1 mokykla (11 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)	
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių	tėvų
Zipio draugai	2	3		62	Informacija nerinkta
Obuolio draugai	1	2		43	
Olweus programa	3	127	8	1319	
Gordon „Tėvų efektyvumo ugdymo programa“	1		1		5

TAURAGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 18* Mokinių skaičius 5163 Mokytojų skaičius 679

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

67%

mokyklų įgyvendino bent
vieną prevencinę programą

22%

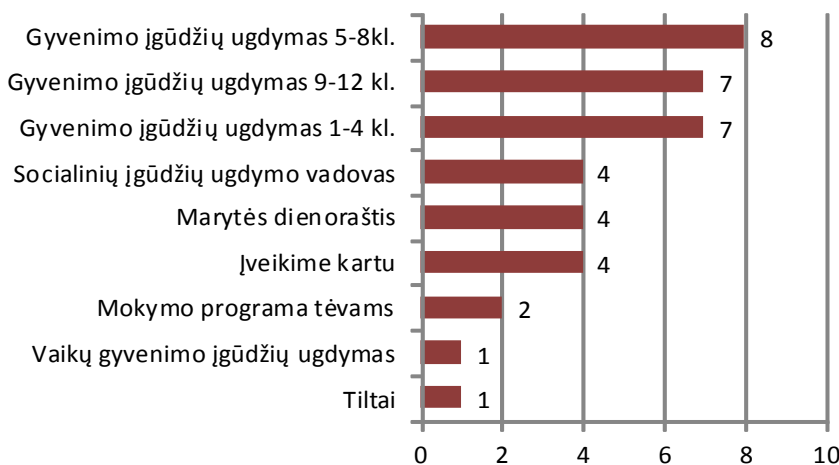
mokinių dalyvavo
prevencinėse programose

13%

mokytojų įgyvendino
prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 12 mokyklų (67 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: visos 12 mokyklų vykdė akredituotas, 1 mokykla dar ir neakredituotą prevencinę programą.
- ♦ 9 mokyklos vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, 5 mokyklos – psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas ir 2 mokyklos – tėvystės įgūdžių ugdymo programą.
- ♦ 9 mokyklos (50 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 5 mokyklos (28 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)	
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių	tėvų
Zipio draugai	2	2		40	
Antras žingsnis	8	41	2	749	
Gyvai	5	10	7	152	Informacija nerinkta
Sniego gniūžtė	1	2	2	60	
Olweus programa	1	32	4	156	
Mokykla tėvams ir auklėtojams	1	4			10
Gordon „Tėvų efektyvumo ugdymo programa“	1	1	1		8

TELŠIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 25* Mokinių skaičius 5499 Mokytojų skaičius 740

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

56%

mokyklų įgyvendino bent
vieną prevencinę programą

40%

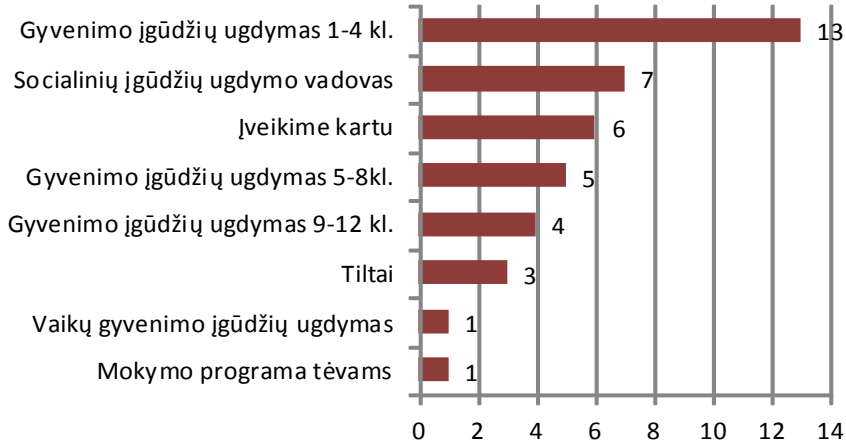
mokinių dalyvavo
prevencinėse programose

27%

mokytojų įgyvendino
prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 14 mokyklų (56 proc.) vykdė bent vieną akredituotą prevencinę programą.
- ♦ Visos 14 mokyklų vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, o 1 mokykla dar ir socialinių įgūdžių ugdymo programą.
- ♦ 18 mokyklų (72 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 3 mokyklos (12 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykde (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių
Žipio draugai	3	4		33
Obuolio draugai	4	16		277
Antras žingsnis	2	4		86
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	7	47	11	752
Olweus programa	3	139	10	1233
VEIK	1	1	1	7

TRAKŲ RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 17* Mokinių skaičius 3940 Mokytojų skaičius 588

* apklausoje dalyvavo 16 bendrojo ugdymo mokyklų, duomenys pateikiami nuo apklausoje dalyvavusių mokyklų skaičiaus

63%

mokyklų įgyvendino bent
vieną prevencinę programą

39%

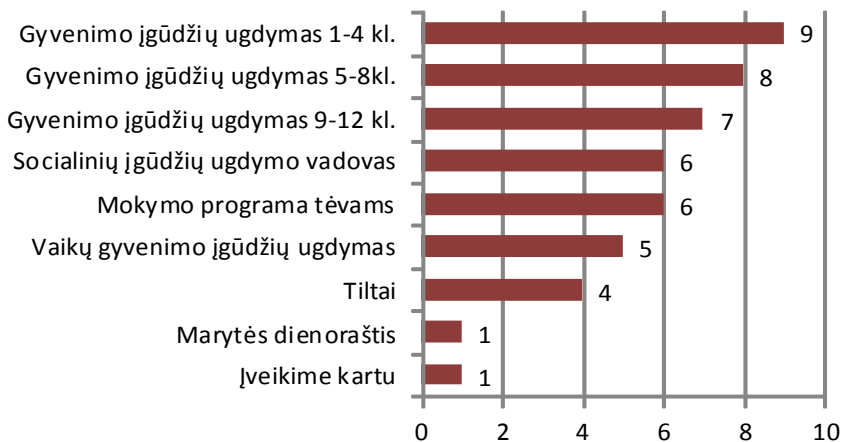
mokinių dalyvavo
prevencinėse programose

24%

mokytojų įgyvendino
prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 10 mokyklų (63 proc.) vykdė bent vieną akredituotą prevencinę programą.
- ♦ Visos 10 mokyklų vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, o 2 mokyklos dar ir psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programą.
- ♦ 15 mokyklų (94 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 1 mokykla (6 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių
Zipio draugai	4	6	1	62
Obuolio draugai	3	11	3	236
Antras žingsnis	2	4	2	39
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	2	8	4	83
Sniego gniūžtė	2	1	2	82
Olweus programa	3	93	6	956

UKMERGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 17* Mokinių skaičius 4069 Mokytojų skaičius 605

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

71%

mokyklų įgyvendino bent
vieną prevencinę programą

38%

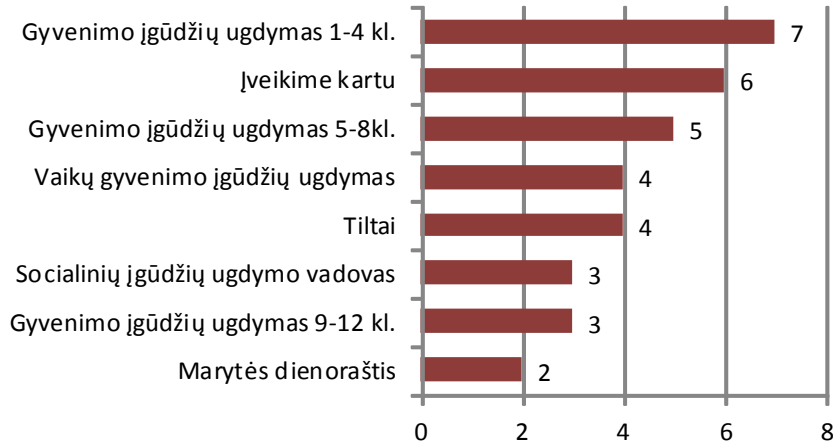
mokinių dalyvavo
prevencinėse programose

27%

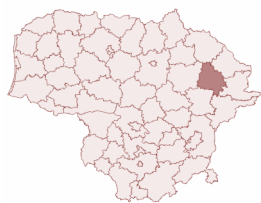
mokytojų įgyvendino
prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 12 mokyklų (71 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: 11 mokyklų vykdė akredituotas ir 1 mokykla – neakredituotą prevencinę programą.
- ♦ 10 mokyklų vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, 5 mokyklos – psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programą, 1 mokykla – socialinių įgūdžių ugdymo programą, dar 1 mokykla – tėvystės įgūdžių ugdymo programą.
- ♦ 13 mokyklų (77 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 3 mokyklos (18 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)	
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių	tėvų
Zipio draugai	3	5		81	
Obuolio draugai	5	5	1	86	
Antras žingsnis	2	5		114	Informacija nerinkta
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	1	7	2	158	
Gyvai	5	7	5	113	
Olweus programa	5	137	7	1048	
Mokykla tėvams ir auklėtojams	1	1			10
LIONS QUEST „Raktai į sėkmę“	1	5	2	70	

UTENOS RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 19* Mokinių skaičius 4430 Mokytojų skaičius 609

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

79%

mokyklų įgyvendino bent vieną prevencinę programą

47%

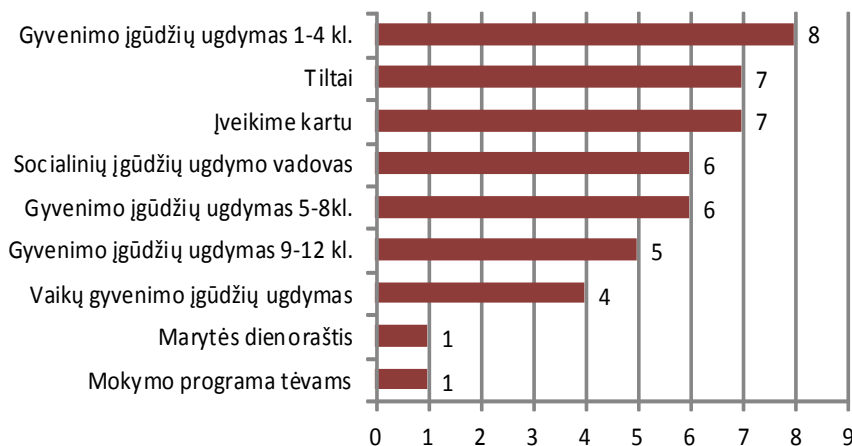
mokinių dalyvavo prevencinėse programose

29%

mokytojų įgyvendino prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ◆ 15 mokyklų (79 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: visos 15 mokyklų vykdė akredituotas, o 2 mokyklos dar ir neakredituotą prevencinę programą.
- ◆ 12 mokyklų vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, 5 mokyklos – psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas, 2 mokyklos – tėvystės įgūdžių ugdymo programą ir 1 mokykla – socialinių įgūdžių ugdymo programą.
- ◆ 16 mokyklų (84 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ◆ 1 mokykla (5 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)	
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių	tėvų
Zipio draugai	5	7	1	99	
Antras žingsnis	7	19		381	
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	3	20	3	464	
Gyvai	4	4	4	109	Informacija nerinkta
Mentorystė	1	1		15	
Olweus programa	3	123	10	1235	
VEIK	1		1	7	
STEP	1				21
Gordon „Tėvų efektyvumo ugdymo programa“	1				30
Bendravimo sveikatai mokykla „Sniego gniūžtė“	1	1		35	-

VARĖNOS RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius	16*	Mokinių skaičius	2353	Mokytojų skaičius	391
------------------	-----	------------------	------	-------------------	-----

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

44%

mokyklų įgyvendino bent
vieną prevencinę programą

14%

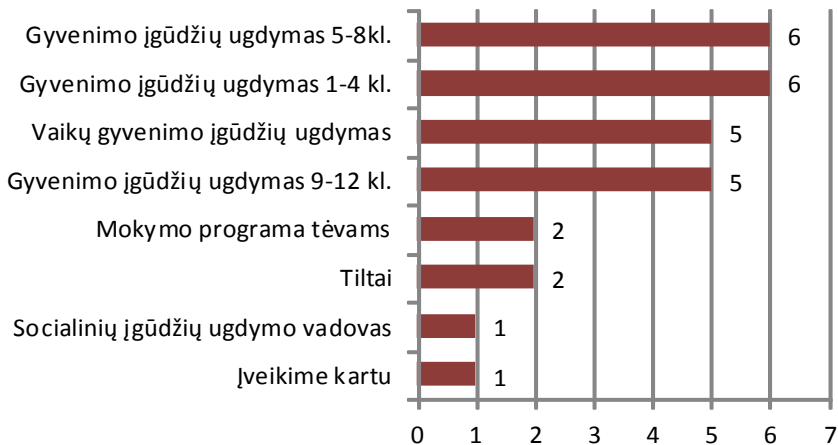
mokinių dalyvavo
prevencinėse programose

9%

mokytojų įgyvendino
prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 7 mokyklos (44 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: 6 mokyklos vykdė akredituotas ir 1 mokykla – neakredituotą prevencinę programą.
- ♦ 5 mokyklos vykdė psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas, 3 mokyklos – smurto ir patyčių prevencijos programas.
- ♦ 9 mokyklos (57 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 4 mokyklos (25 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	
Antras žingsnis	2	2	1	35
Gyvai	4	4	2	64
Olweus programa	1	28	2	241
Linus - pagalba vaikams	1	1		10

VILKAVIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 22* Mokinių skaičius 5384 Mokytojų skaičius 800

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

55%

mokyklų įgyvendino bent
vieną prevencinę programą

33%

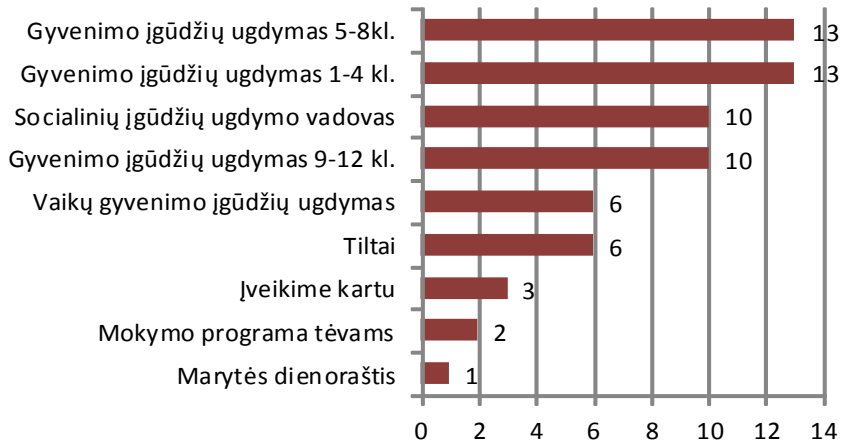
mokinių dalyvavo
prevencinėse programose

17%

mokytojų įgyvendino
prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 12 mokyklų (55 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: 11 mokyklų vykdė akredituotas, o 3 mokyklos neakredituotas prevencines programas.
- ♦ 11 mokyklų vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, 1 mokykla – psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas, dar 1 mokykla – socialinių įgūdžių ugdymo programą.
- ♦ 17 mokyklų (77 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 2 mokyklos (9 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių
Zipio draugai	7	9	1	120
Obuolio draugai	3	5	1	89
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	7	45	8	879
Olweus programa	2	76	8	656
Linus - pagalba vaikams	1		1	10
Saugok ir gerbk mane	1		2	48
LIONS QUEST „Laikas kartu“	1	2		11

VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 155* Mokinių skaičius 68046 Mokytojų skaičius 7589

* apklausoje dalyvavo 143 bendrojo ugdymo mokyklos, duomenys pateikiami nuo apklausoje dalyvavusių mokyklų skaičiaus

50%

mokyklų įgyvendino bent vieną
prevencinę programą

22%

mokinių dalyvavo prevencinėse
programose

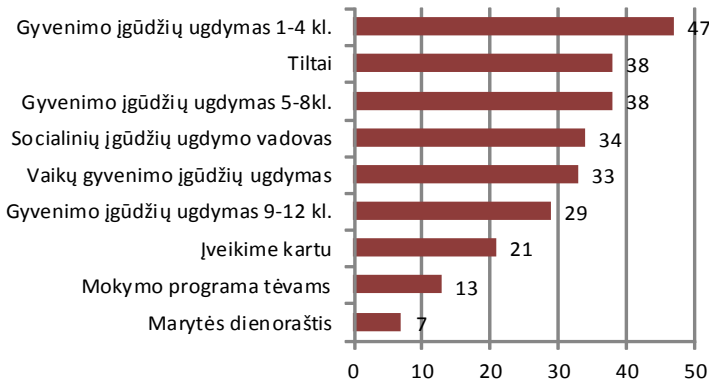

14%

mokytojų įgyvendino prevencines
programas

- ♦ 72 mokyklos (50 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: visos 72 mokyklos vykdė akredituotas, o 6 mokyklos dar ir neakredituotas prevencines programas.
- ♦ 61 mokykla vykdė smurto ir patyčių prevencijos programas, 18 mokyklų – tėvystės įgūdžių ugdymo programas, 16 mokyklų – psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas ir 5 mokyklos – socialinių įgūdžių ugdymo programas.
- ♦ 87 mokyklos (61 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 30 mokyklų (21 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Metodinių priemonių naudojimas

Programos pavadinimas	Vykdė (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)	
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių	tėvų
Žipio draugai	24	69	9	1288	
Obuolio draugai	20	49	6	1088	
Antras žingsnis	37	150	16	3611	
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	7	60	2	1353	
Gyvai	9	15	10	528	Informacija nerinkta
Sniego gniūžtė	2	10	3	275	
Mentorystė	7	8	7	63	
Olweus programa	11	709	38	6737	
VEIK	1		1	74	
Mokykla tėvams ir auklėtojams	4	32			69
STEP	14				267
Gordon „Tėvų efektyvumo ugdymo programa“	1				12
Didysis brolis, didžioji sesuo (Big Brothers Big Sisters)	1			1	
Taiki mokykla	2	4	4	82	
LIONS QUEST „Laikas kartu“	1	8		187	
LIONS QUEST „Aš žinau“	1	1		30	
Ankstyvosios intervencijos programa (FreD goes net)	1		2	35	

VILNIAUS RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 54* Mokinių skaičius 10096 Mokytojų skaičius 1716

* apklausoje dalyvavo 53 bendrojo ugdymo mokyklos, duomenys pateikiami nuo apklausoje dalyvavusių mokyklų skaičiaus

42%

mokyklų įgyvendino bent vieną
prevencinę programą

28%

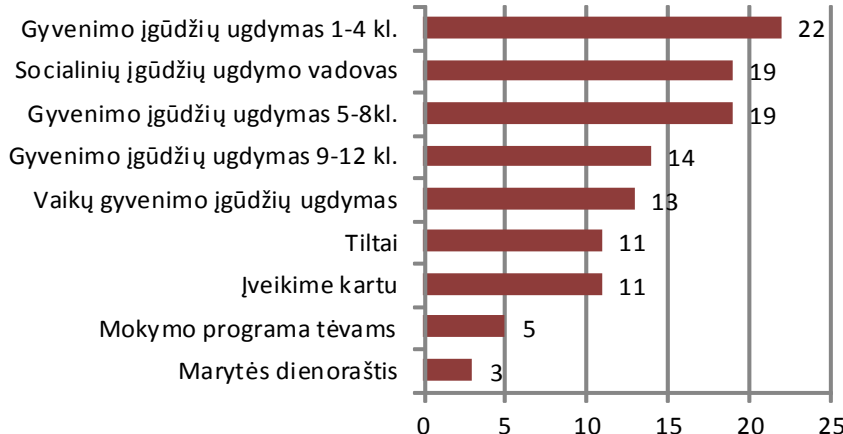
mokinių dalyvavo prevencinėse
programose

22%

mokytojų įgyvendino prevencines
programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 22 mokyklos (42 proc.) vykdė bent vieną prevencinę programą: 20 mokyklų vykdė akredituotas ir 3 mokyklos – neakredituotas prevencines programas.
- ♦ 19 mokyklų vykdė akredituotas smurto ir patyčių prevencijos programas, 3 mokyklos – psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas, 1 mokykla – socialinių įgūdžių ugdymo programą ir 1 mokykla – tėvystės įgūdžių ugdymo programą.
- ♦ 34 mokyklos (64 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 14 mokyklų (26 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykde (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)	
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių	tėvų
Zipio draugai	11	12	3	197	
Obuolio draugai	9	12	1	200	
Antras žingsnis	2	5		84	Informacija nerinkta
LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	4	11	1	218	
Gyvai	1		1	22	
Olweus programa	7	345	25	2091	
Mokykla tėvams ir auklėtojams	1	4			9
Linus - pagalba vaikams	1		1	10	
LIONS QUEST „Laikas kartu“	1	4		9	
Ankstyvosios intervencijos programa (FreD goes net)	1	5	4	2	

ZARASŲ RAJONO SAVIVALDYBĖ

Kontekstas

Mokyklų skaičius 8* Mokinių skaičius 1729 Mokytojų skaičius 260

* apklausoje dalyvavo visos bendrojo ugdymo mokyklos

63%

mokyklų įgyvendino bent
vieną prevencinę programą

32%

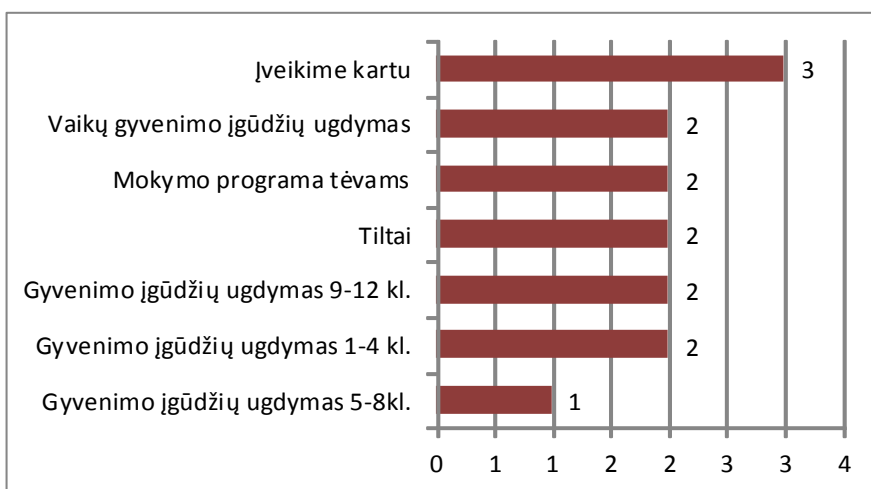
mokinių dalyvavo
prevencinėse programose

19%

mokytojų įgyvendino
prevencines programas

Metodinių priemonių naudojimas

- ♦ 5 mokyklos (63 proc.) vykdė bent vieną akredituotą smurto ir patyčių prevencijos programą.
- ♦ 6 mokyklos (75 proc.) prevenciniame darbe naudojo bent vieną metodinę priemonę.
- ♦ 1 mokykla (13 proc.) nevykdė nei vienos prevencinės programos ir nenaudojo nei vienos metodinės priemonės.

Programos pavadinimas	Vykde (skaičius)			Dalyvavo (skaičius)
	mokyklų	mokytojų	švietimo pagalbos specialistų	mokinių
Zipio draugai	2	3		27
Antras žingsnis	4	14		223
Olweus programa	1	33	4	296

PRIEDAI

Apklaustos ataskaitos
1 priedas

Informacija apie akredituotas prevencines programas

Eil. Nr.	Programos pavadinimas	Prevencijos sritis	Tikslinė grupė	Vykdytojas
1.	„Zipio draugai“	Socialinių ir emocinių įgūdžių ugdymas	5-7 metų vaikai, jų tėvai, priešmokyklinio ugdymo pedagogai/pirmų klasių mokytojai	VŠĮ „Vaiko labui“ www.vaikolabui.lt
2.	„Obuolio draugai“	Socialinių ir emocinių įgūdžių ugdymas	8-10 metų vaikai, jų tėvai, pradinio klasių mokytojai	VŠĮ „Vaiko labui“ www.vaikolabui.lt
3.	„Antras žingsnis“	Socialinių ir emocinių įgūdžių ugdymas	1-4 klasių mokiniai, jų mokytojai	VŠĮ „Paramos vaikams centras“ www.pvc.lt
4.	LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“	Socialinių ir emocinių įgūdžių ugdymas	5-8 klasių mokiniai, jų mokytojai, tėvai	VŠĮ „LIONS QUEST LEITUVA“ http://lions-quest.lt/
5.	Vaiko emocijų išraiškos kontrolės (VEIK) ugdymo programa	Socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas	8-18 metų mokiniai, jų mokytojai, mokyklos administracijos atstovai	VŠĮ „Šeimos santykių institutas“ http://www.ssinstitut.lt/
6.	Olweus patyčių prevencijos programa	Patyčių prevencija	Visa mokyklos bendruomenė, dalyvauja visi mokyklos darbuotojai ir mokiniai	Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras www.sppc.lt
7.	„Gyvai“	Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija	6-7 klasių mokiniai, jų mokytojai, tėvai	Asociacija „Mentor Lietuva“ http://mentor.lt/lt/
8.	„Mentorystė“	Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija	4-8 klasių mokiniai	Asociacija „Mentor Lietuva“ http://mentor.lt/lt/
9.	„Sniego gniūžtė“	Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija	5-8 klasių mokiniai	Lietuvos krikščioniškojo jaunimo blaivybės sąjunga „Žingsnis“ www.zingsnis.lt
10.	Tarptautinė tėvų ir auklėtojų ugdymo įgūdžių mokymo programa „Mokykla tėvams ir auklėtojams“	Tėvų ir mokytojų/auklėtojų įgūdžių ugdymas	Mokinių tėvai ir mokytojai	Vilniaus miesto psichologinė pedagoginė tarnyba http://vilniausppt.lt
11.	STEP	Pozityvaus auklėjimo įgūdžių tobulinimas	Mokinių tėvai	Dr. J. Jonynienė http://www.stepgrupes.lt/

Apklauso ataskaitos
2 priedas

Informacija apie neakredituotas prevencines programas

Eil. Nr.	Programos pavadinimas	Prevencijos sritis	Tikslinė grupė	Vykdytojas
1.	LIONS QUEST „Laikas kartu“	Socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas	Priešmokyklinės grupės ir 1-4 klasių mokiniai	VšĮ „LIONS QUEST LEITUVA“ http://lions-quest.lt/
2.	LIONS QUEST „Raktai į sėkmę“	Socialinių ir emocinių kompetencijų bei asmenybės ugdymas	9-12 klasių mokiniai	VšĮ „LIONS QUEST LEITUVA“ http://lions-quest.lt/
3.	„Taiki mokykla“	Konfliktų prevencija	5-12 klasių mokiniai ir mokytojai	Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras www.sppc.lt
4.	Didysis brolis, didžioji sesuo („Big Brothers Big Sisters“)	Emocinis palaikymas ir teigiamą suaugusio žmogaus pavyzdys	7-14 metų vaikai	VšĮ „Paramos vaikams centras“ www.pvc.lt
5.	LIONS QUEST „Aš žinau“	Smurto ir seksualinės prievartos prevencija	Priešmokyklinės grupės ir 1-4 klasių mokiniai	VšĮ „LIONS QUEST LEITUVA“ http://lions-quest.lt/
6.	„Saugok ir gerbk mane“	Seksualinės prievartos prieš vaikus ir seksualinio vaiko išnaudojimo prevencija	2-12 klasių mokiniai, jų mokytojai, tėvai, kiti mokyklos darbuotojai ir socialiniai partneriai	Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras www.sppc.lt
7.	„Linas – pagalba vaikams“	Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija	6-12 metų amžiaus vaikai ir paaugliai, augantys su priklausomybėmis sergančiais tėvais	Visuomeninė organizacija „Tėvai prieš narkotikus“, Lietuvos blaivybės fondas. Autorė N.Tönnäng, Švedija
8.	„Savu keliu“	Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija	2-12 klasių mokiniai, jų mokytojai ir tėvai	Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras www.sppc.lt
9.	Ankstyvosios intervencijos programa (FreD goes net)	Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija	14-21 metų amžiaus jaunimas, eksperimentuojantis, nereguliariai vartojantis alkoholį ir/ar narkotikus, kai dar nėra išreikštų priklausomybės požymių	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas http://ntakd.lrv.lt/lt/
10.	Gordon Training International „Tėvų efektyvumo ugdymo programa“	Efektyvaus auklėjimo įgūdžių tobulinimas	Įvairaus amžiaus vaikų tėvai	VšĮ „Pro Coaching“ http://www.procoaching.eu

Apklauso ataskaitos
3 priedas

Informacija apie metodines priemones

Eil. Nr.	Metodinės priemonės pavadinimas	Tikslinė grupė	Autoriai
1.	„Gyvenimo įgūdžių ugdymas. Pradinės klasės“	1 - 4 klasių mokiniai	Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija. Autoriai: L. Bulotaitė, V. Gudžinskienė, O. Rugevičienė, 2004.
2.	„Gyvenimo įgūdžių ugdymas. 5-8 klasės“	5 - 8 klasių mokiniai	Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija. Autoriai: L. Bulotaitė, A. Davidavičienė, V. Gudžinskienė, 2005.
3.	„Gyvenimo įgūdžių ugdymas. 9-10 klasės“	9 - 10 klasių mokiniai	Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija. Autoriai: L. Bulotaitė, V. Gudžinskienė, I. Pilkauskienė, 2005.
4.	„Socialinių įgūdžių ugdymo vadovas“	1 - 4 klasių mokiniai	Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras. Autoriai: S. Kemerienė, R. Mazūrienė, A. Petronis, A. Morkvėnaitė Vasiliauskienė, S. Valantiejiene, 2009.
5.	„Vaikų gyvenimo įgūdžių ugdymas“	5 - 7 klasių mokiniai	Narkotikų, tabalo ir alkoholio kontrolės departamentas. Autorius: R. Ives, 2009.
6.	„Tiltai. Paauglių socialinių įgūdžių ugdymo programa“	12 - 17 metų mokiniai	Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras. Autorius: N. Sturlienė, 2007.
7.	„Iveikiame kartu“	8 - 11 metų vaikai	VŠĮ „Vaiko labui“. Autorius: O. Monkevičienė, 2006.
8.	„Marytės dienoraštis“	7 - 8 klasių mokiniai	Vyskupo M. Valančiaus blaivystės sąjūdis. Autorius: J. Svedbom, A. Bergman. Lietuvių kalba parengė: A. G. Davidavičienė, 1988.
9.	„Psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencijos mokymo programa tėvams“	Mokinių tėvai	Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras. Autoriai: I. Bankauskienė, I. Klanienė, V. Leonienė, O. Merfeldaitė, A. Petruškevičiūtė, R. Prakapas, R. Šarkanė, A. Šimaitis, S. Valantiejiene, 2009.

LITERATŪRA

1. 2015-2016 ir 2016-2017 mokslo metų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrieji ugdymo planai (2015). LR Švietimo ir mokslo ministerija, Vilnius.
2. Bieliūnė, S., Buzarevič, A., Pranka, D., Žėkas, T. (2015). [Vaiko minimali ir vidutinė priežiūra Lietuvoje ir užsienyje: teisiniai ir praktiniai aspektai](http://www.sppc.lt/index.php?-1165664618). Prieiga internetu <http://www.sppc.lt/index.php?-1165664618>.
3. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija (1995). Valstybės žinios, 60-1501.
4. Prevencinių programų akreditavimo tvarkos aprašas, patvirtintas 2012 m. lapkričio 12 d. Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centro direktoriaus įsakymu Nr. (1.3)V-404 „Dėl prevencinių programų akreditavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Prieiga internetu <http://www.sppc.lt/index.php?-1165664618>.
5. Prevencinių programų vykdymo Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose ypatumai. Tyrimo ataskaita. (2010). Prieiga internetu: <http://www.sppc.lt/index.php?1386499848>.
6. [Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo nuostatų įgyvendinimas savivaldybėse](http://www.sppc.lt/index.php?-1165664618). Tyrimo ataskaita. (2015). Prieiga internetu <http://www.sppc.lt/index.php?-1165664618>.